Vol II
No 3

26th February, 1959
(Thursday)

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

Official Report

PART II - Proceedings other than Questions and Answers

Business of the House (135-136)

Calling attention to matters of urgent public importance
The behaviour of the Police, Proddutur (136-)
The Statement of the Chief Minister, Orissa about the transfer of Pralakamedi Taluq of Andhra (137-138)

Adjournment Motion
Lathi charge at Rayagiri —Disallowed (138-139)

Calling attention to matters of urgent public importance
Levying of additional assessment of wet lands in Vizagapatnam and Srikakulam districts (139-142)

Adjournment Motion:
Situation caused by the retrenchment of 4000 workers in the Nagarjunasagar Right Canal. —Disallowed (142-143)

Business of the House: (143-144)

General discussion on the Budget for 1959-60 (144-150)

Business of the House: (150-)

General discussion on the Budget for 1959-60. (150-200)

Note — * at the commencement of the speech denotes confirmation from the Member not received in time.

Printed By Nagarjuna Printing Works, Hyderabad
For The Director, Government Press, Hyderabad
1960

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

[Part II – Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

Thirty Second day of the Eighth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 26th February, 1959

The House met at Half Past Eight of the Clock.

[Mr. Speaker in the Chair]

Questions and Answers

[*See Part I*]

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : 26 వ తారీఖు 3 గంటలవరకు cut motions పంపించవచ్చు.

డాక్టర్ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి (వికారాబాదు-జనరల్) : Extend చేయాలని అనుకున్నాం గదా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : రేపు 11 గంటల వరకు పంపించవచ్చు. Pay Committee report గురించి మాట్లాడదానికి 28వ తారీఖున special permission యిస్తానని అన్నాం. ఇప్పుడు మాట్లాడిన వారికి ఆ వేళ Pay committee Reportను గురించి మాట్లాడదానికి అవకాశం లేదు. ఎప్పుడో వస్తుంది కదా అనే ఉద్దేశ్యంతో మాట్లాడకుండా ఊరుకుంటే నారాయణరెడ్డి గారి లాంటి Leaders కు అవకాశం యిస్తాను. I shall give special concession to the Leaders because Leaders have to express opinions on behalf of groups of parties. తక్కిన members కు యివ్వను. ఈ లోగా ఏదైనా చెప్పదలచు కుంటే చెప్పవచ్చు. నా కేమీ అభ్యంతరం లేదు. Finance Minister గారు అంతటికీ కలిపి ఒకే సారి 28 వ తారీఖున reply చెబుతారు. I shall give the Finance Minister as much time as he reasonably requires. రేపు ఉదయం Chief Minister గారు దీని మీద ప్రత్యేకంగా మాట్లాడుతా మన్నారు. వారికి time యిస్తాను. ఇదే నేను తమ కందరికీ తెలప దలచుకున్న సంగతి.

శ్రీమతి ఎ. లక్ష్మీకాంతమ్మ (ఖమ్మం-జనరల్) : ముందే మాకు ఈ సంగతి తెలిసి ఉంటే Pay Committee Report ను గురించి కూడ మాట్లాడే వాళ్ళం కదా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు తెలిసినా నేనేమి చేయలేను. చేయదలచుకో లేదు. 302 మంది members లలో ఒక మెంబరు మాట్లాడకపోతే వచ్చే నష్టం ఏమీలేదు. మీ తరఫున మంత్రిగారు మాట్లాడుతారు ఇతర పార్టీల తరఫున వారి Leaders మాట్లాడుతారు.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE RE:

The behaviour of the Police, Proddutur.

Mr. Speaker : Now, under Rule 74, Sri P. Venkateswarulu has given notice of a motion regarding thebehaviour of the Police, Proddutur.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) : నేను చెప్పదలచుకున్న దంతా దానిలోనే వ్రాశాను. వేరే చెప్పాల్సినదేమి లేదు దానికి సమాధానం చెబితే సరిపోతుంది.

Mr. Speaker : "Under Rule 74 of the Assembly Rules, I raise the following matter of urgent public importance, calling the attention of the hon. Chief Minister.

The bahaviour of the police, Proddatur, in connection with the arrest of Desetti Narayana on 21-1-1959 who subsequently died in police station under suspicious condition and the action taken by the District police officials after enquiry and medical examination." ఇదీ ఉన్నది. దీనిని గురించి చెప్పమన్నారు.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి) : దీనిని గురించి వచ్చినంత మటుకు details యిస్తున్నాను. "జమ్మలమడుగులో ఉన్న S. D. M. గారు. Magistrate గారు అక్కడికి వెళ్ళి విచారణ జరుపుతున్నారు వారి విచారణ report ప్రభుత్వానికి యింకా అందలేదు, ఈ question రాకముందే information తెలియగానే దీని విషయమై enquiry చేసి తెలుపవలసిందిగా orders పంపించాము. ఆ report వచ్చిన తరువాత గాని details చెప్పలేను. ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంటోందని, నిజం కనుక్కోడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నదని తమ ద్వారా సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

Statement by the Chief Minister, of Orissa, about the transfer of Parlakamedi taluq of Andhra.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య. అధ్యక్షా, పర్లాకిమిడి ఒరిస్సాలో గాక ఆంధ్ర ప్రాంతములో కలవవలయునని ఆంధ్ర శాసన సభలో మన మొక తీర్మానము గావించితిమి. తమకు ఆ విషయం జ్ఞప్తియందుండి వుంటుంది. దానిపై ఏమి చర్య తీసుకొనబడినదో తెలిసికొనవలయునని ఒకసారి అడుగుట తటస్థించినది అందుపై ముఖ్యమంత్రిగారు మనమంతా ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించిన యీ విషయమై కేంద్రానికి, ఒరిస్సా ముఖ్యమంత్రిగారికి వ్రాసినట్లు, సమయమొచ్చినప్పుడు వారితో కలిసి మాట్లాడతామని చెప్పినారు. అయితే మొన్నటి పేపర్లో వచ్చిన సమాచారమును తమ ముందుకు తీసుకవస్తాను.

"Replying to the Opposition Leader, Mr..... in the Assembly to-day, Mr. Hare Krishna Mehtab, the Chief Minister of Orissa, said that the attention of the State Government had been drawn to the reported reply of the Andhra Chief Minister in the Andhra Assembly to the effect that the Andhra Chief Minister was corresponding with the Central and Orissa Governments for the transfer of Parlakamedi taluk of Andhra, but Mr. Mehtab said there was no correspondence between the two Chief Ministers on the subject and hence the question of placing a copy of the correspondence on the subject before the House did not arise." అన్నారు. బహుశా వారు వుద్దేశ పూర్వకంగానే యీ విధముగా సమాధానము యిచ్చి వుంటారని నేను భావిస్తున్నాను. దీని వలన హరే కృష్ణ మెహతాబ్ గారు పర్లాకిమిడిని వదిలిపెట్టుటకు యిష్టపడుట లేదను విషయము స్పష్టమగుచున్నది. దీనిపై ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమి ఆలోచించినారో తెలుసుకొన గోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి. ఈ విధమైన సరిహద్దు సమస్యలు ప్రతి రాష్ట్రంలోను వున్నాయి. మంచి వాతావరణములో మేము కలుసుకున్నప్పుడు స్నేహపూర్వకంగా యీ విషయంపై ఒక అభిప్రాయానికి వస్తామని నేను ఆరోజునే అసెంబ్లీలో మనవి చేసివున్నాను. ఈ సమస్యలతో ప్రతి రాష్ట్రంతో తగవులు పెంచుకొనడం మంచిదికాదు అని కూడా నేను చెప్పివున్నాను. ఈ విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి refer చేసినాము. వారిప్పుడు దీనిని తీసుకునే పరిస్థితిలో లేమనికూడా తెలిపినారు

ఒరిస్సా ముఖ్య మంత్రిగారికి నాకు మధ్య ఎటువంటి correspondence జరుగ లేదు. ఒరిస్సా పోలేదు. వారిని కలుసుకొనలేదు.

ADJOURNMENT MOTION re:

Lathi charge at Rayagiri

మిస్టర్ స్పీకర్: శ్రీమతి అరుట్ల కమలాదేవిగారు రాయగిరిలో జరిగిన లాఠీఛార్జీ గురించి తీర్మానం యిచ్చినారు దానిపై ముఖ్యమంత్రిగారు సమాచారాన్ని అందజేస్తారు.

శ్రీ ఎస్. సంజీవరెడ్డి: అధ్యక్షా, ఇది చాలా చిన్న విషయం. దీనికి యింత ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులు కల్పిస్తారని అనుకోలేదు.

రాయగిరిలో ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటరును ప్రారంభించినారు. ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటరును ప్రారంభించుటకు కొన్ని conditions వున్నాయి. గ్రామ ప్రజలు రెండు ఎకరాల భూమి, పదివేల రూపాయలు contributionగా యివ్వవలయునని వున్నది. ఇది అన్నిచోట్ల మామూలుగా అనుసరింపబడుతున్న పద్ధతి అయితే యీ గ్రామ ప్రజలు contribution యివ్వకపోవడం మాత్రమేగాక ఏమాత్రం సహకారమును యివ్వలేదు. దానికి తోడు యీ ఊరు భువనగిరికి నాలు గైదు మైళ్ళ దూరములో మాత్రమే వున్నది. అందువలన ఈ ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్‌ను కొంచెం దూరముగా medical facilities లేనిచోట ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

ప్రభుత్వముయొక్క decision ప్రకారము అక్కడి డాక్టరుగారు ఒక లారీలో తమ సామాను వేసుకొని పోవడానికి వచ్చినారు. నేను ఇప్పుడు చెప్పబోయేది 17 వ తేదీ రాత్రి జరిగినది. రాత్రి పది గంటలవరకు జనం డాక్టరుగారి చుట్టు జేరి ముందుకు పోనివ్వలేదు. డాక్టరుగారెంతో ప్రయత్నించినారు. ప్రజలు సభ్యముగా ప్రవర్తించ లేదు. ఆఖరికి ఆ రోజున ఆయన డిస్పెన్సరీ మూసివేసి వెళ్ళిపోయినారు. ఆ తరువాత he made a complaint to the police. 19 వ తారీఖున పోలీసు ఆఫీసర్లు—డి. వై. యస్. పి; సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరు, మేజిస్ట్రీటు మొదలైన వారంతా వచ్చేప్పటికి అంతా చుట్టు చేరి, లారీకి పంచరుచేయడం, ముందుకు పోనివ్వక పోవడం జరిగినది. ఈ సీనియరు ఆఫీసర్లంతా ఎంతో బ్రతిమిలాడినారు రాళ్లు విసరడం, చుట్టూ మూగడంను clear చేసి లారీని తీసుకవెళ్లారు. అందువలన ఎవరికీ ప్రమాదకరమైన దెబ్బలు తగులలేదు. ప్రభుత్వపు వుత్తర్వు ప్రకారం హాస్పిటలును నిర్ణయించినచోట ప్రారంభించడమా, లేక ఆపివేయడమా: ఒకవేళ మొదటి రోజున అయితే వుద్రేకముతో చేశారనుకొనవచ్చును. రెండవ రోజున కూడా యీ విధముగా చేయడం న్యాయమా? సీనియరు ఆఫీసర్లు వెళ్ళి బ్రతిమాలినప్పటికి

గంటల కొలది లారీని కదలనివ్వలేదు. చుట్టుముట్టిన గుంపును clear చేసి లారీని తీసుక వెళ్ళడమా, లేక surrender కావడమా? పోలీసువారు గుంపును clear చేసి లారీని నిర్ణయించిన గ్రామమునకు తీసుకవెళ్ళి పోయినారు.

Mr. Speaker : I disallow the adjournment motion.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE RE:

Levying of additional Assessment of wet lands In Vizagapatnam and Srikakulam Districts

మిస్టర్ స్పీకర్ : రూల్ – 74 క్రింద శ్రీ జి. లచ్చన్నగారు అందజేసిన తీర్మానం ఒకటివున్నది. దానికి గౌరవనీయులైన రెవిన్యూ శాఖా మంత్రిగారు సమాధాన మిస్తారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట): అధ్యక్షా, మొదట నేను తమ ముందు వుంచిన motion ను చదివి వినిపిస్తాను.

"I call the attention of the hon. Minister for Revenue under Rule 74 of the Andhra Pradesh Assembly Rules that in Vizagapatnam and Srikakulam Districts, the additional assessment of wet lands is being levied as a rule in the case of lands the supply of water is far less than the period of 8 months in a year as provided in sub-section 2, Section 3 of the Andhra Land Revenue Additional Wet Assessment Act 1956, as amended by the Andhra Pradesh Act No. 21 of 1957, causing hardship to the cultivators."

అధ్యక్షా, ఈ చట్టమును చేయునపుడే కాబినెట్ లోను, అసెంబ్లీలోను చర్చ జరిగినది. కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలకు వున్న సౌకర్యములు యీ జిల్లాలకు లేవు. ఇక్కడ wet assessment వేసినందువలన రైతులు చాలా యిబ్బంది పడుతున్నారు. అందువలన 8 నెలలవరకు నీరు సరఫరావున్న భూములలోనే యీ అదనపు wet assessment వర్తించాలనె క్లాజు యీ చట్టములో పొందుపరచవలయునని నేను కోరుతున్నాను. శ్రీకాకుళం, విశాఖ జిల్లాలలో చాలా భాగం జమీందారీ ప్రాంతమునకు సంబంధించినది. జమీందారీ అబాలిషనుకు సంబంధించి ఆందోళన వచ్చిననాటినుంచి అబాలిషన్ అయిపోయేంతవరకు అక్కడి నీటి వనరులకు ఎటువంటి మరమ్మతులు, పునరుద్ధరణ జరుగలేదు. నూటికి 60, 70 వరకు అనేక

జలాధారాలు పునరుద్ధరణ కాకుండా వున్న సంగతి ప్రభుత్వానికి స్పష్టంగా తెలుసు. ఎనిమిది మాసాలు కాదు. ఎనిమిది రోజులుకూడా నీటి సరఫరా లేని ప్రాంతాలు అక్కడ వున్నాయనే సంగతి ప్రభుత్వానికి తెలియనిది కాదు. ఒక్క నాగావళి రెగ్యులేటర్ ప్రాజెక్టు ఏరియా తప్ప మరెక్కడా కూడా ఒక పద్ధతి ప్రకారం నీరు సరఫరా చేసే wet land లేదనే విషయం ప్రత్యేకంగా తెలుపనవసరం లేదు. ఒక్కొక్క ఏటిలో దైవికంగా వస్తున్న నీటిని రైతులు తమంతట తాము మొగిలో త్రిప్పుకొనడానికి వారు కొన్నిచోట్ల కాల్వలు, బావులుత్రవ్వి తెండవేసి ఎంతో పెట్టుబడి పెట్టి శ్రమపడి నీరు పిండుకొనవలసి వస్తున్నది. అంతేగాని కృష్ణా, గోదావరి, గుంటూరులలోని ఆయకట్టులకు మాదిరిగా ప్రభుత్వం యొక్క యంత్రాంగం ద్వారా పొలములోకి సరాసరి నీరు వచ్చే విధానము యిక్కడ అమలులో లేదు. అందువలన additional wet assessment-ను అక్కడ వసూలు చేయటం అన్యాయమని మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పటికప్పుడే చాలాచోట్ల వసూలు చేశారు. వెంటనే వసూళ్ళను నిలుపుదలచేసి, వసూలు అయినంతవరకు ముదరా యిప్పించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోవలయునని తమద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను

రెవెన్యూమంత్రి (శ్రీ కె. వెంకటరావు): అధ్యక్షా, చట్టము మినహాయింపులతో ప్యాసు కాలేదు. దీనిని గురించి కాబినెట్‌లో చర్చ జరిగినదని గౌరవ సభ్యులు చెప్పినారు: దీనిని గురించి మాట్లాడే హక్కు నాకు లేదు అది రహస్యం. ప్రత్యేకత లేకపోయినప్పటికి—నా తరపున దీనిని చర్చలోకి తీసుకరాలేను.

రెండవది, శాసన సభలో చర్చ దేనిపై జరిగినప్పటికి. శాసనం మీదనే మన యొక్క చర్చ ఆధారపడి ఉండాలిగాని, చర్చలమీద చర్చ ఆధారపడి వుండదనే విషయం అనుభవజ్ఞులైన గౌరవ సభ్యులకు చెప్పవలసిన అవసరం లేదు.

మూడవది, రాష్ట్రం మొత్తంమీద శ్రీకాకుళం, విశాఖ జిల్లాలకంటే వెనుకబడిన ప్రదేశాలు యింకా వున్నాయి. ఆ జిల్లాలలో కనీసం వరిచేనులైనా కనిపిస్తాయి. అసలు జన్మలో వరిచూడని ప్రాంతాలు వున్నవి. ఏటికాల్వలు (Spring channels) నదులు, కాల్వలక్రింద తవ్వుకొని చేనులోకి నీరు తెచ్చుకునే విషయంలో మొత్తం రాష్ట్రంలో పన్ను తొలగించడానికి ప్రభుత్వంవారు క్రొత్తగా వుత్తర్వులు జారీ చేశారు. గౌరవ సభ్యులు తెలియజేసినదానిపై మొదట ఇంగ్లీషులో చదివి వినిపించి తరువాత తెలుగులో రెండు మాటలు చెబుతాను.

According to Section 3 of the Andhra Land Revenue Wet Assessment Act 1956 as amended by the Andhra

Pradesh Act 21 of 1957, in the case of every wet land in the Andhra area served by a Government source of irrigation, there shall be levied by the Government for Fasli year commencing on the 1st day of July 1957 and for each subsequent Fasli year an additional assessment at the rate of 37½ per cent of the amount of land revenue assessments payable for that year in respect of that land subject to the condition that the additional assessment together with the land revenue assessment payable in respect of the land shall not exceed Rs. 13-50 per acre in the case of single crop wet land and Rs. 20-25 in the case of double crop wet land. But lands irrigated by wells, spring channels, rain-fed tanks which ordinarily receive supply of water for a period less than 8 months a year are exempted from this levy. Even in the case of rain-fed tanks which ordinarily receive supply of water for not less than 8 months in a year, if the supply of water in any particular year is not sufficient to sustain the paddy crop on the lands included in the ayacut of that tank, no additional assessment shall be levied for that particular year. The expression 'rain-fed' tank has been defined as a tank which derives supply of water from a source other than a river. But as the 'river' has not been defined in the Act, Government issued instructions in October 1956 directing the District Collectors to exercise their judgment in determining whether or not any particular water course possesses the characteristics of a river as distinct from a mere jungle or hill stream. The Collectors were also asked to take the advice of the P. W. D. wherever they considered it expedient The Collectors will no doubt closely follow the provisions of the Act and the above instructions while publishing in the District Gazette the list of the sources of irrigation, the wet lands under which they are liable for the levy of additional assessment, as required under Section 4 of the Act. In this motion, the hon. member has referred only to wet lands but he has not specifically mentioned the category of irrigation sources he has in his mind. The requirement as to 8 months' supply in the Act for the levy of additional assessment applies only to rain-fed tanks. 'Under other kinds of sources such as river-fed tanks, irrigation channels etc., except wells and spring

channels, additional wet land assessment is leviable even when the supply of water is for less than 8 months. If the hon. member furnishes to the Government particulars of the sources in Visakhapatnam and Srikakulam districts in respect of which he considers that additional assessment was wrongly levied, the Government will have the matter examined and instruct the concerned Collectors to take remedial action if the examination disclosed that in any case additional assessment has been levied in the case of rain-fed tanks which ordinarily receive supply of water for a period of less than 8 months in a year.

Mr. Speaker: It is closed now.

ADJOURNMENT MOTION re:

Situation caused by the retrenchment of 4,000 workers in the Nagarjunasagar Right Canal.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య గారు, నాగిరెడ్డిగారు ఇచ్చిన adjournment motion, 74వ రూలు క్రింద శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి గారు ఇచ్చినవి ఉన్నాయి. సభ్యులు నేను ఎట్లా regulate చేస్తే అట్లా నడుచు కోవాలి. ముందుగా వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు వారి తీర్మానమును గురించి చెబుతారు. ఆ తరువాత నేను అది adjournment motion క్రిందకు వస్తుందో రాదో ఆలోచించి నా decision ఇస్తాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి): నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టులోని workers కు సరియైన జీతాల నిర్ణయం లేకుండా ఉన్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : Strike call off చేశారా; లేదా?

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య : నా తీర్మానములో strike ను గురించి కాదు. Unemployment గురించి ఇచ్చాను.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి (మాచెర్ల) : Strike ఆగిపోయినట్లు official గా ఏమీ రాలేదు.

నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి శాఖా మంత్రి (శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు): అధ్యక్షా, Un-employment గురించి కూడ adjournment ఇవ్వడమేమిటో నాకు అర్థం కావడంలేదు.

ఇక strike కు సంబంధించినంత వరకు. The strike has been called off definitely on 23rd and the Office-bearers met me and they are again meeting me at 5 30 P M today.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య : నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు పనిలోకి work-charged labour ను, మేస్త్రీలను తీసుకున్నారు. ఒక division లో పని అయిపోగానే, పనివారిని తీసేసి, క్రొత్త డివిజనులో పనికోసం మళ్లీ క్రొత్త పనివారిని తీసుకు రావడం జరుగుతున్నది. మొదటి నుంచీ పని చేస్తున్న వారికి నిరుద్యోగం కలుగకుండా చేయాలంటే, ఒక సెక్షనులో పని అయిపోతే పని ఉన్న ఇంకోక సెక్షనులో ఉద్యోగం ఇవ్వాలి. ఒక Superintending Engineer division లో పని అయిపోతే పనివారిని తీసేసి మళ్లీ అదే డివిజన్‌లో పని వచ్చినప్పుడు మళ్లీ తీసికుంటాము. ఇంకొక S. E. Division లో పని వుండే అక్కడ నియమించే సంగతి మాకు తెలియదు. అంటున్నారు ఇక వారి జీతాల విషయంలో uniform scales ఇవ్వాలని క్రొత్త schedules ప్రకారం జీతాలు ఇవ్వాలని అంటున్నారు. కాని వాటిని అమలు చేయడం జరగడం లేదు. ఒకతనిని ఉద్యోగం నుంచి తీసేస్తే క్రొత్త వారిని నియమించడం . . .

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఈ అన్యాయం ఎన్నాళ్ల నుంచి జరుగు తున్నది ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : చాలా కాలం నుంచి జరుగుతున్నది.

Mr. Speaker : I disallow the adjournment motion.

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : రేపు, ఎల్లుండి అసెంబ్లీ చూడడానికి వచ్చే వారికి పాసులు ఇవ్వడంలో నేను strict గా వ్యవహరించవలసి యున్నది. ఒక్కొక్క మెంబరు జాగ్రత్తగా దస్కతు పెట్టి, బాధ్యత మీద ఒక్కరికే పాసు ఇచ్చి పంపించవలెను. అంత కంటె ఎక్కువ మందిని పంపించడానికి వీలులేదు. మంత్రులు రెండు పాస్‌లు ఇవ్వ వచ్చును. నేను కూడ రెండో, మూడో ఇస్తాను. I have to be very strict. I want to restrict the number. Some may commit mischief tomorrow and the day after. I have to be careful; I have to protect the right of the whole House. I also want to keep up the dignity of myself and the House.

ఈ విషయంలో మీరంతా నాకు తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి (భోంగిర్) ఈ restriction రేపు ఎల్లుండి వరకేనా? మంత్రులకు ఇచ్చిన concession పార్టీల నాయకులకు కూడా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను

మిస్టర్ స్పీకర్: Leaders of Parties కూడ మంత్రుల వలెనే రెండు పాసులు ఇవ్వ వచ్చును

ఆర్థిక మంత్రి (శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి): స్పీకరు గారికి కనీసం 4 పాసులు ఇచ్చేందుకైనా అవకాశం ఉండాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్: సరేలెండి. అది నా ఇష్టం.

శ్రీ ఎ. ఎరుకు నాయుడు (సాలూరు-జనరల్): పాసులతో గాలరీలో కూర్చున్నవారు ఒక్క అయిదు నిమిషాలు బైటకు పోయి మళ్లీ వస్తే allow చేయడం లేదు. దానిని గురించి

మిస్టర్ స్పీకర్: రేపు ఎల్లుండి కూడ ఎట్లాగూ రానివ్వరు. ఆ తరువాత సంగతి చూద్దాము.

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET FOR 1959-60.

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు (వడమలపేట): అధ్యక్షా, యీ బడ్జెట్‌ను చూచినపుడు ఒక విషయం స్పష్టంగా గోచరిస్తుంది. ఈ Budget Memorandum చూస్తే 1958-59 సంవత్సరము opening balance 11 కోట్లలోటు వున్నది. ఇపుడు పూర్తి అయ్యే సంవత్సరము 11 కోట్ల లోటుతో ప్రారంభమైనది. యీ Revenue accounts అంతమయ్యేసరికి మూడు కోట్ల 43 లక్షల మిగులు వస్తుంది. ఇది ఇపుడు వున్న position. ఈ సంవత్సరము 11 కోట్లలోటుతో ఆరంభమై యీ సంవత్సరము పూర్తికావడములో Revenue account వరకు మూడు కోట్ల 43 లక్షల మిగులు మనకు ఏర్పడుతుంది. నేను గవర్నమెంటు పరిపాలనను గురించి చెప్పడములేదు. ప్రభుత్వ పరిపాలన చక్కగా వున్నదా, లేదా అనేది వేరే విషయము. దానిని గురించి భేదాభిప్రాయాలు వుండవచ్చును. దానిని గురించి చర్చలు జరుగవచ్చును ఈ Budget ను చూచినంత వరకు మాత్రము ఇది మనకు తృప్తికరమా, కాదా అని చూస్తే తృప్తికరంగా వున్నదని అందరు కూడా ఒప్పుకోవలసిన విషయమే. 11 కోట్ల లోటుతో ఆరంభమైన సంవత్సరము మూడు కోట్ల మిగులుతో Revenue accounts అంతము కావడమంటే అది తృప్తికరముగనే వున్నదని చెప్పడానికి ఏమాత్రము సందేహములేదు. అయితే యీ లోటు ఎటుల పూడిందనే విషయము చూచినపుడు రెండు విషయాలు

ప్రత్యేకంగా మనకు లభిస్తాయి ఒకటి—Government of India వారు contribution క్రింద మనకు ఇచ్చినటువంటి grants, రెండవది—మనము వేసుకొన్న పన్నులు. యీ Government of India ఇచ్చిన grants అనుకోకుండా మనకు వచ్చినలాభము. ఇది కొంతవరకు లోటును పూడ్చుకోవడానికి అవకాశము కల్పించినది దానిని గురించి ఇంకా భిన్నాభిప్రాయము వున్నది. ఇంకా జాస్తి కావలసినదని ఒక అభిప్రాయమున్నది. దానిని గూర్చి మన ప్రభుత్వమువారు grants in aid commission వచ్చినపుడు వారితో ప్రస్తావించి ఇంకా మనకు రావలసిన పద్దులు Excise లో ఐతేనేమి పొగాకులో ఐతేనేమి చాలవున్నవి. వాటిని చక్కగా పరిశీలించి ఇంకా జాస్తిగా మనకు grants వచ్చేటట్లుగా గవర్నమెంటువారు ప్రయత్నించాలని వారికి తెలియజేస్తున్నాను. రెండవ విషయమేమిటంటే—ఇంతవరకు Finance Minister గా వున్న గోపాలరెడ్డిగారు చాల ధైర్యముతో మేమందరమూ ఎంతచెప్పిన వినకుండ అనేకమైన పన్నులు రెండు మూడు సంవత్సరాలుగా మన ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఆరంభము మొదలుకొని కొన్ని పన్నులువేశారు వాటి ఫలితముగా కూడా మనకు కొన్ని కోట్ల ఆదాయము వచ్చింది. ఇది అది చేరి ఇపుడు మన ఆర్థిక పరిస్థితి చక్క పడదానికి కారణమైంది. యీ విధంగా పన్నులువేసినా వాటిని తృప్తికరంగా సంతోషకరంగా ప్రజలు ఇస్తున్నారంటే నిజంగా ఆ ప్రజలను మనము అభినందింప వలసివుంటుంది. కేవలము land revenue మాత్రమే కాకుండా దానిమీద ఒక సంవత్సరము వరకు మాత్రమే వేస్తామన్న surcharge ని స్థిరము చేయడము commercial crops మీద పన్ను వేయడము ఇవే కాకుండా ఈనాములను రద్దుచేసి వాటిమీద న్యాయముగా వేయవలసినటువంటి పన్నులు వేయడము యీ నాలుగు విధాలుగా ఎంతో భారము జాస్తి ఐంది. పన్నుల భారము జాస్తిఅయినా కూడా మన ప్రజలందరూ గవర్నమెంటువారు చేస్తున్న యీ కార్యక్రమములో నిజమైన అర్థాన్ని తెలుసుకొని జాస్తిచేసిన పన్నులను కూడా సంతోషముగా యిస్తున్నారంటే ముఖ్యంగా వారిని అభినందించవలసి వున్నది. అదే విధంగా పన్నులు వేయడములో గవర్నమెంటువారి అభిప్రాయము ఏదో ఇతరులకు సహాయము చేయడమని కాదు, యీ పన్నులు ఎవరు ఇస్తారో వారికే పన్నులు ఉపయోగ పడేటట్లుగా చేయవలెనని గవర్నమెంటువారి ముఖ్యోద్దేశము కనుక యీ రహస్యాన్ని గుర్తించి మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో వున్నముక్కోటి జనులు ఇంత సంతోషముతో యీ జాస్తి పన్ను లిస్తున్నారంటే వారిని అభినందింప వలసిన విషయమే. ఇంకొక సంతోష కరమైన విషయ మేమిటంటే యీ బడ్జట్ చూస్తే 37 లక్షలలోటువుండినా కూడా దానిని ఏదో విధంగా ఇపుడు ఒక చట్టము మూలంగా పూడ్చుకోడానికూడా ప్రభుత్వము ప్రయత్నించినది. అది తీర్మానమైంది కాబట్టి revenue account లో వుండే 37 లక్షల రూపాయలవరకు ఇకమీద రాబోయే సంవత్సరములో క్రొత్త

పన్నులను వేయవలసిన అవసరము లేదని తెలుస్తుంది. పోతే యీ సంవత్సరాంతములో capital works అన్ని చేరిన తర్వాత రెండు కోట్ల 19 లక్షల చిల్లర deficit ఏర్పడుతుందని అంచనా Capital works Plan క్రింద చేయవలసిన ఖర్చు విశేషముగా వుండడము వల్ల యీ రెండు కోట్ల చిల్లర జాస్తిగా ఖర్చు కావలసి ఉంటుంది అందువలన యీ deficit వస్తుంది. యీ సంవత్సరాంతములో మనకు ఏర్పడే పరిస్థితేమిటంటే 1958-59 Revised budget లో మనకు మిగులు —కొంచెము హెచ్చు తక్కువగా 4 కోట్ల 80 లక్షల చిల్లర వుంటుంది యీ సంవత్సరము అంతమయ్యే సరికి మనకీ మిగులు వుంటుంది. రాబోయే సంవత్సరములో యీ మిగులుకూడా ఖర్చయి ఇంకా 2 కోట్ల 19 లక్షల రూపాయలు మనకు లోటు వుంటుంది. అంటే సుమారు 7 కోట్ల పై చిల్లర యీ Plan ఖర్చుల మీద capital works మీద ఖర్చు చేసుకుంటున్నాము. ఈ రెండు కోట్ల చిల్లరను ఏ విధంగా పూడ్చడమనేది ముఖ్యమైన ప్రశ్న. ఆ ప్రశ్నను గురించి మన Finance Minister గారు దానిని ఏదోవిధంగా పూడ్చుకోవలసిందని దానిని అటులనే పెట్టినట్లయితే రాబోయే సంవత్సరం చాలా కష్టంగా వుంటుందని వారి speech లో మనవి చేశారు. ఇది ఏవిధంగా భర్తీ చేస్తారనేది చర్చనీయాంశమైన విషయము. నేనిదివరకు చెప్పినట్లుగా క్రొత్త పన్నులు వేయరన్న విషయం తెలుసు. మన మంత్రిగారు వారి speech లోనే ఇది saturation point reach అయిందని మనవి చేశారు. కాబట్టి యీ 1959-60 సంవత్సరములో క్రొత్త పన్నులు ముఖ్యంగా రైతాంగముపై పడేటటువంటి పన్నులు వేయకుండా ఏదోవిధంగా యీ 2 కోట్ల రూపాయలను పూడ్చుకోవలసియున్నది. ఇది Capital Workes కు ఖర్చు ఔతుంది. కాబట్టి Capital Workes కు loans తీసుకొని చేయడానికి ఏమి ఆక్షేపణ లేదు. Loans తీసుకొని చేయవలసిన విధానము కాబట్టి యీ 2 కోట్ల రూపాయలను కూడా market loans లేక గవర్నమెంటు loans ఏవిధంగానైనా తీసుకొని యీ లోటును భర్తీ చేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. దీనికి జాస్తిగా పన్నులు వేయవలసిన అవసరము లేదు అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇది ముఖ్యంగా యీ Budget లో ఆదాయ వ్యయాలకు సంబంధించిన విషయము.

ఇప్పుడు మనము మన దేశాన్ని శ్రేయోరాజ్యముగా వృద్ధి పర్చాలన్న విధంగా ప్రజలకు సౌకర్యము కలుగజేయాలని తీర్మానించుకొన్నపుడు మన Capital outlay ను అనుసరించి దీనిని సాధించవలసి వుంటుంది. ఈ Capital outlay కు రాబోయే సంవత్సరానికి వారిచ్చిన speech లో The provision for capital expenditure on Irrigation, Power, etc. schemes in 1959-60 has been placed at Rs. 28. 30 crores of which

Rs. 25 91 crores is for other essential items outside the Plan.

ఇప్పుడు 28.30 కోట్ల Plan schemes క్రింద వివరాలు ఇచ్చారు. నాగార్జున సాగర్ కు 7 కోట్లు, రాజోలిబండకు 93 లక్షలు తుంగభద్ర High level Canal కు 56 లక్షలు low level Canal కు 18 లక్షలు, కర్నూలు-కడప కెనాల్ కు ఒక కోటి, other irrigation schemes కు 4 కోట్ల 30 లక్షలు. మొత్తము 28 కోట్లలో irrigation క్రింద 14½ కోట్లు ఖర్చు అవుతున్నది ఈ 14½ కోట్ల రూ॥లు major irrigation schemes క్రిందనే ఖర్చు అవుతున్నది. మన దేశము త్వరగా అభివృద్ధికి రావలెనంటే minor and medium irrigation schemes కూడ తీసుకొని అభివృద్ధి చేయవలసి వుంటుంది. ఇది దేశము మొత్తము మీద సాధ్యము కాదని అందరికి తెలిసినదే. ఈ minor irrigation schemes మీద ఎంత సానుభూతి చూపించినా డబ్బు లేనిదే ఏమి జరగదు. మేము మా జిల్లాలో మా నియోజక వర్గములో తిరుగు నప్పుడు ఈ minor irrigation schemes మీద అనేక విన్నపములు చేస్తూ వుంటారు. చెరువులను బాగుచేయాలని, కాలువలకు చిన్న కట్టలు కట్టాలని మొదలైన సూచనలు చేస్తూ వుంటారు. వీటన్నిటి దృష్ట్యా ఏమి చేసారో మంత్రిగారు తమ జవాబులో వివరించవలసినదిగా కోరుచున్నాను. ఈ 14½ కోట్లలో 4 కోట్లు ఇతర irrigation schemes కొరకు అని వున్నది. దీనిలో అయినా ఈ minor irrigation schemes చేర్చగలరనే ఆశిస్తున్నాను. ఇక power schemes ఉన్నవి. మాచిఖండ్, తుంగభద్ర contribution for road works, compensation to land owners, civil works వున్నవి వీటికి తగిన డబ్బు ఆదాయము లేదని బడ్జెటులో కనపడుతున్నది. దానిని గురించి సరిగా ప్రయత్నము చేయవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను

ఇక public debt గురించి 'ఇది ఎప్పటికి తీరేది' అని అన్నారు. Financial Advisors అభిప్రాయము ప్రకారము ఇది అసలు తీరాలనే విషయము కాదు. అభివృద్ధికరమైన పనులు చేసుకోవాలన్నప్పుడు ఈ అప్పు అలాగే వుండవలసినదేగాని అది అసలు పూర్తిగా తీర్చివేయాలనడము సాధ్యమైన విషయము కాదు. Public debt వున్నందువల్ల భయపడవలసిన అవసరము లేదు. 71 కోట్ల ఆదాయమువుంటే అప్పు 187 కోట్లు వుంటే అదేమీ అంత పెద్దదికాదు. మనుష్యులయొక్క ఆదాయము 1000 రూపాయలు వుంటే 2, లేక 3 వేల అప్పువుంటే అది అంత పెద్ద అప్పు ఏమీకాదు. గ్రామాలను అభివృద్ధి పరచవలెనన్న ఈ debt చేయక తప్పదు. ప్రతి గ్రామములో కొన్ని అభివృద్ధి పనులు కావాలి. బావులు, చెరువులు త్రవ్వించాలి. రోడ్లు వేయించాలి. వైద్య, విద్యా సౌకర్యములు కల్పించాలి.

రావోపు పంచాయతీ సమితులబిల్లు సరియైనదనే నా అభిప్రాయము ఈ బిల్లును త్వరగా pass చేయండి. Blocks వున్నచోటనే అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు తోడ్పడునట్లుగా ఈ సమితులనుపెట్టిరి. అట్లు కాకుండా ఈ block లు లేనిచోట కూడ ఈ సమితులను ఏర్పాటుచేసి అన్ని గ్రామాలకు కొంత డబ్బును వినియోగించి అభివృద్ధి పరచాలి ఈ విధముగా గ్రామాల అభివృద్ధికి తోడ్పడితే ప్రభుత్వముయొక్క మంచి కనపడుతుంది 1955 సంవత్సరములో మన ప్లానింగు మంత్రిగా వున్న వెంకటరావుగారికి ఒక్కొక్క జిల్లాకు 1 కోటి రూ॥ల వా॥న ఇచ్చినయెడల ఒక్కొక్క తాలూకాకు 5 లేక 10 లక్షలు ఖర్చుపెట్టుకొని అభివృద్ధి పనులు చేసుకొంటామని చెప్పితే ఆ ప్రకారము వారు చేసిరి. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వము కొట్టివేసినది. రావోపు జిల్లా సమితులవల్ల చాల లాభము వున్నది. ఏ విధమైన కక్షలు వున్నా అవి లేకుండా చేయవలసిన బాధ్యత మనమీద వుంది. గ్రామాలలోని పనులు వారే చేసుకొనేటట్లు ప్రోత్సహించాలి Blocks వున్నా లేకపోయినా ఈ సమితులు అన్ని గ్రామాలలో ఏర్పాటు చేయాలి దానిని తనిఖీ చేయడానికి మనకు ఏమాత్రము కష్టము వుండదు ఈ విధముగా చేయగలుగుతారని ఆశిస్తున్నాను. Land revenue విషయములో వున్న పరిస్థితులు ఏమంటే ఒకేసారి జనవరినుంచి 3, 4 దఫాలుగా Land revenue, sur-charges కట్టవలసి వస్తోంది. ఈనాముల మీద రద్దుచేసిన పన్ను అంతా పది సంవత్సరములనుంచి కట్టవలసినది ఒక్కసారిగా వసూలు చేస్తున్నారు 57 వ ఫసలీ నుండి వసూలు చేయకుండా వున్నారు. ఈ మొత్తమంతా ఇప్పుడే వసూలు చేయటంవలన రైతులకు చాలా బాధాకరముగా వుంటున్నది

ఇది చాలా ఆందోళనను కలిగిస్తోంది. దీనిని గురించి ప్రభుత్వంవారు త్వరగా విచారించి ఏదో ఒక విధంగా న్యాయం కలుగచేయాలని కోరుతున్నాను. ఈనాములకు పన్నులు తక్కువ అనే ఉద్దేశంతో ఈనాము భూములను ఉంచుకొనగా వాటిపై land revenue sur-charge, commercial tax మొదలైనవన్నీ పడటంవల్ల వారి పరిస్థితి దుర్భరమై పోతోంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే విచారించి వారికి న్యాయం కలుగచేయాలి మాజమీందారీలకు ఇంకొక ఇబ్బందికూడా ఏర్పడింది. అక్కడి రైతులపై ఎక్కువపన్నులు వేయడమేకాక; survey, settlement ఖర్చులుకూడా వారిపై వేస్తున్నారు. దీని విషయమై ఒక ప్రశ్నకూడా పంపినాను. ఎప్పుడు వస్తుందో తెలియదు. ఏ గ్రామానికైనా "బేరీజు" ఎంత అవుతోందో settlement charges కూడా అంతే అవుతున్నాయి. మాగ్రామానికి రూ. 4వేలు బేరీజుఅయితే, settlement ఖర్చులు 4వేలు అనిచెప్పి పన్నుతోసమానంగా వసూలు చేస్తున్నారు. జమీందారులలో ఇదివరకు Sub-division జరగని కారణంచేత. ఏ ఏ గ్రామాలలో ఎంతెంత భూమి ఉన్నది, ఎంత శిస్తు వేయాలి అనే ప్రభుత్వానికి

కావలసిన సమాచారంకోసం ఈలెక్కలు తయారుచేశారు. కొన్నిచోట్ల సబ్-డివిజన్ చేశారు. మా ప్రాంతంలో సబ్-డివిజన్ పూర్తిగా జరుగలేదు మొత్తంమీద ప్రభుత్వంయొక్క ఉపయోగంకోసం లెక్కలుతయారుచేసి, దానికయినఖర్చులను ప్రజలమీద వేయడం న్యాయం కాదని నా మనవి Survey and Boundaries Act ఉన్నదని దీనికి సమాధానం చెప్పవచ్చు రైతు తన భూమిని సబ్-డివిజన్ చేసి ఇవ్వమని అడిగితే ఆ ఖర్చును అతడు భరించడానికి సిద్ధంగా వున్నాడు. అవసరమయితే Act ను సవరించి ఈ భారం వారిపై పడకుండా చేయాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. కార్వేటి నగరం, కాళహస్తి జమీందారీలలో ఎకరానికి సుమారు రూ. 150/-లు పన్ను చెల్లించిన రైతులుకూడా ఉన్నారు. జమీందారీలు రద్దయినాయి. ఈ అధిక పన్నులు తగ్గుతాయని ఆశిస్తున్న సమయంలో, వారిపై ఈ అదనపు భారం మోపడం ఏమీ బాగాలేదు. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఆలోచించి వ్యవహారం చేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

Pay Committee సిఫార్సులను గురించి 28వ తేదీన మాట్లాడవలసి ఉన్నది. కాని నాకు తోచిన విషయాలను ఈ రోజునే చెప్పదలచాను ఈ నాటి బడ్జెటులో దీని కొరకు రూ. 3 కోట్లు కేటాయించబడినవి ప్రభుత్వం N. G. Os. జీతాల విషయంపై పరిశీలన చేయడానికి Pay Committee ని వేసింది. ఆ కమిటీ వారు కొన్ని సిఫార్సులు చేశారు, ఆ సిఫార్సులు బాగా లేవని వారు విమర్శించడం జరుగుతోంది. ఈ నాటి బడ్జెటులో కేటాయించిన రూ. 3 కోట్లను పే కమిటీ సిఫార్సుల ప్రకారం ఖర్చు చేయాలా, లేక వేరే మార్గాలు ఉన్నాయా అనే విషయంలో తీవ్ర ఆందోళన జరుగనవసరం లేదని నా అభిప్రాయం నేను N. G. Os. కు ఒక్క విషయం appeal చేస్తున్నాను. It is not too late. వారికి ఉన్న కష్టాలను superiors కు తెలియచేసి, అవసరమైతే ముఖ్యమంత్రిని కలుసుకొంటే, వారికి అనుకూలంగా చెయ్యరా ? N. G. Os. కు తృప్తికరమైన మార్గాన్ని అన్వేషించ వలసిందే. Pay Committee వారు తప్పు చేసి వుండవచ్చు "ప్రమాదోధీమతామపి" అని అన్నారు. ఏమైనా లోపాలుంటే సమగ్రంగా విచారించుకొని, సవరించుకో వచ్చు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు సమ్మె చేసి, ప్రభుత్వాన్ని dead-lock చేయడం పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య హక్కా ? తమ అభిప్రాయ మేమిటి ?

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు : ప్రభుత్వోద్యోగులు ఈ విధంగా చేయడం సరియైన మార్గం కాదని నా అభిప్రాయం. వారికి అనేక మార్గాలు ఉన్నాయి. వారిపై ఉద్యోగస్థులున్నారు. మా బోటివారం ఉన్నాము. ప్రభుత్వం కూడా మనదే.

ఈ ప్రయత్నాలేవీ ఫలించని పోతే అప్పుడు వేరే ఆలోచించవలసి ఉంటుంది. ప్రభుత్వాన్ని కాని మంత్రులను కాని అడగాలి వారు వినం అని అన్నారా? అటువంటిదేమీ జరుగలేదు. బడ్జెట్‌లో కేటాయించిన రూ. ౮ కోట్లు ఏ విధంగా వినియోగించాలో ప్రభుత్వము వారు ఆ ప్రకారంగా చేస్తే ఎట్టి అనర్థాలు ఉండవు గనుక ఆ ప్రకారం చేయాలని నా సలహా?

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్: Business Advisory Committee వచ్చే నెలలో కార్యక్రమాన్ని ఈ విధంగా నిర్ణయించింది —

మార్చి 2, 3 తేదీలలో Heads of State, Ministers and Head-quarters staff గురించి వస్తుంది. మార్చి 4 వ తేదీన Medical, Public Health; Capital outlay on improvement of public health వస్తుంది. 5వ తేదీన పరిశ్రమలు, 6వ తేదీన other miscellaneous departments వస్తాయి. 7-8 తేదీలు సెలవు. తక్కినవి తరువాత మీకు మనవి చేస్తాను.

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET FOR 1959-60.

శ్రీ షేక్ మౌలా సాహెబ్ (ఉదయగిరి): అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును నేను బలపరుస్తూ, వారికి కొన్ని సూచనలు ఇవ్వదలచాను. మన దేశ నాయకులు చెబుతున్న సోషలిజం ధోరణికీ, ఈ బడ్జెటు స్వరూపానికీ ఏమీ సంబంధంలేదు పేద, మధ్య రకం ప్రజానీకానికి ఉపయోగపడునట్లు ఈ బడ్జెటులో సొమ్ము ఏమీ కేటాయించబడలేదు. ఏ పన్నులు ఏ ప్రభుత్వం వేసినా అవి పేద, మధ్య తరగతి ప్రజలపైనే పడుతున్నాయి. 60% కు పైగా వారివల్లే వస్తున్నట్లు ప్రభుత్వం గమనించక తప్పదు. న్యాయ స్థానాలకు వెళ్లినా వారిపై ఈ అధిక పన్నులు న్యాయమనిపించుకోవు ఈ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి నేను తీసుకొని వచ్చాను దానికి ప్రత్యేక కమిటీ వేయబడిందనియు వారు చూస్తారని చెప్పారు. Re-settlement రాష్ట్రం అంతటా జరిగి, ఒకేసారి రైతులపై భూమిశిస్తు, నీటి తీరువా వేయడం జరుగుతోంది. దీని వల్ల రైతులకు న్యాయం జరుగును. కాబట్టి వాటిని అంచెలు వారిగా వేయకుండా రాష్ట్రమంతా ఒకే దఫా వేయాలి.

పేదవాళ్లు బాగుపడాలంటే, వారికి పరిశ్రమలే అవసరం. ఎన్ని ప్రణాళికలు రచించినా, దాని ద్వారా కలిగే ప్రయోజనం వారికి తక్కువ. ధనవంతులకు, డబ్బు ఉన్న వారికే ఎక్కువగా ప్రణాళికలవల్ల లాభం ఉంటుంది. దేశంలో ఆహారధాన్యాల ధరలు పడిపోకుండా ఒక సమస్థాయిలో ఉంచాలంటే కూడ పరిశ్ర

మలు అవసరం. డబ్బు రోజు అవుతుంది శరీరంలో జీవనాడ్లు ఎట్లాంటివో దేశానికి పరిశ్రమలు అట్లాంటివి. శాశ్వత ఆదాయం ఇచ్చే గనులు మొదలైనవి, ఏ ఒక్కరి దయా దాక్షిణ్యాలపైనో ఆధారపడి ఉండకూడదు. ఈ గనుల్లో దొరికే వస్తువులు, ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి చేయకుండా మన దేశంలోనే ఉపయోగించామంటే చాల బాగుంటుంది. ముఖ్యంగా మా ఉదయగిరి, కనిగిరి తాలూకాలలో అల్యూమినియం ఉన్నది. అది విమానాలకు కూడ ఉపయోగిస్తారు. దాని అంచ కంపెనీ వారు విదేశాలకుకూడ ఎగుమతి చేశారు. ఆ అల్యూమినియమును మన దేశంలోనే చక్కగా ఉపయోగించుకుంటే, లక్షలాది ప్రజలకు, ఉద్యోగాలు కల్పించవచ్చును. అలాగే రాగి ఖనిజాలు కూడ గరిమెన పెంటలో ఉన్నాయి ఈ రాగి విద్యుచ్ఛక్తికి ఎంతో పనికి వస్తుంది మన ప్రణాళికలను ఎంత state level లో వేసినప్పటికి, మారుమూల గ్రామాలలో ఉండే ప్రజలకు ఏమీ ప్రయోజనం కనపడుటలేదు. వారు నిరుద్యోగులై దారిద్ర్యంతో తాండవమాడుతున్నారు. ఈ ప్రణాళికలకు తాలూకా లెవెలులో డబ్బు కేటాయించకపోతే, ప్రయోజనం ఉండదు అందుకోసమే ప్రణాళికలు అందే ప్రతిచోట ఉత్సాహం కలుగుటలేదు అసలు ఎంతవరకు ఈ ప్రణాళిక తాలూకా లెవెలుకు వెళ్ళిందో అప్పటి వరకు దేశానికి మోక్షంలేదు. ఈ ప్రణాళిక పేరు చెప్పి దేశంలో పన్నుల భారం ఎక్కువైపోయినది. కాని ప్రభుత్వం మాత్రం అది చేస్తున్నాం—ఇది చేస్తున్నాం అని అంటున్నది. చెప్పే దానికి చేసే దానికి ఎక్కడా సంబంధం లేకుండా ఉంటున్నది. కొన్ని గ్రామాలకు పోయి చూచినట్లయితే రోడ్లు కూడా వేయడం లేదు ఆఖరికి మట్టి రోడ్లు కూడ వేయడంలేదు. కొన్ని చోట్ల సగం వేసి మానివేసినవి ఉన్నాయి వాటిని యింతవరకుపూర్తి చేయడం లేదు. ఉదయగిరి కూడా నియోజక వర్గములలో ఒకటని ఆ శాసన సభ్యుడు, ప్రభుత్వంలో ఆ ప్రజల తరపున భాగస్వామి అని ప్రభుత్వం యింతవరకు భావించినట్లు కనుపించదు. జరిగినచోట్లనే అభివృద్ధి జరుగుచున్నది. కొన్ని ప్రాంతాలు ప్రభుత్వ దృష్టిలోకి యింతవరకు రానేలేదు. తాలూకా లెవెలులో అభివృద్ధికి పూనుకొని, ఆ విధంగా ప్రణాళికను కేటాయించకపోయినట్లయితే దేశం బాగుపడదని మరొకసారి ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను ఈ విషయాన్ని గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా చెబుతూనే ఉన్నాను బడ్జెట్ ఎంతో ఖర్చు అవుతూనే ఉన్నది. ఆ ఖర్చు అంతా ఏమైపోతున్నదో తెలియకుండా ఉన్నది. అసలు వెనుకబడిన ప్రాంతాలనుంచి వచ్చిన M. L. A. ల పలుకుబడి ఒకలాగ. డెల్టా ప్రాంతంనుంచి వచ్చిన M. L. A. ల పలుకుబడి యింకొకలాగ ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. వారికి ఎక్కువసార్లు మాట్లాడే అవకాశం, టైము యిస్తారు. అదే నిదర్శనము. ఎప్పుడో మా జిల్లాలో జిల్లా బోర్డువారు రైలుమార్గం వేయిస్తామని 18 లక్షల రూపాయలు రైల్వే సెస్సుద్వారా వసూలు చేసి, ప్రభుత్వానికి అందచేశారు.

కాని యింతవరకు రైలుమార్గం లేదు. పోనీ ఆ డబ్బు రైలుకోసం కాకపోయినా, మట్టిరోడ్డుకోసం ఖర్చుపెట్టినా బాగుండేది. అదీ జరగలేదు. ఈ పనేకనక ఒక వ్యక్తి గాని ఎవరైనాగాని చేసినట్లయితే, cheating అని అంటారు. మరి ప్రభుత్వమే చేసినట్లయితే దానిని ఏమనాలి? ఈ ప్రభుత్వాన్ని ఎవరు శిక్షిస్తారు. నెల్లూరు, ఆత్మకూర్, కనిగిరి, ఉదయగిరి, దొనకొండ, నాగార్జున సాగర్ డాములను కలుపుతూ, హైదరాబాదుకు ఒక రైలుమార్గం వేయాలని 22-4-55 లగాయతు నేను సూచించుచున్నారు అది ఇండియా ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేదని వారు చెప్పారు. గత రెండు, మూడు సంవత్సరాలుగా ఈ రైలుమార్గంగురించి అసెంబ్లీలో చెబుతూనేవస్తున్నాను. కాని దానిని గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేయకపోవడం శోచనీయము. పూర్వం బ్రిటిష్ వారు సముద్ర తీరానికి ప్రక్కన రైలుమార్గాలు ఎక్కువగా వేసుకున్నారు. ఈ దేశములో వారికి ప్రాణహాని సంభవించే ప్రమాదం వచ్చే పరిస్థితులలో వారి ఓడ ఎక్కి వెళ్ళిపోవడానికి వీలుగా ఆ మార్గాలను వేసుకున్నారు. అటువంటి మార్గాల ప్రక్కనే, యింకో మార్గం వేయడానికి, భారత ప్రభుత్వం పూనుకుంటోంది. ఒక్కొక్కచోట రహదారే లేని పరిస్థితులు ఉంటే ఉన్నచోటే యింకో రైలుమార్గం వేయడానికి పూనుకొంటున్నారు ఒక్కొక్క జిల్లానుంచి రెండు వందల మైళ్ళు ప్రయాణం చేసివస్తేనేగాని, రైలు దొరకని పరిస్థితులు వున్నాయి. అందుచేతనే రైళ్ళలో రద్దీ ఎక్కువ అవుతున్నది. ఎక్కడ వారికి, అక్కడే రైలు దొరికినట్లయితే, రైళ్ళలోకూడా అంత రద్దీ ఉండదు. ఒకసారి ఆంధ్రప్రదేశ్ మ్యాపు తీసి, రైల్వే మార్గాలను చూచినట్లయితే, ప్రభుత్వానికి పరిస్థితి బోధపడుతుంది ఇప్పుడైనా సరే, ఈ రైల్వే మార్గంగురించి, ఈ ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫారసు చేస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. దీనిని క్రొత్త రైలుమార్గముల జాబితాలో చేర్పించ ప్రార్థన.

నాగార్జున సాగర్ కుడికాల్వ ఏర్పడినట్లయితే నెల్లూరు జిల్లాలో వెనుకబడిన తాలూకాలు అభివృద్ధి పొందగలవని ప్రజలు ఇదివరకు ఆశించారు. ఇప్పుడు ఆ ప్రాజెక్టునీళ్ళు, గుంటూరు జిల్లావరకే అని పత్రికలలో చూచి, ఆ తాలూకాల ప్రజలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. అలా కాకుండా ఆ నాగార్జున సాగర్ కుడికాలువ మొదట అనుకున్నట్లుగా నెల్లూరు జిల్లాకుకూడ ఉపయోగించేటట్లు, ప్రభుత్వం పూనుకోవలెనని, ఆ విధంగా బహిరంగ ప్రకటన ప్రభుత్వం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. దానిని గురించి తగిన investigation చేయించి నెల్లూరు జిల్లాలోని, వెనుకబడిన తాలూకాల ప్రజలకు సహాయ పడేటట్లు పూనుకోవలెనని కోరుతున్నాను. మా తాలూకాలో 40, 50 అడుగులు లోతు త్రవ్వినప్పటికి నీళ్ళు పడవు. అక్కడ చిన్నచిన్న నీటి వనరులు ఉన్నాయి. అవి నదులలో నీరుకాదు. మోటలు కట్టుకొని వ్యవసాయం చేసుకుంటూ ఉంటారు. దానికి సుల్తానావెల్ప అని పేరు. దానికికూడా నీటి తీరువ చెల్లిస్తున్నారు. ఈ మధ్య ఎడ్లతో గాకుండా, ఇంజన్లు పెట్టుకుని. ఆ నూతులలో

నీరు ఆ పాత పాడుదల పొలాలను పెట్టుకొంటూ ఉంటే ఆ విధంగా చేయడానికి వీలులేదని. అది నేరంక్రిందకు వస్తుందని అధికారులు అంటున్నారు. నా నియోజక వర్గంలో, మునసూరు మజీరారెడ్డిగారి పల్లె గ్రామంలో ఆ విధంగా జరిగినది. ఎడ్ల జతలను కొనుక్కోవాలంటే వెయ్యి రూపాయలు ఒక్కొక్కదానికి కావాలి అది ఒకవేళ చనిపోయినట్లయితే వచ్చే నష్టం భరించరానిది. ఇంజను పెట్టుకుంటే వచ్చే అభ్యంతరం ఏమిటో బోధపడకుండా ఉన్నది. అలా అయినట్లయితే ఆహార ధాన్యాలను ఏ విధంగా అభివృద్ధి చేయాలి? జలాధారములులేని మెట్ట తాలూకాలలో పంటలు ఏ విధంగా పండించగలరో దృష్టికి తెచ్చుకోవాలి.

ఇక విద్యావిధానం చూచినట్లయితే, మనకు ఇంతవరకు జాతీయ విధానానికి అనుగుణమైన ఒక్క పుస్తకం కూడ లేదు. మన దేశానికి ఎట్టిపుస్తకాలు అవసరమో పరిశోధనలు చేయించాలి. ఇతర దేశాలలో మంచి పుస్తకాలు ఉన్నట్లయితే, అవి తెప్పించి తర్జుమా చేయించాలి. ఆ విధంగా బొమ్మలు రచించాలి. లేకపోయినట్లయితే విద్యావిధానంలో క్రొత్తదనం కనుపించదు. బాలురకు చిన్ననాటినుంచి కులమత తత్వాలు ప్రేరేపించు తున్నట్లున్నది దేశ ఆర్థిక సాంస్కృతిక సాంఘిక వ్యవస్థ క్షీణిస్తుంది. సోషలిజమునకు స్వస్తి చెప్పట మవుతుంది

ఇక మెడికల్ సర్వీసు చూచినట్లయితే డాక్టర్లు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేసుకోవచ్చునని అన్నారు. డాక్టర్లు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేసుకోడానికి వీలున్నప్పుడు మిగతా ప్రభుత్వోద్యోగులు ఎందుకు చేసుకోకూడదు? అందుచేతనే ప్రభుత్వం సప్లయిచేసే మందులు అన్నిహాస్పిటల్సులో వినియోగం కావడంలేదు. పైగా డాక్టర్లకు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేసుకోవచ్చునని అనుమతించినందున, హాస్పిటలులో పేషంటులంటే శ్రద్ధ తీసుకోవటంలేదు. ఖర్చుచేసే డబ్బు ప్రజలకు సరిగా వుపయోగపడటం లేదు డబ్బు యిచ్చి చికిత్స చేయించుకుంటూ వున్నారని కొంతమంది-భావన.

Mr. Speaker: Please sit down.

శ్రీ షేఖ్ మౌలా సాహెబ్: అందుచేత మిగతా విషయములు వదిలినాను. నమస్కారములు

శ్రీ ఎం. హరిశ్చంద్రప్రసాద్ (తణుకు): అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రిగారు యీ సభలో ప్రవేశపెట్టిన ఆదాయ వ్యయ అంచనాలను నేను బలపరుస్తున్నాను- కొన్ని సూచనలను కొన్ని అభిప్రాయాలను మాత్రము తమద్వారా వారికి తెలియజేస్తున్నాను.

వ్యవసాయం విషయంలో మనము పంటలు ఎక్కువగా పండించవలెనని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పదే పదే చెబుతున్న సంగతి అందరికి తెలిసిన విషయమే. అయితే దానికి అవసరమైన చర్యలు ఏమి చేస్తున్నామని చూచినట్లయితే, రైతుకు యీనాడు చేస్తున్న సహాయము చాలా స్వల్పమని చెప్పవచ్చు ఎక్కువ పంటలు కావాలన్నప్పుడు ఎరువులు, నీటి సౌకర్యము, మురుగు కాల్వల సౌకర్యమువంటి సదుపాయాలు కావాలి. ఈనాడు అమోనియం సల్ఫేటు బస్తా ఒకటింటికి రూ. 39 ల ధర నిర్ణయించినప్పటికి రూ. 60 లకు కూడా రైతులకు దొరకని పరిస్థితి ఏర్పడినదన్న సంగతి మన కందరకు తెలిసినదే.

మురుగు కాల్వలలో ఉండే గుర్రపు డెక్కను వర్షాకాలము రాగానే తీసివేయించక పోవడంవల్ల మురుగునీరు సరిగా ప్రవహించక పంటలకు నష్టము వాటిల్లుతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

ఉత్పత్తి ఖర్చులు పెరుగుటకు ముఖ్యకారణాలు ఎరువులధరలు, పెరగడం వ్యవసాయకూలీలు వెనుకటివలె తగినంత పనిని చూపించకపోవడం అనుకుంటాను. ఈ కారణములవల్ల వ్యవసాయం గిట్టుబాటు కానటువంటి పరిస్థితి వస్తున్నదని నా అభిప్రాయం. ఉత్పత్తి ఖర్చులను తగ్గించవలెనంటే రైతుకు కావలసిన పనిముట్లు, ఎరువులు సరసమైన ధరలకు వారికి దొరకాలి. అట్టి పరిస్థితులలోనే రైతు పండించే పంటలు సరసమైన ధరలకు అమ్మవలెనని చెప్పడంలో సబబు ఉన్నదిగాని, రైతు కొనుక్కొనేది అధిక ధరలకు కొనుక్కొని, అతడు పండించే ధాన్యాలకు మాత్రం ఇంతకన్న ఎక్కువధర ఇవ్వము అనడంలో మాత్రం సబబు ఏమీ కనబడడంలేదు. ఇది రైతును అభివృద్ధి పరచుటకు బదులు అతనిని నిరుత్సాహ పరుస్తుందని నేను చెబుతున్నాను. ఆహార పదార్థాలు సమృద్ధిగా పండాలంటే రైతులకు ఎరువులను సకాలములో అందజేయాలి. సకాలంలో నీటి సరఫరా కావాలి. మురుగునీటి పారుదల సౌకర్యములు కలుగజేయాలి. పి. డబ్ల్యు. డి. వారివల్ల అనేక ఇబ్బందులు కలుగుతున్న విషయం మన కందరకు తెలుసు. పి. డబ్ల్యు. డి. వారికి డబ్బు ఇచ్చి నీరు కొనుక్కోవడమే అవుతున్నదని జిల్లా ప్రాంతములలో ఉన్నవారికి తెలుస్తుంది. ఇటువంటి ఇబ్బందులను తొలగించవలెనంటే పంచాయతీలకు కొన్ని అధికారములు ఇవ్వాలి. అప్పుడే లంచగొండితనము రూపుమాపవచ్చు.

ఆహార పంటలు అభివృద్ధి చెందవలెనంటే ఎరువులు అవసరం. అందుకు యీ బడ్జటులో ప్రభుత్వంవారు 28 లక్షల రూపాయలు కేటాయించిన సంగతిమనకు తెలుసు. ఈ సందర్భంలో యీ సభవారి ఎదుట నేను ఒక మంచి సమాచారాన్ని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాను. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా తణుకులో ఉన్నటువంటి "ఆంధ్ర షుగర్సు" అనే కంపెనీవారు సుమారు 11 కోట్ల రూపాయలతో అమోనియం సల్ఫేటు ఫ్యాక్టరీని విజయవాడ సమీపములో ఏర్పాటు చేయడానికి తగిన

స్కీమును తయారుచేయడం జరిగింది. ఆ స్కీమును ప్రభుత్వానికి పంపించడమైనది ఆ స్కీముకు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తగిన ప్రోత్సాహమిచ్చి ఇండియా గవర్నమెంటువారికి కూడా సిఫారసుచేసి అవసరమైనటువంటి సహాయ సంపత్తులను కలుగజేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. ఈ పరిశ్రమకు ప్రోత్సాహమిచ్చినట్లయితే ముందు ముందు ఇంకెన్నో పరిశ్రమలు ముందుకు రావడానికి అవకాశ ముంటుంది. ఈ విషయాన్ని నేను యీ సభవారికి ఉత్సాహముతో తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ రామకృష్ణరాజుగారు చెప్పినట్లు, రెవెన్యూ పన్నుల విషయంలో సర్ చార్జీ, వాటర్ టాక్సు కమర్షియల్ క్రాప్సు టాక్సు మొదలైన ఎన్నోరకములైన పన్నులు ఉండడంవల్ల రైతులకు గ్రామోద్యోగస్తులకుకూడా చాలా కష్టముగా ఉన్నది ఇదివరకు జనవరి, ఫిబ్రవరి మార్చి నెలలలో కూడా కిస్తీలు చెల్లిస్తే రైతుకు ఎట్టి బెడద ఉండేదికాదు. ఇప్పుడు సంవత్సరంలోని ప్రతి నెలలోను ఏదో ఒక పన్ను వసూలు చేయటంవల్ల రైతుకు యీ డిమాండ్లు తెలుసుకోవడం కష్టముగా ఉన్నది. దీనివల్ల గ్రామోద్యోగస్థులు రైతులకు చాలా అన్యాయాలు చేస్తున్నారు. కాబట్టి ఇన్ని తరహాలుగా రైతుపై పన్నులు వేయకుండా ఏదో ఒక పన్నును మొత్తముగా వేసినట్లయితే రైతులకు, పన్నులను వసూలు చేసే గ్రామోద్యోగస్థులకు సౌకర్యముగా ఉంటుందని తమద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను.

పరిశ్రమలు మన దేశంలో చాలా అవసరం, అయితే ఆహారోత్పత్తి పెరిగినప్పుడే యీ పరిశ్రమలు రాణించగలవు. కొనుగోలు శక్తి లేనప్పుడు పరిశ్రమలలో ఉత్పత్తి అయ్యే సరకులను ఎవరూ కొనలేరు ప్రజల జీవన ప్రమాణము పెంపొందడానికి, నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం కావడానికి ఆహారోత్పత్తి, పరిశ్రమలు కూడా అవసరమని చెప్పడానికి ఏమాత్రము సందేహం లేదు. పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందినపుడే ప్రభుత్వానికి ఆదాయం పెరుగుతుంది. పరిశ్రమలు పెంపొందుటకు విద్యుచ్ఛక్తి చాలా అవసరం. ఈనాడు పరిశ్రమలకు విద్యుచ్ఛక్తిని యూనిటు 0.45 న.పైసలకు ఇస్తున్నారు, ఈ రేటును సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గించవలసి ఉన్నది. ఆ విధముగా చేసిననే పారిశ్రామికులు ముందుకు రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. థెర్మల్ స్టేషన్సు ఉన్నచోట్ల ఫ్యూయల్ సర్ చార్జెస్సు వేస్తున్నారు. అయితే ఆ ప్రాంతాలలో హైడ్రో ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయి చేస్తున్నప్పటికి ఇంకా ఫ్యూయల్ సర్చార్జి వసూలు చేయుచున్నారు. సదరు సర్ చార్జీల వసూలు పద్ధతిని సర్ చార్జెస్ రద్దుచేయవలెనని కోరుతున్నాను. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టును వెంటనే అమలుపరచినట్లయితే విద్యుచ్ఛక్తి రేటును ఇంకను తగ్గించడానికి అవకాశమున్నది. విద్యుచ్ఛక్తి తక్కువ రేటుకు ఇచ్చినపుడే ఉత్పత్తి ఖర్చులు తగ్గుతాయి.

రవాణా సౌకర్యములు కూడా ఎక్కువ చేయవలసి ఉన్నది. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న నేషనల్ హైవేను, ప్రొవిన్షియల్ హైవేస్ యొక్క శక్తి 3-5 టన్నుల లారీ నడచుటకు మాత్రమే తగినవిగా ఉన్నవి. జర్మనీ మొదలైన పాశ్చాత్య దేశాలలో 40 టన్నుల బరువును తీసుకుని వెళ్లే లారీలు ఉంటాయి. రవాణా సౌకర్యాలను కూడా కలిగించినప్పుడే ఉత్పత్తి ఖర్చులు తగ్గుతాయి. ముడి పదార్థాలు తెచ్చుకోవడానికి, తయారైన వస్తువులను మార్కెటులకు తీసుకొని పోవడానికి ఎంతో వీలుంటుంది. వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, రవాణా సౌకర్యాలు ఒకదానికొకటి పరస్పర సంబంధం ఉన్నటువంటివి.

పరిశ్రమల అభివృద్ధికి స్కిల్డు మెన్ కూడా చాలా అవసరం. దానికి అవసరమైన ఏర్పాటులు ప్రభుత్వంవారు చేయుచున్నందులకు వారిని అభినందించుచున్నాను. వారు ట్రాన్సుపోర్టు విషయంలో పాశ్చాత్య దేశాలలో ఇర్రిగేషను కెనాల్సులో కూడా స్టీంబోట్సును ఉపయోగిస్తున్నారు. ఇటువంటి కాల్వలద్వారా రవాణా జరిగినట్లయితే రైలు, రోడ్డు రవాణాల కన్నా తక్కువ ఖర్చు అవుతుంది. మనకు ఉన్న ఇన్లాండు వాటర్ ట్రాన్సుపోర్టును మనము అభివృద్ధి చేయవలసిఉన్నది. ఈ కాలువలలో పడవు ట్రాన్సుపోర్టు ఏర్పాటు చేసినట్లయితే గట్లు విరిగిపోకుండా అవసరమైన చోట్ల రివెట్‌మెంటు చేసినట్లయితే రవాణా ఖర్చులు చాలా తక్కువ అవుతాయి.

తరువాత Revenue Department వారు ఈ మధ్యనే land assignment policy పైన ఏవో కొన్ని G. Os. పంపించడం జరిగింది. అయితే గ్రామాలలో, ముఖ్యంగా, మా ప్రాంతములో, పుంతలు అని ఉన్నాయి. వాటినే డొంకలు అని అంటూఉంటారు. ఈ పుంతలు డొంకలు అనేవి గ్రామాలకు బయలు పట్టు. ప్రత్యేకంగా డెల్టా గ్రామాలకు ఇవి బయలుపట్టు. ఈ పుంతలు గనుక లేక పోయినట్లయితే, ఏ పశువుగాని, మనిషిగాని నడవడానికి అవకాశముండదు. అటువంటి చోట్ల ఈ political sufferers అందరూ ఈ భూములకొరకు దరఖాస్తులు పెట్టడం ప్రబలిన చాలా బాధలు కలుగజేస్తూ ఉండడం జరుగుతూ ఉంది. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వాన్ని కోరే విషయం మనవిచేస్తున్నాను ఈ పుంతలు అనేవి ప్రత్యేకంగా ప్రజలకు అవసరమైనటువంటివి గనుక ఎప్పటికినీ ఇవి ఎవ్వరికీ ఇవ్వబడదని ఒక statutory order వేస్తే తప్ప, లేకపోతే గ్రామాలలో రైతులకు చాలా ఇబ్బంది, అసౌకర్యం కలుగజేయడమవుతుంది. కనుక ఈ విషయాన్ని నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఎవరికైనా భూములు ఇవ్వదలచినట్లయితే, assessed waste గాని లేక బంజరు భూములుగాని ఇచ్చి, వాటికి నీటి సౌకర్యాలు మొదలైనవి కల్పించి ఇచ్చినట్లయితే, వారిని తృప్తిపరచినట్లు అవుతుంది. రైతులకు కూడా

ఇబ్బంది ఉండదు. కనుక గ్రామాలలో ముఖ్యంగా రైతులకు, ప్రజలకు ఏలాంటి అసౌకర్యాలు కలుగకుండా ప్రభుత్వము వెంటనే తగిన చర్య తీసుకోవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను.

తరువాత, మద్యపాన నిషేధం గురించి. దీనికి ఇదివరకు ప్రత్యేకమైనటువంటి సిబ్బంది ఉండేది. ఆ సిబ్బందిని తగ్గించి ఇప్పుడు పోలీసు డిపార్టుమెంటు వారికి అప్ప జెప్పారు. పోలీసు డిపార్టుమెంటువారు వారి బాధ్యతలన్నీ మరచి పోతున్నారు. లంచగొండి తనము అవినీతి మొదలైనవన్నీ కూడా రోజు రోజుకు పెరిగి పోతున్నాయి. కేవలం ఆ డిపార్టుమెంటులోనే ఇవి పెరగడం కాదు. ఇతర డిపార్టుమెంటులకు కూడా ఇవి ప్రాకిపోతున్నాయి. వాళ్ళ యొక్క ధర్మాన్ని వాళ్ళు మరచి పోతున్నారు. పోలీసుల బాధ్యత law and ord_r ను రక్షించడం. అసలు రక్షణ అంటే ఏమిటో వారు మరచి పోతున్నారు. అందుచేత ఇంకను అశ్రద్ధ చేసినట్లయితే, ప్రభుత్వం నిర్వహించేటటువంటి శాఖలన్నిటిలోను ఈ అవినీతి ప్రబలంగా పెరిగి చివరికి ప్రభుత్వము మాట కూడా వినని పరిస్థితి వస్తుందేమోనని భయపడుతున్నాను. మద్యపాన నిషేధాన్ని తీసివేయ వలసిందని నేను చెప్పను కాని ఇది తగిన పట్టుదిట్టములలో అమలు జరపాలి అది ఏ విధంగా సక్రమంగా అమలు జరపాలి అనేదే ప్రశ్న. దానిని గురించి ఒక కమిటీ వేసి ఆలోచిస్తారో ఏమిచేస్తారో నాకు తెలియదు. కాని ఈ విషయంలో తగిన చర్య తీసుకొని ఈ మద్యపాన నిషేధమును సరిగా అమలు జరప లేకపోతే మాత్రం మన ప్రభుత్వ విధానం సరిగా జరగడానికి వీలులేదు. పోలీసుశాఖ ముఖ్యంగా తమ ధర్మాన్ని పూర్తిగా మరచి పోయిందని చాలా విచారిస్తూ ఇది తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియ పరుస్తున్నాను.

ఇంకొక్క విషయం మనవి చేయదలచుకొన్నాను. పట్టణాలలో అభివృద్ధి చాలా ఎక్కువగా జరుగుతున్నది. కానీ గ్రామాలలో అభివృద్ధి జరగడంలేదు ఇప్పుడు బడ్జెటులో సూచించిన లెక్కలను బట్టి గాని లేక ఇతర లెక్కలను బట్టి గాని చూచినట్లయితే, గ్రామాలలో అక్కడి ప్రజల అవసరాలకు, సౌకర్యాలకు పెట్టే ఖర్చుకున్నూ, పట్టణాలలో పెట్టే ఖర్చుకున్నూ, చాలా భేదమున్నది. పల్లెలను చాలా చిన్న చూపుతో చూస్తున్నారేమోనని అనుకొంటాను సాధారణంగా మన మంత్రులు గాని, ఇతర పెద్దలు గాని మాట్లాడేటప్పుడు పట్టణాలకు ఎవరు రాకూడదు. అందరు పల్లెలలోనే ఉండి అక్కడ మీరంతా సేవ చేయాలని ప్రజలకు చెప్పుతూ ఉంటారు. అయితే పల్లెలలో వారికి చేసిన సదుపాయములేమీ కల్పించడం లేదు. అక్కడ పిల్లలకు చదువు చెప్పించుటకు విద్యా సౌకర్యం గాని, వైద్య సౌకర్యం గాని లేదు. ప్రజలకు ముఖ్యంగా కావలసిన ఈ రెండు లేనప్పుడు, అవి ఉన్న చోటికి వెళ్ళడం తప్పదు. ఇలాంటి ఇబ్బందులు ఉండడం

వల్ల ప్రజలకు చాలా అసంతృప్తిగా ఉన్నది కనుక ప్రభుత్వము వెంటనే తమ దృష్టిని పల్లెల వైపు మరల్చి, ఈ బడ్జెటులో పట్టణముల కొరకై చూపించిన ఖర్చును చాలా వరకు తగ్గించడానికి ప్రయత్నం చేసి, పల్లెలకు ఎక్కువ సౌకర్యాలను కలుగ జేయవలసిందని కోరుతున్నాను. పల్లెలలో వారికి సౌకర్యాలు లేక పోవడంవల్ల, విద్యకోసమనో, వైద్యం కోసమనో పట్టణాలు చేరడం అక్కడేదో వ్యాపారం పెట్టు కోవడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా వ్యవసాయంపై ఆసక్తి తగ్గించుకోవడం జరుగు తున్నవి. కనుక ఈ లాంటివన్నీ వెంటనే సర్దుబాటు చేసి గ్రామాలకు అవసరమైన సౌకర్యాలు కలుగ జేసేందుకు డబ్బు ఖర్చు పెట్టవలసిందని మనవి చేస్తూ, అధ్య క్షుల వారు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు వారికి నా వందనములు తెలుపు తున్నాను.

Sri J. T. Fernandez (Nominated-Anglo-Indian): Mr. Speaker Sir, though I rise as a critic of the hon. Finance Minister's speech, I cannot fail to express at the outset my appreciation of the satisfactory statement he has made. I would also like to say that this satisfactory position is due to his careful marshalling of resources and husbanding of expenditure during the tenure of his office. There is one feature in the budget which has impressed me much and that is, the Finance Minister in spite of his heavy commitments in the Second Five-year Plan has been able to provide a huge sum of Rs. 3841 0 lakhs, nearly Rs. 38.50 crores for nation building services. How great this amount is can be gauged when it is realised that the amount that we are going to spend next year will be double of that which we spent in the previous year-exactly Rs 2027 lakhs more than we spent two years ago. It may impress you further if I point out this expenditure represents 54 per cent of the total revenue of the State. I doubt if this has been equalled by any other State in India. Truely this is a welfare budget, which redounds to the credit of the Government.

Sir, I have not the time to refer to other features. But there are a few token grants which are praise-worthy. The most important is the provision of Rs. 25.0 lakhs for a fertiliser factory. This is a matter which needs the support of the whole House, for it is a valuable contribution that such a factory will make to the economy of the state and it is hoped that the Government of India will take up immediatly the scheme which the Andhra Pradesh Government has prepared.

Then, there is a token provision under compulsory education. It is proposed to introduce compulsory elemen-

tary education in Telangana in the next year. This is a long overdue effort and is very commendable. But, what gives me great pleasure is the token provision of Rs. 3.0 lakhs to help the economically backward - classes. Unsatisfied as I am with this meagre provision, I am happy to note that the Government have full sympathy with such persons and also with the idea underlying this kind of aid. But, I would appeal to the Government not to make use of this provision for political purposes or to placate a certain minority which may count in numbers in millions. If there is discrimination, this provision will be illusory and a hoax. I would also like to take this opportunity of reminding the Government that a fair number of people of Anglo-Indian community in this State belong to the category for which this aid is intended. The Anglo-Indian community is cent per cent literate, well disciplined, loyal and hard working. But many are unfortunately miserably poor. I trust the Government will not over-look their claims.

There is another commendable provision, but with a snag, which tends to discrimination. I refer with gratification to the Finance Minister's provision of Rs. 1 61 crores in the Standing budget and Rs. 10.0 lakhs under Part II Schemes for various activities of Government for promoting the welfare of Harijans, Backward Classes, Castes, etc. This means increase of almost Rs. 40 0 lakhs, which is highly commendable for such down-trodden masses deserving every sympathy. Here again, Sir, I would like to draw your attention and the attention of the Government very seriously to the fact, that included in the Harijans are 15 millions of Christian Harijans who are in the same pitiable plight as their Harijan brothers in the villages, and their conversion to Christianity has not removed their poverty nor have their economic disabilities been improved. In a Secular State it would be discrimination not to take notice of the Harijan Christians.

Sir, I crave your indulgence for a divergence. It is a very relevant divergence. I wish to refer to the needs and expectations, to the rights and privileges of the Anglo-Indian community. But, when I speak of Anglo-Indian community, what I say applies not only to the Anglo-Indians whom I represent, not only to Christians for whom I have a right to speak being a Christian myself, but to

all minorities. Sir, this divergence is necessary here because under the guise of nationalism there has crept into our political-practice a doctrine, which I might call, the Divine Right of the Majority. It is a rule of the minorities according to the wishes of the majority Any claim of the minority for the loaves and fishes is looked upon as communalism. But the monopolisation of such privileges by the majority is called nationalism and secularism, Governed by such a civilization, the majority is not prepared to allow the minorities a proper share in the benefits which the State provides them. I therefore propose to go into the concept of 'minorities'. It is a divergence, but it is pertinent.

I may mention, Sir, that these things which I am placing before the House are based on the definition and classification of minorities prèpared by the United Nations Commission on Human Rights and other internationally recognized principles These principles have also been endorsed by the Indian Constitution and the Reorganisation Commission on States. Sir, in modern times the problem of minority applies to more or less distinct groups living within a State dominated by the majority group. But there are some fundamental distinctions. One minority group is made up of persons who desire equality with the dominant groups in the sense of nondiscrimination alone. They do not wish to preserve any particular characteristics, but prefer to be assimilated with the majority. For example, and without prejudice, there are the Indian Christians. They are an Indian minority based on religious distinction, but prefer to be absorbed in the majority in social, political and economical matters. Then, Sir, there is another minority whose members desire equality with the dominant group in the sense of non-discrimination plus, (and this is important) the recognition of special rights and positive services The latter feel that even the full realisation of the principle of non-discrimination would not place them on a real equality. They want special rights and positive services to be extended to them by the State to make their epuality a reality. In this category, Sir, there are the Anglo-Indian community and the Muslims; I advisedly stress 'Muslims' because this is a community which has recently changed from a ruling minority to a craving minority, but a deserving minority.

Now, the question will naturally be asked, what are the special rights and privileges I answer that by quoting from the Human Rights Commission: (a) provision of adequate education for minority in its own language and its cultural traditions; (b) adequate facilities to the minority in the use of its own language in the legislature, in the public, in the courts and in the administration; (c) provision for respect for family law and personal status; and, this is important, freedom for its religious practices and interests. These are the special rights. But all positive services have taken two forms; one, provision effected at the expense of minority, and two, provision effected out of public facilities

Sir, I now come to the Anglo-Indian community. Sir, I hold no brief for Muslims, but I speak with some authority for my community. We suffer with no inferiority complex of inequality. We have a well-defined ethnic, linguistic, cultural and religious tradition We have a distinct way of living, mode of speech and manners different from the Indian community. But, we are a part of India and we belong to India by right. We have responsibilities for this State as much as any other community. Our ancestors during the last 2½ centuries have contributed much for the material, intellectual and cultural progress of India. Today members of my community are serving conspicuously in the defence services in the administration and in the nation building activities, and therefore we contribute humbly but loyally every thing that we possess for the benefit of our country. Can you then deny, Sir, that we should expect from the State our rights as Indian citizens We are a minority, a microscopic minority. I don't think we number more than 1,20,000 in the whole of India, and our Chief Minister has said the other day that we are barely nine thousand in Andhra Pradesh. But, small as we are, we have a national unity and a dynamic social life We are distinct from the other communities, but not so distinct, inasmuch as we go with them in the upbuilding of new India, and in that new India I want my community to find a place. I ask for preferential treatment if you like to call it, but I ask it because in the race of competition we are being left behind I would like to ask you particularly to give us our privileges in the matter of education in our schools, and particularly in our elementary schools. In this context I refer to the question of

acquisition of elementary schools. I hope that the Anglo-Indian and Missionary Schools which are doing very well will be safeguarded and protected.

Lastly, Sir, there is the question of employment. We have got handicaps. Children of our community are not able to learn Telugu and Hindi at the same time, and therefore are not able to pass the high school examination at an early age. There fore they fall back in competition For this they should be given some sort of special treatment I don't ask for much, Sir. But when you are looking after the minorities and asking them for emotional and psychological integration, what better means are there than that you should give us what is rightfully our due. This is what we deserve and what we demand. Thank you, Sir.

డా॥ ఎ. బి. నాగేశ్వరరావు (రాజమండ్రి) · అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెట్, మిగులు బడ్జెటా, తరుగు బడ్జెటా అనే వ్యవహారములో, వారు అంకెలు వేయడములో ఉన్నది తప్ప, ఆర్థిక పరిస్థితిని బట్టి చూస్తే. నాకు తెలిసినంతవరకు, ఏ సంవత్సరంపకితే ఆ సంవత్సరం— సర్ప్లస్ బడ్జెటు తయారు చేయవచ్చును. డిఫిసిట్ బడ్జెటూ తయారు చేయవచ్చును, ఈ బడ్జెట్లు చూస్తుంటే సంవత్సర సంవత్సరమునకూ మన public debt పెరుగుతోంది. బహుశ యిది యీ శాసనసభ (సభ్యుల కాలపరిమితి) పూర్తి అయ్యేసరికి రు. 200 -కోట్లు దాటుతుంది. ఈ అప్పుకు వచ్చే పలితం మనం ఆలోచించాలి. ఎక్కువ డబ్బు Capital outlay మీద, పెద్ద పెద్ద projects మీద ఖర్చు పెడుతున్నారు. వాటివల్ల వచ్చే ఫలితం ఏమిటి? ఆ ఫలితం compare చేస్తే నాకు తెలిసినంతవరకు ఏమీలేదని భయంగా ఉన్నది.

ఆర్థిక మంత్రిగారి ఉపన్యాసంలో integration of services విషయంలో, integration of laws విషయంలో చాలవరకు తృప్తి కరంగా ఉందని వ్రాశారు. నాకు తెలిసినంతవరకు ఆంధ్ర నుంచి వచ్చిన ఉద్యోగస్థులు గాని, తెలంగాణా ఉద్యోగస్థులు గాని ఎవరూ తృప్తి పడుట లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్స్పెర్టుగారు క్రిందటి సంవత్సరం చెప్పారు, ఈ సంవత్సరం చెప్పారు. ఈ integration విషయంలో ప్రత్యేకంగా ఒక కమిషన్ వేసి set right చేయాలని అన్నారు. తెలంగాణా వారి grievances చెప్పుకొనుటకు ఒక కమిటీ వేశారు. కాని ఆంధ్రరాష్ట్రం నుంచి వచ్చిన ఉద్యోగస్థుల గురించి కమిటీ వేయలేదు. ఇప్పుడు ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో అడిగితే దానికి సావకాశం లేదని కూడ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. ఆంధ్ర ప్రాంతం నుండి వచ్చిన ఉద్యోగస్థులు చాలా బాధతో

ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం గమనించాలని మనవి చేస్తున్నాను. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఇక్కడ పరిపాలన చేస్తున్నది. ఈ మధ్యనే నాగపూర్ రిజల్యూషన్ పాస్ అయినది. భూసంస్కరణల విషయంలో దేశవ్యాప్తంగా ఆందోళన జరుగుతున్నది. కాని, భూసంస్కరణల గురించి ఆర్థిక మంత్రిగారి ఉపన్యాసంలో ఎక్కడా కనుపించటంలేదు. భూసంస్కరణల విషయంలో ప్రభుత్వము యొక్క పాలసీ ఏమిటో దీంట్లో చెప్పబడలేదు ఈ భూసంస్కరణల గురించి ప్రజలలో ఆందోళన ఎక్కువగా ఉన్నది. "యాబ్సెంటీ లాండ్‌లార్డ్స్ పరిస్థితి ఏమవుతుంది? కౌలుదార్ల పరిస్థితి ఏమవుతుంది" అని గ్రామాలలోని చదువుకొన్న ప్రజలు, చదువురాని ప్రజలు కూడ ఆందోళన పడుతున్నారు. దానిని గురించి మంత్రిగారు తమ బడ్జెటు స్పీచ్‌లో ఎక్కడా వివరించలేదు

నేషనల్ సేవింగ్స్ విషయంలో, ప్రభుత్వం 9 కోట్ల రూపాయలు వసూలు చేయాలని అనుకోగా, 3 కోట్లు మాత్రమే వసూలైనట్లు మంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. దీనిని బట్టి ప్రభుత్వము యొక్క ఇన్‌ఎఫిషియన్సీ ఎంత ఉన్నదో కనబడుతుంది. నేషనల్ సేవింగ్స్ గురించి కావలసినంత ప్రచారం జరగలేదని, ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు తగినంత శ్రద్ధ తీసుకోలేదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. మా పట్టణములో, అక్కడి యం.ఎల్.ఏ గా ఉన్న నా దగ్గరకు వచ్చి, నేషనల్ సేవింగ్స్ కొరకు పని చేయవలసిందిగా ఏ ఆఫీసర్ అడగలేదు. నేషనల్ సేవింగ్స్‌కొరకు ఎవరూ నా దగ్గరకురాలేదు. ఈ విధంగా నేషనల్ సేవింగ్స్ విషయంలో ప్రభుత్వోద్యోగులు పనిచేయటం జరిగిందని నేను మనవి చేస్తున్నాను ప్లాను అని, నాన్‌ప్లాన్ అని మన బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయిస్తున్నాము. ఈ ప్లాను ఎంత వరకు సక్సెస్‌ఫుల్‌గా జరుగుతోంది అనేది మనం గమనించాలి ప్లానింగ్ క్రింద యీ డబ్బు అంతా తీసుకువచ్చి, ఉద్యోగస్థులకు ఇళ్లు కట్టటానికి ఉపయోగిస్తున్నారని, ఉద్యోగస్థుల విలాసాల కొరకు, జీపుల కొరకు, పెట్రోలు కొరకు ఉపయోగిస్తున్నారని పల్లెటూళ్లలో ప్రజలు చెప్పుకొంటున్నారు. గాంధీగారి శిష్యులైన వినోబాభావేగారు భూదాన్ అనే ఇంగ్లీషు పత్రికలో యీ ప్లానంతా కంప్లీట్‌గా ఫెయిల్ అయిందని పబ్లిక్ కో-ఆపరేషన్ లేదని చాలా రేడికల్‌గా వ్రాశారు. ఈ ప్లానులో ఖర్చు పెట్టే డబ్బుకు సరైన ఫలితాలు వస్తున్నాయా అనేది మనం విచారించవలసి ఉన్నది.

ఈ నాడు బ్లాకులలో అనేక మంది ఆఫీసర్స్‌ను నియమిస్తున్నారు యస్ ఇ. యస్. ఆఫీసర్స్, విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్స్, అని యీ విధంగా బ్లాకులలో ఎంతో మంది ఆఫీసర్స్ ఉన్నారు. వారు వాడే జీపులు సాయంత్రంపూట సినిమా హాల్స్ వద్ద నేను చూస్తున్నాను. వారు గవర్నమెంట్ జీపులను పబ్లిక్ పర్పస్‌కు కాకుండా ప్రయివేటు పర్పస్‌కు ఉపయోగిస్తున్నారు. ప్రజలు చెమటోడ్చి, కష్టపడి సంపాదించే

డబ్బును గవర్నమెంటు తీసుకువచ్చి, అనవసరంగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థుల విలాసాలకు, జీపులకు, జీపు పెట్రోలుకు ఖర్చు పెడుతున్నారు.

ఇరిగేషన్ మీద 28 కోట్లు ఖర్చుపెడతామని చెప్పారు. ఇదివరకే కె. సి. కెనాల్‌కు నాలుగు కోట్లు ఖర్చుపెట్టారు. దానిమీద ఎస్టిమేట్స్ కమిటీ ఎంక్వయిరీ చేసింది. సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ హోదా గల ఉద్యోగి "ఇందులో మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ జరిగింది. సిమెంట్ పోయింది. డబ్బు దండుగ అయింది" అని రిపోర్టు ఇచ్చారు దాని మీద కొందరు పార్లమెంట్ సభ్యులు జవహర్లాల్ నెహ్రూగారికి వ్రాశారు. జవహర్‌లాల్ నెహ్రూగారు ఒక స్పెషల్ ఏఫ్ ఇంజనీర్‌గారిని ఇక్కడకు పంపించటం, వారు ఒక రిపోర్టును తయారుచేసి నెహ్రూగారికి ఇవ్వటం దాని కాపీ ఒకటి మన ముఖ్యమంత్రిగారికి పంపించటము జరిగింది. ఆ ఎస్టిమేట్స్ కమిటీ రిపోర్టుగాని, ఆ స్పెషల్ ఇంజనీరుగారి రిపోర్టునుగాని యీ సభముందుకు ఇంతవరకు తీసుకురావటం జరగలేదు. దానికి కారణం తెలియదు. ఆ నాడు కె. సి. కెనాల్‌కు డబ్బు ఖర్చు పెట్టినప్పుడు, మన ముఖ్యమంత్రిగారైన సంజీవరెడ్డి గారు పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగా ఉన్నారు. మంత్రిగారి అనుయాయులైనవారు ఆ కె. సి. కెనాల్ కంట్రాక్టర్స్‌గా ఉన్నారని ప్రజలు చెప్పుకోవటం జరుగుతున్నది. ఈ బడ్జెటులో కూడ, కె. సి. కెనాల్‌కు ఒక కోటి రూపాయలు కేటాయించారు. ఈ డబ్బంతా వృథాగా దండుగ అవుతుంది. కె. సి. కెనాల్‌కు నాలుగుకోట్లు ఖర్చుపెట్టినప్పుడు, దాని క్రింద మూడు లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తుందని అనుకొన్నారు. కాని మూడువందలు, నాలుగొందలు ఎకరాలు మాత్రమే సాగులోకి తీసుకురావటం జరిగింది.

మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్క్సుకు డబ్బు ఖర్చు పెట్టకుండా, యీ నాడు ప్రభుత్వం పెద్ద ప్రాజెక్టులకు ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నది. మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్క్సుకు డబ్బు ఖర్చు పెడితే, తక్కువ కాలంలో, ఎక్కువ భూమిని సాగులోకి తీసుకువచ్చే అవకాశం ఉన్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం మైనర్ అండ్ మీడియమ్ ఇరిగేషన్ వర్క్సుపై ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చు పెట్టాలని కోరుతున్నాను. పెద్ద ప్రాజెక్టులకు ఖర్చు పెట్టవద్దని నేను చెప్పను. చిన్న ప్రాజెక్టులపై కూడ డబ్బు ఖర్చుపెడితే వాటి ఫలితం మనం తొందరగా అనుభవించ గలుగుతాము. కనుక మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చు పెట్టాలని కోరుతున్నాను.

రోడ్ ట్రాన్స్‌పోర్టు విషయంలో, ఒక కార్పొరేషన్ ఉన్నదని, అది ట్రాన్స్‌పోర్టు వ్యవహారాలు చూస్తుందని చెప్పారు. కాని ఆ కార్పొరేషన్‌కు ప్రభుత్వం సిఫార్సులు చేయవచ్చును. "ఈ సంవత్సరం యీ జిల్లాలో యీ రూట్స్ తీసుకొంటాము" అని ఒక ప్లాను వేసి. ఆ ప్లాను ప్రకారంగా నేషనలైజేషన్ అమలు జరపాలి. కాని ఇప్పుడు ఒక ప్లాను ప్రకారం జరగటంలేదు; ప్రభుత్వ ఇష్ట ప్రకా

ాం జరుగుతోంది. అని ఒక విమర్శ బయలుదేరింది. కనుక ప్రభుత్వం వారు ఒక ప్లాను వేసి, ఆ ప్లాను ప్రకారం నేషనలైజ్ చేస్తే బాగుంటుందని నేను ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను.

స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీస్‌కు కొన్ని వేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టారు స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీస్ విషయంలో ఫేవరిటిజమ్ తప్ప మరొకటి కనుపించటంలేదు మా జిల్లాకు సంబంధించి ఒక విషయం చెబుతాను. రాజమండ్రి ధవళేశ్వరంలో స్టీల్ ట్రంక్స్ ఎక్కువగా చేస్తారు. కాని ఎలాట్‌మెంట్ రామచంద్రపురానికి ఉన్నది. రామచంద్రపురంలో స్టీల్ ట్రంక్స్ ఎక్కడ చేస్తారో నాకు తెలియదు. స్టీల్ ట్రంక్స్ తయారుచేసే రాజమండ్రి, ధవళేశ్వరం ప్రదేశాలకు ఇవ్వకుండా, స్టీల్ ట్రంక్స్ తయారు చేయనటువంటి రామచంద్రపురంకు డబ్బు ఎలాట్ చేశారు. ఇది ఫేవరటిజమ్‌గాక, మరేమిటో నాకు అర్థం కాదు. ఇది చాలా అన్యాయమని మనవి చేస్తున్నాను.

గోదావరి ఆనకట్ట తలుపులు పెంచే విషయంలో రెండుకోట్ల 70 లక్షలు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేశారు టోకెన్‌గా ఒక వంద రూపాయలు చూపించారు ఉన్నారు, ఒక సంవత్సరం ఒక డివిజన్ ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు. ఒక కండిషన్ పెట్టారు. అక్కడి ప్రజానీకం డబ్బు అప్పు ఇస్తే చేస్తామని ఒక కండిషన్ పెట్టారు. తక్కిన ప్రాజెక్టులన్నింటికీ ప్రభుత్వమే ఖర్చుపెట్టే స్థితిలో న్నప్పుడు, కేవలం గోదావరి ఆనకట్ట తలుపులు పెంచుటకు ఆ చుట్టుప్రక్కల రైతులు యం ఎల్ ఏ.లు డబ్బు అప్పు ఇవ్వాలని అప్పు ఇస్తేనే చేస్తామని చెప్పటములో ఏమాత్రం సబబులేదు. గోదావరి ఆనకట్ట తలుపులు పెంచినందు వల్ల ప్రభుత్వానికి కూడ అదనంగా ఆదాయం వస్తుంది. ఆనకట్ట తలుపులు పెంచి నందువల్ల చాలా ఫలితము ఉన్నదని ఒకవైపున మంత్రులు ఉపన్యాసం చెబుతూనే, మరొక ప్రక్క దానికి ప్రజలు అప్పు ఇవ్వాలని చెప్పటం ఏమాత్రం సబబుగా లేదు. ప్రభుత్వమే డబ్బు ఖర్చుపెట్టి 1959-60 లో గోదావరి ఆనకట్ట తలుపులు పెంచుటకు ప్రయత్నం చేయాలి. గోదావరి ఆనకట్ట తలుపులు పెంచితే మొదటి పంటకు లక్షా పదిహేనువేల ఎకరాలు, రెండవపంటకు 60 వేల ఎకరాలు సాగు అయ్యే అవకాశము ఉన్నది. తద్వారా ఆహారం ఎక్కువ ఉత్పత్తి అయ్యే సావకాశం ఉన్నది. కనుక, గోదావరి ఆనకట్ట తలుపులను పెంచుటకు తప్పకుండా ప్రయత్నం చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మెడికల్ అండ్ పబ్లిక్ హెల్త్‌కు కేటాయించిన డబ్బు చూస్తే చాలా అన్యాయంగా ఉంది ఈమధ్య ముఖ్యమంత్రిగారు వరంగల్ కాన్ఫరెన్స్ ఇనాగురేట్ చేస్తూ, 276 మంది డాక్టర్స్ లేరని చెప్పారు పల్లెటూళ్లలో డిస్పెన్సరీస్ ఉంటాయి.

కాని అక్కడ డాక్టర్స్ ఉండరు గ్రామాలకు డాక్టర్స్ వెళ్లరు. వాళ్లకు ప్రభుత్వం సరైన రెమ్యూనరేషన్ ఇవ్వదు మన ప్రభుత్వం గ్రామాలను అభివృద్ధి చేయాలని చెబుతుంది. "Back to villages" అని ప్రభుత్వం చెబుతూనే, అక్కడకు పంపే డాక్టర్స్‌కు సరైన రెమ్యూనరేషన్ ఇవ్వటం లేదు. కొన్నివేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి యం బి బి. యస్ పాసైతే, ఆ డాక్టర్‌కు పంద రూపాయలు ఇచ్చి గ్రామాలలో పనిచేయమంటే, ఎవరు చేస్తారు? కనుక డాక్టర్స్‌కు తగినంత వసతి సౌకర్యాలు కలుగజేయాలి. కాబట్టి మెడికల్ అండ్ పబ్లిక్ హెల్త్‌కు బడ్జెట్‌లో ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. కొన్నిచోట్ల డిస్ట్రిక్ట్ హెల్త్ ఆఫీసర్స్ లేరు. కొన్ని చోట్ల మునిసిపల్ హెల్త్ ఆఫీసర్స్ లేరు. మెడికల్ కాలేజీలు పెంచుతున్నామని చెబుతున్నారు. నాలుగు సంవత్సరాలైతే ఓ 50 మంది డాక్టర్స్ వస్తారు. కనుక ప్రభుత్వం ఎక్కువ శ్రద్ధవహించి, ఇప్పుడు ఉన్నవాళ్లను attract చేయటానికి ఎక్కువ రెమ్యూనరేషన్ ఇస్తే బాగుంటుంది. ఆవిధంగా చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను

యన్. జి. ఓ. ల విషయం మనవిచేస్తాను. "మాదగ్గరకు వస్తే మేము ఏదో చేసేవాళ్లమని" ఒక గౌరవసభ్యులు మాట్లాడుతూ అన్నారు. యన్. జి. ఓ. లు అన్ని రిసోర్సెస్ ట్రయి చేయటం అయింది. వారు ముఖ్యమంత్రి గారి దర్శనం కోసం వెళ్లారు వారు నిరాకరించటం జరిగింది వారు చీఫ్ సెక్రటరీ దగ్గరకు వెళ్లటము, ఆ చీఫ్‌సెక్రటరీగారు "మీరు మెమోరాండాలు ఇచ్చారు కదా, చూస్తాము" అని చెప్పటం జరిగింది. వారు సెంట్రల్ పేకమిటీ, ఎక్స్-హైదరాబాద్ గవర్నమెంటు పేకమిటీ, ఇంకా కొన్ని ఇతర రాష్ట్రాల పేకమిటీల రిపోర్టులను ఉదహరించటం జరిగింది ఆ కమిటీల రిపోర్టులో హవుస్‌రెంట్ ఎలవెన్సు సెపరేట్‌గా ఉంచారు. కాని మన పేకమిటీ రిపోర్టులో, హవుస్ రెంట్ ఎలవెన్సు రద్దుచేశారు. డి. ఎ., లివింగ్ ఇండెక్స్ బట్టి పెరగాలి. ఆవిధముగా డి ఎ, ను పెంచలేదు. హవుస్‌రెంట్ టెన్ పర్సెంట్ కన్నా ఎక్కువ వుంటే ఇవ్వాలని చెప్పటం జరిగింది. హవుస్‌రెంట్ కలిపి కలగాపులగంచేసి, డి. ఎ., ను పెంచుతున్నామని చెప్పటం అన్యాయము. వారు అన్ని విధాలా ట్రయిచేశారు పేకమిటీ రికమెండేషన్స్‌వల్ల పెరిగేఖర్చు 3 కోట్లరూపాయలని మన బడ్జెటులో చూపించారు. ఆ మూడు కోట్ల రూపాయలు 2 లక్షల 40 వేల మంది యన్. జి. ఓ లకు సమానంగా పంచుతామని చెబితే బాగుంటుంది. ఇప్పటికీ మించిపోయింది లేదు. ఈరోజున ఆ హామీ ప్రభుత్వం ఇస్తే రేపు వారు స్ట్రయిక్ చేయరని నా అభిప్రాయము. ఆ మూడు కోట్ల రూపాయలు ప్రభుత్వం ఇవాళ ఖర్చుపెట్టరు—అనే అభిప్రాయంలో వారు ఉన్నారు. వారు ఒక కోటికంటె ఎక్కువ ఖర్చుకాదని అంటున్నారు. కనుక యీ రోజున వారికి 3 కోట్లు ఖచ్చితంగా ఖర్చు

పెడతామని చెబితే వారు తృప్తిపడతారు. అందుకు ప్రయత్నం చేయవలసిందిగా ఆర్థిక మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

Andhra Paper Mills కు Budget లో 70 లక్షల రూపాయలు కేటాయించారు. అది కర్నూలు నుంచి వస్తున్నది. అప్పుడు 16 లక్షలు కేటాయించారు. లక్షలు చూపించడమే తప్ప క్రియ ఏమీ కనబడడం లేదు Foreign Countries నుంచి machinery రావాలి అంటారు. మళ్ళీ Exchange లేదు అంటారు. ఎవరి కళ్ళనీళ్ళు తుడవడానికి ఈ అంకెలు వేయడమో నాకు అర్థం కావడం లేదు. దానిని improve చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉన్నది. గెజిట్‌లు ప్రశ్నోత్తర కాగితాలు అక్కడి వేసేమో అనుకుంటాను. మంచి paper కాదు. ఆ మిల్లు కొని చాలకాలం అయినప్పటికి ఇంతవరకు అభివృద్ధిలోకి రాలేదు. ఆ Paper mill ను అభివృద్ధికి తెచ్చినట్లయితే Govenment కు లాభసాటంగా ఉంటుంది. కాబట్టి వీలైనంత త్వరలో allot చేసిన 70 లక్షలు ఖర్చు పెట్టవలసిందని కోరుతున్నాను. Second Five year Plan లో 190 లక్షల, మూడవ Plan లో 50 లక్షలు ఆ paper mill కు ఖర్చు పెడతారని నిన్ననే పత్రికలో చూశాను. అం కెలు మాత్రం చూపించారు. ఈ అంకెలు క్రియారూపంలో జరుగుతాయా అనే నా అనుమానం. ఈ 70 లక్షలు 1959-60 లో ఖర్చు కావు. అట్లాగే తొట్టిగడ్డ పంపింగ్ స్కీము ఉన్నది. Irrigation లో దాని క్రింద 58-59 లో 4 లక్షల 80 వేలు చూపించారు. 59-60 లో 4 లక్షలు చూపించారు. ఆ 4 లక్షలు, ఈ 4 లక్షలు 80 వేలు ఖర్చు పెట్టే ధోరణి ప్రభుత్వానికి ఉంటేనే అవి ఖర్చు అవుతాయి తప్ప ఊరికే ఏదో అంకెలలో చూపించి ప్రయోజనం లేదు. అంతేకాకుండా new schemes అనే పేరుతో supplimentary demands వచ్చే అవకాశం కూడ ఉన్నది కారణాంతరాల వల్ల చేయ లేక పోయాం అని తరువాత సమాధానం చెప్పడం జరుగుతుంది. అందుచేత Budget లో చూపించినది చూపించినట్లు ఖర్చుపెట్టవలసిందని మనవిచేస్తూ ఈ అవకాశం యిచ్చి నందుకు మీకు వందనాలు అర్పిస్తున్నాను.

*శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు (మంథని) : అధ్యక్షా ! ఆర్థిక మంత్రిగారి ప్రసంగం చాలక్లిష్టంగా ఉన్నది. అక్కడక్కడ అతి క్లిష్టంగా ఉన్నదేమో ననిపించేటంత క్లుప్తంగాకూడ ఉన్నది. వాస్తవిక పరిస్థితులను పొందుపరచడం వరకే దానిని పరిమితం చేశారు. కవిత్వాలు మొదలైనవి అందులో లేవు. ఇది ఈ ప్రసంగంయొక్క ప్రత్యేకతఅని అనుకుంటున్నాను. ముఖ్యమైనటువంటి విషయాలను గురించి చాల స్పష్టంగా చెప్పారు. గత కొన్ని సంవత్సరాలనుండి మన రాష్ట్రానికి లోటుబడ్జెటులు తెచ్చుకునేటటువంటి దురవస్థ ఈసారికి తప్పిపోయిందని, మన రాష్ట్రంయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి కొంతవరకు కుదుటపడిందని, యింతటితో

నిశ్చింతగా ఉండే అవకాశం లేకపోయినా చాల గడ్డుగా ఉండే పరిస్థితి దాటిపోయిందని వారు స్పష్టంగా యిందులో పేర్కొన్నారు ఇందులో ఉన్నటువంటి సంఖ్యలు రాష్ట్రంలో జరుగుతున్నటువంటి కార్యక్రమాలు, మన అనుభవం. వీటన్నింటిని చూచినప్పుడు ఆర్థిక పరిస్థితి మునుపటికన్న చాలవరకు మెరుగ్గానే ఉన్నదని చెప్పుకోడానికి అవకాశం ఉన్నది. కనుక యిది చాలవరకు సంతోషకరంగా ఉన్నదని చెప్పుకోవచ్చు. ఒకవైపు ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగుపరుస్తూ, యింకొకవైపు గత సంవత్సరంలో చాల ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలను ప్రారంభించడం జరిగింది రోడ్డు రవాణాను జాతీయం చేయడం, ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణకు సంబంధించిన పంచాయితీ సమితుల బిల్లును ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది అది అనతికాలం లోనే శాసనం అయి, దానిక్రింద జరుగబోయే కార్యక్రమం చాల ఉన్నది. అదవరాడు ఈనాడు పేర్కొన తగినటువంటి విషయాలలో ఒకటి.

Minor Irrigation పైన గత సంవత్సరంకన్న ఈ సంవత్సరం ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించడం, ఖర్చుపెట్టడంకూడ జరిగింది చేయవలసిన పని చాల మిగిలిపోయినప్పటికీ గత సంవత్సరంకన్న ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టడము సంతృప్తికరంగా ఉన్నదని చెప్పడానికి అవకాశం ఉన్నది ఇవేకాకుండా **Fertiliser Factory**, పోచంపాడు ప్రాజెక్టు, గ్రామ సీమలలో విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేసే పథకము-ఈ సంవత్సరం ఈ కార్యక్రమాలు చాల చురుకుగ్గా సాగినాయని మనకందరికి తెలుసు అన్ని విషయాలను చర్చించకుండా, దీనికి సంబంధించిన కొన్ని విషయాలను చర్చించి ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలు చేయదలచు కున్నాను

పోచంపాడు ప్రాజెక్టు తెలంగాణాకు ఆయువు పట్టువంటిది. ఈ ప్రాజెక్టు తయారు కానంతవరకు తెలంగాణాలో 4, 5, జిల్లాలలో ఏమాత్రం వ్యవసాయాభి వృద్ధి కావడానికి అవకాశం లేదు. ఆ విషయాన్ని గుర్తించి సంవత్సరార్థంలోనే దీనికి సంబంధించిన వివరాలన్నీ సేకరించి, ఆ నివేదికను భారత ప్రభుత్వానికి సమర్పించినందుకు రాష్ట్రప్రభుత్వాన్ని అభినందించవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఈ విషయమై మొన్న నీమధ్యనే నాకు ఒక ఆందోళనకరమైన వార్త చేరింది. అది అసత్యమే అగుగాక. అని నేను కోరుతున్నాను మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు పంపించినటువంటి వివరాలన్నిటిని పరిశీలించి, ఏకారణంచేతనో ఆ స్కీమును ఖండించివేశారని, వారు మంజూరు చేసినటువంటి స్కీము ప్రకారంగా పోచంపాడు ప్రాజెక్టుక్రింద 2, 3 లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే నీటిపారుదల ఆయ్యే అవకాశం ఉన్నదని, అంతకన్న ఎక్కువ చేయడానికి వీలులేదని వారు ఖచ్చితంగా చెప్పినట్లు నాకు తెలిసినది. అదే నిజమైతే తెలంగాణా ప్రజలకు, తెలంగాణా అభివృద్ధికి తీరని అన్యాయం జరిగినట్లు అవుతుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఒక ప్రాజెక్టును

దశలవారీగా తీసుకోవచ్చు ఆ విధంగా మంజూరు చేసినట్లయితే ప్రథమదశలో వదలిపెట్టిన భాగాన్ని ద్వితీయదశలో తీసుకోవచ్చు. ఆతరువాత తృతీయదశలో కూడ తీసుకోవచ్చు ఆ విధంగా వారు చేసిఉన్నట్లయితే నాకేమి అభ్యంతరం ఉండేది కాదు. అసలు దశలు అనేవే లేవు. ప్రథమదశ, ద్వితీయదశ కలిపి అంతా ఒకటేదశ. దాని ప్రకారం కరీంనగర్ జిల్లాలోని 3 తాలూకాలవరకు నీరు పారుతుంది. అంతటితో ఆగిపోతుందనే అన్నట్లయితే అది చాల శోచనీయమైన విషయం. దాని ప్రాముఖ్యాన్ని మన ప్రభుత్వం యిదివరకే గ్రహించి ఉన్నది. దీనికి సంబంధించిన మంత్రిగారు వివరాలన్నీ తెలియజేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను ఒకవేళ నాకు తెలిసిన వార్తే నిజమైతే అటువంటి నిర్ణయాన్ని ప్రతిఘటించడానికి, వీలైనంత త్వరగా మార్పించడానికి తగిన చర్యలు తీసుకుంటారని నేను ఆశిస్తున్నాను. దీనిని note చేసుకోవలసిందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

గ్రామసీమలలో విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాచేసే పథకాన్ని గూర్చి, దానియొక్క అవసరాన్ని గురించి గత సంవత్సరం budget చర్చల సందర్భంలో చాలమంది గౌరవ సభ్యులు చాల స్పష్టంగా నొక్కి వక్కాణించడం జరిగింది. ముఖ్యంగా తెలంగాణా జిల్లాలో యిదివరకు గ్రామసీమలలో విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చాల తక్కువగా జరిగింది. ఈ సంవత్సరం దాదాపు 200 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా జరగడం చాల ముదావహమైన విషయమని నేను అనుకుంటున్నాను. కాని సంవత్సరానికి 300 గ్రామాల చొప్పున లెక్కవేసుకుంటే ఈ అణుయుగంలో కనీసం విద్యుచ్ఛక్తి అయినా ఎన్నటికైనా గ్రామాలకు పూర్తిగా సరఫరా అవుతుందో లేదో అనుమానంగా ఉంటుంది. కొంతవరకు నిరాశ కూడ కలుగుతుంది కాబట్టి 200, 300 గ్రామాలవరకు అని పరిమితంగా ఉంచకుండా తెలంగాణాలో దీనికి ఉన్నటువంటి ప్రాముఖ్యతను దృష్టియందుంచుకొని, తెలంగాణాలో నీటి వసతులు ఎక్కువగా లేనటువంటి పరిస్థితిని గమనించి, కనీసం విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా అయినా చాల తొందరగా, ఎక్కువ ప్రమాణంలో చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ప్రతిసంవత్సరం, కనీసం 1000 గ్రామాలలో నయినా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడం చాల అవసరమని నేను అనుకుంటున్నాను. Budget లో దీనికి తగినటువంటి కేటాయింపులు చేసినట్లయితే ప్రజలుకూడ తప్పకుండా ముందుకు వస్తారనే నమ్మకం నాకు ఉన్నది. మొట్టమొదట రామగుండం Power House కట్టినప్పుడు అక్కడ ఉన్నటువంటి విద్యుచ్ఛక్తి అసలు ఖర్చు కానేకాదు. గ్రామసీమలలో రైతులకు అవసరమే లేదు. కాబట్టి హైదరాబాదుకు చేరవేయవలసిన అవసరం ఉంటుందని ఇంజనీర్లు అభిప్రాయ పడ్డారు. కాని ఈనాటి పరిస్థితి దానికి పూర్తిగా భిన్నంగా ఉన్నది. ఈనాడు రామగుండంలో మనం ఉత్పత్తి చేస్తున్న power ను యివ్వదలచుకుంటే. నిజానికి ఆప్రాంతములోని గ్రామ సీమలకే చాలదేమో! ఈ విషయం ఇంజనీర్ల

కు కూడా తెలిపినాము. కానివారు నమ్మరు. ఈ నాటి గ్రామ సీమల పరిస్థితిని గమనించి యీవిషయాన్ని ఆలోచించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా సందర్భంగా మన రాష్ట్రంలో విద్యుచ్ఛక్తి మనకు కావలసినంత మేరకు ఉత్పత్తి కాదేమోననే అనుమానాన్ని కూడ మంత్రిగారు వెలిబుచ్చారు. అందుకనే శ్రీశైలమునకు సంబంధించిన హైడ్రోస్కీమును కూడ పరిశీలిస్తున్నామని, అందుకు కావలసిన డబ్బును కూడ కేటాయించామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇటువంటి చిన్న చిన్న స్కీముల వలన మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలములో మన అవసరాలకు సరిపోయే విద్యుచ్ఛక్తిని సంపాదించుకొనలేము. పారిశ్రామికంగా అనుకున్న మేరకు మనం అభివృద్ధి చెందవలెను. దానిని శీఘ్రతరముగా సాధించవలయునన్న రాష్ట్రములో ఎక్కడెక్కడ ఎంత ఎక్కువ మేరకు power ను ఉత్పత్తి చేసుకొనగలమో ఆలోచించవలసియున్నది.

మన రాష్ట్రములో మాచ్ ఖండ్ తరువాత అంతకు సమానమైనది ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు. దానిపై యిదివరకు కొంత పరిశీలనజరుపబడింది. పూర్తిపరిశీలన యింత వరకు ఎందుకుజరుపలేదో తెలియదు గోదవరి నదిపై నున్న బ్రహ్మాండమైన యీ హైడ్రో స్కీమును ప్రభుత్వం ఎందుకు చేబట్టుటలేదో అర్థమగుట లేదు. దీనికంటె పెద్ద స్కీము యింకొకటి మనరాష్ట్రంమొత్తమ్మీద లేదనే విషయం అందరికీ తెలుసు పైగా యిది చాల చవకగాతయారయ్యే స్కీముకూడా. ఇటీవలనే మనరెవిన్యూశాఖా మాత్యులు ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు ప్రదేశమును చూచినారు. దానిని చూచి వారు "దానిని సాధించుటకు వీలయితే అమెరికా వారి సహాయమునకు వ్రాస్తాము" అనిచెప్పారు. వారి సహాయం దొరికినా దొరకకపోయినా - మన ప్రభుత్వం కేంద్రముతో సంప్రదించి మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలోనైనా దానిని చేర్పించుటకు కృషిచేయగలరని ఆశిస్తున్నాను.

ఈ సందర్భంలో ఒక ముఖ్యవిషయం మనవిచేయవలసియున్నది దీనిని గురించి మంత్రిగారి బడ్జెటు ప్రసంగములో ఏమియులేదు. అది యిది. ఈనాడు మన పరిపాలనా యంత్రములో చాలవరకు సంస్కరణలు జరుగవలసియున్నది. మన ప్రభుత్వం ద్వారా జరుగుచున్న నూతన కార్యక్రమాలకు అనుగుణముగా జరుగవలసిన మార్పు లేమీ జరుగుట లేదు ఏదైనా జరిగినట్లయితే - అవి ఎక్కడి విధానం ప్రకారం జరిగినవో కూడ తెలియుటలేదు. ఇది చాలా అవసరమని నేను అనుకుంటున్నాను. కనుక యికముందు రూపొందించబడే కార్యక్రమాలకైనా దశలవారీగా ఆలోచనలు జరిపి ప్రారంభిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

చివరి విషయం- ఈనాడు N.G.O. లు పొందుతున్న ఆందోళన గురించి ఒకటి, రెండు మాటలు చెప్పి ముగిస్తాను. N.G.O ల యెడల, యితర తక్కువ

వేతనములు పొందు ఉద్యోగుల ఎడ సానుభూతి లేని వ్యక్తులెవరూ వుండరు. ఏ కారణం వలననో గాని, యీనాడు ఒక ఉద్రిక్త పరిస్థితి వీరిలో కలిగినది. నాకు తెలంగాణాకు సంబంధించిన NGO మిత్రులతో, ఉపాధ్యాయమిత్రులతో పరిచయం, మైత్రి వుంది వారిలో సంప్రదింపులు జరుపుట కూడ అప్పుడప్పుడు జరుగుతూ ఉంటుంది. నేటి యీ వాతావరణంలో ప్రభుత్వం తమను శాసనం చెయటానికి పూనుకుందనే అపోహ వీరిలో వ్యాపించింది. ఆ అభిప్రాయంతో వారు కనబరుస్తున్న వైఖరి అంత సహాయకారి కాదేమో! వారి ఆందోళనకు అది గొడ్డలి పెట్టు అనుకుంటాను. వారు గనుక మంచి వైఖరిని అనుసరిస్తే యీ సమస్య వెంటనే తీరిపోయే అవకాశముందని నేనభిప్రాయపడుతున్నాను. "బడ్జెటులో మూడు కోట్ల రూపాయలు కేటాయించినారు. అంతలు చూపింప దానికి మాత్రమే అది వుపయోగపడుతుంది. అందుకో ఒక్క కోటి రూపాయలు కూడ ఖర్చుపెట్టరు" అనే అభిప్రాయముతో మొదటి నుండీ అనుకొనడం సరియైన పద్ధతి కాదు. మూడు రాకపోతే నాలుగు కోట్లు Commitment ప్రభుత్వం వారు ఒప్పుకున్నప్పుడు అందుకు సిద్ధంగా వున్నప్పుడు అందుకు వ్యతిరేకమైన presumption తో ఆలోచించడం సరికాదు. అందువలన వారు తమ వైఖరిని మార్చుకొని ఒక మంచి వాతావరణములో కూర్చుని యీసమస్య పరిష్కారానికి ఒక మార్గాన్ని అన్వేషించడములో ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడితే శాంతియుతముగా దీనిని పరిష్కరించడానికి అవకాశముంటుందని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri Vasudev Krishnaji Naik (Sultan Bazaar) : Sir I rise to support the Budget presented by the h n. Minister for Finance, Sri Brahmananda Reddy

Last year, we were very much disturbed as we saw the then Finance Minister giving his anxious tone when he had presented the budget. The anxiety of his was: at one end, there was an over-draft account with the Reserve Bank of India; on the other, for planning purposes, Government required a great deal of money, which should come either by way of taxation or by way of loan. That was what was causing some anxiety in his mind, in the mind of the public and also of the legislators, at that time. But today, we note with a happy gesture that, though the amount of our indebtedness to the public may have increased, the reserves that we nave made wiped away the loan that we have taken from the Reserve Bank, and our State, young as it is, is entering steadily into a very very happy position. The cash balances today have improved. The cash balances may have improved due to the grant received from the Central Bank; they may have improved due to less expenditure as

has been stated by the Finance Minister himself; or it may be for any other reason.

It is the fourth Budget that has been presented today. From the three previous Budgets, which were deficit, we knew the conditions under which the Andhra State became separate from the parent Madras State. When it came out from the Madras State, our Government had to draw overdraft from the Reserve Bank sometimes for administrative purposes, and the ways and means position was rather precarious. But today the State stands in a happy situation, and the Reserve Bank cannot say: 'We shall not advance you any loan".

Last year we knew that when Sri Gopala Reddy wanted that the Telangana securities must be sold because the State had to pay heavy interest towards the over-draft amount, some of the members were apprehensive, and pressed that the securities should not be sold. Today, the position is, those securities are in tact; the overdraft account was wiped out; and the finances of our State are sound; and the budget of today is a 'planned' budget—'planned' in the sense that it is in the direction of growth and development on sound lines. When I say 'planned', I mean that all the money that is spent is as per the plan period that has been envisaged.

To implement our plan, we have made certain commitments and according to those commitments we are having our revenues built up. In the Budget speech of the Finance Minister, we would see that first of all when the plan was envisaged, there was very little with them, 51-10. crores; now it has gone to 68.50 crores. This would show that our revenue expectations for the plan commitments have increased considerably. This increase must be due to the realisations made by taxation. What has been expected under taxes, viz. Rs. 9.8 crores has increased to 15 or 16 crores. My point is that the growth of Andhra Pradesh is very steady and on sound basis, without causing any anxiety, and we are in a position to say to the Reserve Bank or to the Public or to the Central Bank: "Here we stand, these are our finances; our position is sound; these are our plans and programmes; give us more loans or grants to meet our plan exependiture."

No doubt, our public debt is of the order of 168 crores. But what are we to do ? We cannot help it. From every nook and corner of the country, there are demands for social and economic development by means of projects etc. To meet such demands, we have no other resources, and necessarily our public debt increases. My first view of the budget speech, when I read it is that the budget has been very cautiously drafted and that Government has been taking all pains to achieve slowly and steadily the ever-all development of Andhra Pradesh.

But we may not be complacent for all that is happening. Our increase in revenues may be due to the taxation which has brought in about 16 crores. As Sri Jalayya has said, because of the heavy prices we are having, we are having more taxes. The collection of taxes is therefore due to heavy prices that we are having Due to Sales-tax, Excise-tax, Income-tax and all such other taxes, we are having some increased income. We will have to stop somewhere and try to find out a method, an alternative method, before long, so that we may not be in a position to show a very discouraging feature in the near future.

As has been said yesterday and today, I feel Andhra Pradesh Government has laid great stress uptil now on agricultural stability But at the same time, they cannot for long rely only on agricultural economy; they will have to shift themselves to the economy of industry, commerce and trade. When I say they have to shift to an alternative economy, I say so because there must be some alternative method by which they can stabilise their revenue in the years to come. When I say that industry has to develop, I envisage that the Andhra Pradesh State will be aware of the immediate need to improve industries. Industrial development has for long been neglected in Andhra Pradesh, both in Telangana and in Andhra areas.

To improve our industrial conditions we will have to improve the electrical supply. Supply of power is the prime need of the country and we cannot afford to neglect it. As has been said just now by Sri Narsing Rao, there are heavy potentialities of industrial power. I could tell the House, the position of electricity today is such that if we develop it, we can by 1970 supply it to Madras, Kerala and Mysore also. Now, Madras and Mysore are giving some power to Telangana and Andhra but the position there now is that

(Sri P V Narsimha Rao in the Chair)

శ్రీ ఏ. ఆనందరావు (మేటపల్లి) : అధ్యక్షా, యీ Budget పై గత రెండు రోజులనుంచి చర్చ జరుగుతూ వున్నది. నేనీసందర్భములో నాకున్న సమయాన్ని అనుసరించి ఒకటి రెండు points మీద మాట్లాడదలచుకొన్నాను ఇప్పుడు నాకంటె ముందు మాట్లాడిన గౌరవ సభ్యులు వారి ప్రసంగములో చివరి భాగములో యీ గవర్నమెంటు ఉద్యోగుల ప్రస్తావన తెచ్చి మాట్లాడారు. అయితే వానికి ప్రాముఖ్యత ఎంతో వున్నది మొత్తము రాష్ట్రమంతటకూడా యీ ప్రత్యేక మైన ఆందోళన పరిస్థితి ఏర్పడింది అనడములో ఏమీ అతిశయోక్తి లేదు అందుకని వారు 27వ తేదీన పని నిలుపుదల దినమని, సెలవు దినమని ప్రకటించబోవు చున్నారో దానివల్లకూడా ఉద్రిక్తత చాల పెరిగిపోయింది. ఈ N. G. Os లో అనేక డిపార్టుమెంటులకు సంబంధించిన ఉద్యోగులు, ఉపాధ్యాయులు లక్షలమంది వున్నారు వారి కోర్కెలు ఎంతవరకు సమంజసమైనవి, వాటిని ఎంతవరకు తీర్చ గలమనేది సమస్య మన మిపుడు వాటనిగురించి యుక్తాయుక్త విచక్షణతో ఆలో చించుటకు బదులు ప్రత్యారోపణలు చేస్తూ వెళ్లుచున్నాము. ఉద్రిక్త వాతావరణాన్ని తగ్గించాలని ప్రశాంతముగా వుండాలని హితబోధకూడా చేస్తున్నాము. రెండువైపుల మనమే చేస్తున్నాము. మనము అటువంటి అవకాశాన్ని కల్పిస్తున్నాము. ప్రశాంత ముగా వుండి ఆలోచించడానికి అవకాశమున్నదని బెదిరింపులుకూడా చేస్తున్నారు. యీ మధ్యనే ముఖ్యమంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసములో యీ ఉద్యోగస్థులను గురించి పెద్ద బెదిరింపులుకూడా చేశారు. మీరంతా గవర్నమెంటు ఉద్యోగులు కనుక విధేయ తతో disciplined గా వుండాలా లేక politicians బోతున్నారా అని అంటూ తీవ్రంగా మాట్లాడారు రెండవవైపున ఇతర political parties ప్రతిపక్షాలు యీ సందర్భాన్ని అవకాశముగా తీసుకొని తమ ఆశయాలు నెరవేర్చుకోడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారని ప్రతి పక్షాలపైన విసరుచున్నారు. మూడవ విషయ మేమిటంటే రేపటి దీక్షాదినము కార్యక్రమాన్ని విచ్ఛిన్నము చేయడానికి ప్రయత్నాలు కూడా ఒక వైపున జరుగుచున్నవి. నాలుగవ విషయ మేమిటంటే యీ ఉద్యోగులు సముచిత మార్గాన్ని అవలంబిస్తున్నారా అనేది. వారి Union ఎప్పుడో స్థాపింప బడినది. వారెన్నిసార్లో నోటీసులు యిచ్చినారు. ఎన్నిసార్లో దాని విషయమై విచా రణ చేయమని కోరారు అవన్ని సక్రమ పద్ధతిలో వస్తున్నావా, లేదా అని చూచి నట్లైతే వారు చాల క్రమబద్ధముగా విధేయతతో step by step, gradual గా వస్తున్నారేకాని ఏదో ఒకేసారి ప్రభుత్వాన్ని బెదిరించినట్లుగా పనిచేయక కూర్చుంటా మనేటట్లుగా చేయడములేదు. ఆ సందర్భాలన్ని మనము జ్ఞాపకము చేసుకొన్నట్లైతే- ఆ చరిత్రను నేను వర్ణించదలచుకోలేదు-వారు gradual గావస్తున్నారేకాని బెదరించ టము లేదు. నేను సభ్యులకు మంత్రివర్యులకు మనవిచేసే దేమిటంటే మీరంతా

ప్రశాంతముగా కూర్చొని serious గా దానిని takcle చేయవలసి వున్నది మన మొక pay committee ఏర్పాటు చేశాము అది చాల పరిమితులకు లోబడి అనిర్ణయాలకు వచ్చింది ఆ Pay Committee శాశ్వత పరిష్కార పద్ధతిలో నిర్ణయానికి రావలసి వుంటుంది. ఇపుడు cost of living పెరిగిందా లేదా? ఎంత పెరిగిందని చూచినట్లయితే 600% పెరిగిందని ఆ Pay Committee వారే ఒప్పుకుంటున్నారు. అవిధంగా cost of living పెరిగినట్లైతే దాని ప్రభావము యీ ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల నిత్యజీవితము మీద పడుతుంది. 60% increase కావాలనికూడా Pay Committee సూచించాయి. 10% లేక 5% increase చేస్తారా? యీ విషయాలతో వాస్తవాన్ని గ్రహించి realistic approach తీసుకోడానికి బదులు బాపింపులు బెదిరింపులు చేస్తూ ఎవరో అవకాశము తీసుకుంటున్నారని రెచ్చిపోయేటట్లుగా provoke అయ్యేటట్లుగా మాట్లాడితే దానివలన పరిస్థితులు అదుపులోనికి వచ్చి ప్రశాంతముగా యీ సమస్య పరిష్కారమౌతుందని ఆశించడానికి ఏమాత్రము ఆస్కారము లేకుండా పోతుంది ప్రస్తుతం అన్నివస్తువులకు ధరలు పెరిగిపోయినవి. యీవిధంగా జీవన స్థాయి పెరిగిపోయింది, ఇపుడు వంద రూపాయిలు 10 సంవత్సరములక్రింద 50 రూపాయలు సమానమని చెప్పాలి. నిజానికి యీ వంద రూపాయలుకూడా తక్కువనే చెప్పాలి. రెండవ విషయ మేమిటంటే వీరి కోర్కెలు reasonable యేనా అని చూడాలి. యీ మధ్యనే Teachers దీక్ష జరిగినపుడు వారు కోరిన కోర్కెలలో graduates ను వంద రూపాయలతో start చేయమన్నారు. Graduate trained అయితే 150 రూపాయలతో start చేయమన్నారు. అది చూచినట్లైతే ఆ కోర్కెలు అనుచితమైనవిగా లేవని నేను మనవిచేస్తున్నాను. వారి కోర్కెలు తీర్చే పద్ధతులు లేకపోలేదు. వీరికి జీతాలు పెంచాలంటే ప్రజలమీద taxes ఎక్కువ వేయవలసి వుంటుందన్నారు. ఉద్యోగులకు జీతాలు పెంచాలంటే రైతుల పరంగా మాట్లాడుచూ రైతాంగముపైన భారం పడుతుందని చెప్పుచూ వారిమధ్య వైషమ్యము పెంచడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. రైతులు యీ ఉద్యోగుల demands ను బలపర్చడము కాకుండా వారిని ద్వేషించేటట్లుగా తయారు చేయడము సబబు కాదు అయితే మీరనవచ్చును— Taxes వేయకుండా ఏవిధంగా చేయాలని. ప్రజలపై taxes వేయకుండా డబ్బువచ్చే మార్గాలను opposition ఇదివరకే సూచించినది. ఆవిధంగా ప్రభుత్వము ఆదాయము పెంచుతున్నట్లైతే ఏబాధ వుండదు. భూసంస్కరణలు చేస్తామని ఇంతవరకూ చేయలేదు. యీ భూసంస్కరణలు తీసుకరాలేదుకదా కనీసము Agricultural Income Tax ను కూడా వేయలేదు. యీ Tax ను విధించాలని హైదరాబాద్ గవర్నమెంటు శాసనముచేసి వుండెను. కాని ఆ చట్టాన్ని అమలుకు తీసుకురాకుండా పెద్ద భూస్వాములనుంచి 5 లక్షల

రూపాయలుకూడా వసూలు కాలేదని రద్దుచేశారు వారి దగ్గరనుండి డబ్బు ఎందుకు వసూలు కాలేదో అర్థముకాకుండా వున్నది. మీరు భూసంస్కరణలు తీసుకురాలేదు. కనీసము యీ land revenue విషయములో gradation పద్ధతి పెట్టితె revenue పెంచుకోడానికి అవకాశముంటుంది. ఇదికూడా చేయలేదు. ఇది ప్రవేశ పెట్టినట్లైతే ప్రభుత్వానికి కొంచెము ఎక్కువడబ్బు వొచ్చే అవకాశాలు వుండేవి. అదికాక యీ మద్యపాన నిషేధమును రద్దుచేసినట్లైతే ప్రభుత్వానికి ఎంత లాభము వస్తుందో సభ్యులు చెప్పారు. దానిని ప్రభుత్వము prestige క్రింద తీసుకోవడము ఎంతమాత్రము సబబుకాదు. యీ మద్యపాన నిషేధమువల్ల ఎన్ని అన్యాయాలు జరుగుతున్నవి, పోలీసులలో ఎంత లంచగొండితనము పెరిగింది ఇంతకుముందు మాట్లాడిన సభ్యులు చెప్పారు. రామమూర్తి కమిటీవారు చెప్పిందికూడా అంతే నేనున్న పరిస్థితులుకూడా అంతే. ఇప్పుడు మంచి మత్తుపదార్థము వాడడానికి బదులు దానిలో spirit మొదలైనవి ఆరోగ్యానికి హానికలుగజేసే పదార్థాలు వాడుచున్నారు. పోలీసు డిపార్టుమెంటులో corruption పెరిగిపోవడానికి అవకాశము దొరికింది.

ఈ మద్యనిషేధము అమలులో వుండుటవలన చాల డబ్బు ప్రభుత్వానికి నష్టము వచ్చుచున్నది. చాల అన్యాయము జరుగుచున్నది. పోలీసులు అనేకవిధాలుగా బాధ పెడుతున్నారు. దీనిని ఒక ప్రత్యేక సమస్యగా తీసుకొని ఇట్లా వుంచాలనడము అర్థములేని వ్యవహారముగా వుంది. ప్రత్యేక సమస్యగా వుంచడమువలన లాభము లేదు. మద్యనిషేధాన్ని రద్దుచేసిన ప్రభుత్వానికి taxes వస్తవి. Agricultural income వలన ఎక్కువ ఆదాయము రావడానికి అవకాశము వుంది. ప్రజానాయకులు ముందుకువచ్చి ప్రజల సమస్యలను పరిష్కరించవలయును. ప్రజలలో నిరాశ, నిస్పృహాలు పెరిగిపోతున్నవి ఈ ఉద్యోగస్థులు సరిగా పనిచేయాలంటే వారికి సరియైన జీతాలు యివ్వాలి. సరసముగా వారి కోరికలను తీర్చిన అభ్యుదయకరముగా పని సాగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. ఇవన్నీ పట్టింపు సమస్యలుగాను, ప్రత్యేక సమస్యలుగాను తీసుకొనక, వారు బెదిరిస్తున్నారని అనక, యితర పార్టీల మీద ఆరోపణలు చేయక కృషిచేయుగలరని ఆశిస్తున్నాను. ఇప్పటికే ఉద్యోగస్థులలో చాల విపరీత పరిస్థితి ఏర్పడింది. వీటిని ప్రత్యేకముగా పరిశీలించి మార్గాలను అన్వేషించగలరని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సి. సంజీవరెడ్డి: అధ్యక్షా! ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. కాని నెల్లూరు జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు అంత ఆశాజనకముగాలేదు. ఈ బడ్జెటుతో బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి పేరు అక్కడ తీసివేసి గోపాలరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టినారా అన్నట్లుగానే వుందని అనవలసి వస్తుంది. సంజీవరెడ్డి ప్రభుత్వానికి సంబంధించి revolutionary గా ఏమీ కనపడడము

లేదు. గోదావరి ఆనకట్ట గురించి Bus Transport Nationalisation గురించినదానికి సంతోషించవలసి వుంటుంది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో లేని గోదావరి ఆనకట్ట విషయములో డబ్బు కేటాయించినారంటే సంతోషించవలసిందే. అదేవిధముగా శ్రీశైల ప్రాజెక్టు విషయముకూడ ఆలోచించవలసినదిగా కోరుచున్నాను. మా జిల్లాలోని ప్రజలు దానికిగాను కొంత సహాయ సహకారము చేస్తామని అంటున్నారు. అది కోట్ల ఖర్చుతో 4 లక్షల ఎకరాల భూమిని సాగులోనికి తీసుకొని రావడానికి అవకాశ ముంటుంది. గోదావరి ఆనకట్టకు 100 రూ॥లు token grant గా ఇచ్చినట్లుగానే దీనికికూడ ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఇక పావలి కనుపూరు కాలువ విషయము అక్కడిరైతులు చాల constructive గా ఆలోచించారు. రామకృష్ణారెడ్డిగారు చేసిన సత్యాగ్రహముగాని రైతుల సూచనలుగాని ప్రతిబింబించడము లేదు. వారందరు constructive గా ఆలోచించి 1½ కోట్ల రూపాయిలు అప్పు యిస్తాము అని అనేక మారులు చెప్పారు. బెదిరింపులతో సాధించుటకు రామకృష్ణారెడ్డిగారు ఆవిధముగా చేయడము అంత న్యాయము కాదని సూచిస్తున్నాను.

నెల్లూరు జిల్లా వెనుకబడిన ప్రాంతము అక్కడ పింగాణీ ఫ్యాక్టరి గ్లాసు ఫ్యాక్టరీ మొదలగు చిన్న ఫ్యాక్టరీలువున్నవి. బస్సులను జాతీయము చేయడానికి work shops విషయములో difficulty వస్తూవుందని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. నెల్లూరు జిల్లా విషయములో అటువంటి ఇబ్బందిఏదిలేదు కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాల తరువాత నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రవేశ అవకాశమువుంది. నెల్లూరు లోని కొంతమంది కలిగివున్న mines, వారి కారులలో తిరుగుటచూచి అది చాల భాగ్యవంతమైన ప్రదేశము అనుకొంటారు. కాని ఆ అభిప్రాయము తప్పని నా ఉద్దేశ్యము. మైసూరులోని Gold mines ని జాతీయము చేసినట్లే ఈ mica mines నికూడా జాతీయము చేయడానికి అవకాశము వుంది

ఇక N. G. O. ల జీతాల పెంపుదలకు బడ్జెటులో 3 కోట్లు కేటాయించారు. వారి కోరికను తీర్చుటములో సంజీవరెడ్డిగారు వెనుకాడేవారు కాదు. కాని వారిని బెదిరించి పనిమానుట అంతమంచిది కాదని ఉద్యోగస్థులకు మీద్వారా మనవి చేస్తున్నాను వారు 27వ తేదీన పని మానివేస్తున్నామని ప్రకటించడంవల్ల వారికి సహాయము చేయాలని ఉద్దేశ్యముతో వున్న వారు ఈ ఆలోచనలు విరమించగలరనియు, సంజీవరెడ్డిగారు మేలుచేయగలరనియు ఆశిస్తున్నాను

Sri B. V. Subba Reddy (Koilkuntla): Mr. Speaker, Sir At the outset, let me submit to you that the remarks which I am going to offer will be of a general nature and if I am going to be a bit severe in the use of my language you will kindly pardon me.

Sir, I am today participating in the discussion before the House with a view to express my dissatisfaction of and disappointment about the budget before this August House To be frank I expected the hon Finance Minister, reputed to be a very sharp, clever and wise man and supposed to be the rising star of a falling firmament to come forward with a few bold and forward moves which will pave the way towards the prosperity of Andhra Pradesh in general, Rayalaseema and Telangana in particular, but I very much regret to observe that after his hard and painful labour (as Finance Minister) for about 1 months, he has produced one which is like a still-born child which only deserves to be cast aside for daws and vultures to peck at.

Sir, in recent years we have been hearing responsible Congress leaders and dignatories telling the people in all congregations that their ultimate goal is to bring about a socialistic pattern of society, Ramrajya, Sarvodaya all very fine words, high-sounding words which connote and denote universal happiness prosperity and plenty for all and which words are usually intended to please and satisfy the gullible masses Sir, it is natural for all members of this House to review the budget with reference to the ideals and objectives which they have placed before the public. Judged by the principles and standards which they have set up before themselves and judged by the several pledges and assurances that they made to the people, I am constrained to observe the achievements of the Government are very poor, if not, miserable and pale into insignificance when viewed in the light of the extravagant promises they have made.

Whether a socialistic pattern of society means reducing the gulf between the highest-income man and the lowest-income man or whether it means increase in the standard of living of the man in the street, the average citizen is made to believe that very soon a state of society is going to be ushered in where he can live free from want and suffering. The leaders have raised very high hopes and aspirations in the minds of the public and when people find that these high hopes and aspirations are nowhere nearer realisation, when people are under-fed and under-clothed, and when people like the N. G. Os., the labourers and the low-paid employees resort to strikes and demonstrations to express their disappointment and frustration, Government

are coming down with all the unlimited powers they wield to put down these demonstrations. These people are asked to work hard, grow and produce more. All for whom but for the few people occupying positions of vantage by sheer accident I would only say that there is not the slightest improvement in the living conditions of the poor man and he still crawls on in hunger, suffering and misery while those who profess to be their saviours have become the oppressors and exploiters. Lakhs of people still live in huts which are either washed away by rain or blown away by a strong wind and many more dwell on pavements in the open cities, market places, bus-stands and under bridges and trees. Their cries and moans do not reach those who live in pure and rarefied atmosphere.

Sir, we have been hearing all members of this House expressing *ad nausum* about corruption, nepotism, and favouritism, in season, and out of season still we do not find any signs of abetement of these evils; on the other hand there is an increase of all these which only shows that Government do not seem to have bestowed any serious though and attention in the lessening of these evils We find a slow degradation of the whole nation morally and culturally. As we know, Sir, democracy has got its own weaknesses and strong points. Unfortunately in this country, franchise having been extended to the utmost possible, the corruptions of western democracy have obtained stronger foothold than its virtues. The whole Government machinery is keyed up and tuned to the wishes of the party for its benefit and advantage. In the process, members of the party have not hesitated to make use of their position for their own private gains and benefits Interference of the Government and its members in administrative matters is so much that many responsible officials, who are anxious to discharge their duties efficiently, honestly and conscientiously, are not able to do so for fear of dire consequences of refusal, the first in the sequence being transfer. I only trust that the champians of democracy will endeavour to remove its weaknesses as early as possible.

Sir. I will be unfair if I do not compliment the Government on the good work which they are doing with regard to the projects. It is really commendable that the worke on these projects is progressing very satisfactorily. I only

hope that Government will not slacken their efforts to complete these as early as possible

The only silver lining in an otherwise dark and gloomy atmosphere, as observed by one of the daily papers is that there is no indication of the imposition of any new taxes during the coming year. I also remember in this connection the statement made by the hon. Chief Minister that the ryots are heavily taxed and that they will strive as far as possible to relieve their burden. It only remains to be seen as to how far these assurances will be fulfilled If Congress members do not deserve to be congratulated for anything else, they deserve to be congratulated for one thing, namely, that they have got a knack of promising liberally, doing little and magnifying what little they have done making mountain out of mole hills I would only point out that there is seething discontentment and dissatisfaction among the people and I cannot predict in what from and in what shape it is going to express itself. Meanwhile, members of the Government are labouring under a sense of security, their infallibility and invincibility I would only bring to their notice the saying of Oliver Goldsmith who said that the head of the man which has today grown giddy with the roar of the millions is found fixed on the pole the next day

Lastly, Sir, I would close my speech by quoting a few lines from the famous poet Swinburne:

"I expect to pass through this stage but once:
Any good that I can do or any kindness that I can show to my brethren
Let me do it now;
Let me not defer or neglect it;
For I may not pass this way again."

శ్రీ కె. సీతయ్యగుప్త (ముషీరాబాదు) : అధ్యక్షా ! ఆర్థిక మంత్రియైన శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన 1959-60వ సంవత్సరపు బడ్జెటును నేను హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. గత రెండు, మూడు సంవత్సరాలవలె కాకుండా, ఎట్టి విమర్శలకు తావులేని విధంగా ఈ బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టినందుకు ఆర్థిక మంత్రిగారిని ప్రశంసించవలసిఉన్నది. ఏదోరకంగా విమర్శన చేయడమే ప్రతిపక్షానికి ప్రధానం గనుక, ప్రభుత్వం చేసేది తక్కువే అయినా మాటలుమాత్రం ఎక్కువగా చెబుతున్నారని విమర్శించారు. నిజంగా వారిపై బాధ్యత ఉంటే వారు

శాంతంగా మాటలు చెప్పరు. మీద్వారా కొన్ని సూచనలను ప్రభుత్వం ఎదుట పెట్టదలచాను.

ఈ జంటనగరాలు ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు రాజధాని అయినప్పటినుంచి ఇక్కడ జనాభా 13 లక్షలనుంచి 15 లక్షలవరకు పెరిగింది. మన బడ్జెటులో పరిశ్రమలకు ఎక్కువ డబ్బును కేటాయించారు. ఈ పట్టణంలో కొన్ని చిన్న పెద్ద తరహా పరిశ్రమలను ఏర్పాటుచేసి, నిరుద్యోగులుగా ఉన్నవారికి జీవనభృతిని కలిగించాలని మీద్వారా మంత్రిగారికి తెలుపుతున్నాను. ముందుముందు రాజధానిలో నిరుద్యోగం యింకా ఎక్కువయ్యే అవకాశం ఉంది. జమీందారీలను, జాగీర్‌దారీలను రద్దుచేసి, వాటికి నష్టపరిహారం ఇవ్వడానికి 15 సంవత్సరాల గడువు పెట్టాము. ఆ గడువు 2, 3 సంవత్సరాలలో తీర వస్తున్నది. పట్టణంలో నివసిస్తూ, వాటి పయిన ఆధారపడ్డవారు, వారిని ఆశ్రయించుకొని జీవించేవారు నిరుద్యోగులు అవుతారు. కాబట్టి ఈ నిరుద్యోగ సమస్యాపరిష్కారానికి యింకా ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవలెనని కోరుతున్నాను. ఇక్కడ ఉన్న రిక్షాలను బందుచేయాలని పదే, పదే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. ఈ రిక్షాలను నడిపేవారిపై కొన్ని వేలకుటుంబాలు ఆధారపడి ఉన్నాయి. కాబట్టి వేరే వృత్తి చూపించనిదే ఈ రిక్షాలను రద్దుచేయరాదు. పట్టణ జనాభాకు ఈ రిక్షాలవల్ల ఎంతో సౌకర్యంగాను, చౌకగాను రవాణా లభ్యమౌతోంది. మన పంచవర్ష ప్రణాళికలు గ్రామీణ ప్రజల జీవన ప్రమాణాన్ని అభివృద్ధి చేయాలని కాంక్షిస్తున్నాయి. పట్టణాలలో కూడా లక్షలాది బీదప్రజలు ఉన్నారనే విషయాన్ని మనం విస్మరించరాదు. ఉదాహరణకు నా నియోజకవర్గమైన ముషీరాబాదులో ఎన్నోవేల గుడిసెలు ఉన్నాయి, వాటిని బాగుచేయాలంటే ఎంతో డబ్బు కావాలి. మన రాజధాని జనాభాలోను, వైశాల్యంలోను దినదినం అభివృద్ధి చెందుతున్నది. రాజధాని అవసరాలను తీర్చడానికి ఇదివరకు ప్రభుత్వం ప్రతి ఏడు 10 లక్షల గ్రాంటును కార్పొరేషన్‌కు ఇచ్చేది. ఇప్పుడు దానిని ఏకారణంచేత ఆపుచేశారో మాకు అర్థంకావడం లేదు. ఆర్థిక మంత్రిగారు ఈ విషయాన్ని ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడిన పిమ్మట, రాజధాని నిర్మాణంకోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం కొంత డబ్బును కేటాయించింది. ఆమొత్తంలో కొంత కర్నూలులో ఖర్చుచేశారు, మిగిలినది ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడ్డాక ఇక్కడ ఖర్చుచేస్తామని ఆంధ్రప్రభుత్వం ఇదివరకే అంగీకరించింది. ఆ రీత్యానైనా ప్రభుత్వం ఆలోచించి కార్పొరేషన్‌కు సహాయం చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పరిశ్రమలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇవ్వబడింది. అయినప్పటికీ మన ఆర్థిక పరిస్థితి బాగాలేని కారణంచేత పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేసికొనుటకు ఎక్కువ డబ్బును కేటాయించలేక పోతున్నాము. పారిశ్రామికంగా మన రాష్ట్రంచాలా వెనుకబడి ఉన్నట్లు అందరూ అంగీకరించినదే.

ఈ రంగంలో మనం అభివృద్ధిని సాధించవలసి ఉన్నది మన పరిశ్రమదార్లు బొగ్గు ధర చాలా హెచ్చుగా ఉంటున్నదని గోలచేస్తున్నారు. బెంగాలులో బొగ్గుధర చాలా తక్కువగా ఉన్నది అది అక్కడనుంచి రవాణా అయి అహ్మదాబాదు, బొంబాయి లలో కూడా చాలా తక్కువ ధరకే అమ్మబడుతోంది. బొగ్గుధర ఎక్కువగా ఉండుట చేత పరిశ్రమలు దెబ్బతింటున్నాయి. కాబట్టి ప్రభుత్వం బొగ్గుధర తక్కువగా ఉండు టకు పరిశ్రమలకు కొంత సబ్సిడీ ఇచ్చి అవి అభివృద్ధి అగునట్లు చూడవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను

విద్యావిషయంలో మన ప్రభుత్వం చాలా శ్రద్ధ తీసుకొంటూనే ఉన్నది. ఈ రంగంలో ఇతరదేశాలు సాధించిన అభివృద్ధిని చూసినచో మనం ఆ స్థాయికి ఎప్పుడు చేరుకోగలమో చెప్పడం కష్టంగా ఉంది. రష్యాలోని బడ్జెట్‌లో 50% education కు కేటాయిస్తారు. అంతడబ్బు మనం కేటాయించలేము. ఆ విధంగా చేయాలని నేను సలహా కూడా ఇవ్వను ఇతర దేశాలలో ఇప్పుడు ఒక పద్ధతి అమలులో నున్నది. మంచిగా చదువుకొని, మంచి మార్కులు తెచ్చుకొనే పిల్లలకు ఆర్థిక సహాయం అక్కడి ప్రభుత్వాలుచేసి, వారికి ఎట్టి కష్టాలు కలుగ కుండా చేస్తూ, వారి mind ను అభివృద్ధి చేయడానికి ఎంతో సహాయం చేస్తున్నవి. ఈవిధానంవల్ల కొంతమంది మంచివారు తయారు కాగలరు. మనకు సుశిక్షితులు, సాంకేతిక విజ్ఞానం కలవారు తగినంతమంది లేని కారణంచేత మన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కుంటుపడుతున్నట్లు నెహ్రూగారు, తదితర నాయకులు చెబుతున్నారు. గనుక ఆపద్ధతిని మనంకూడా ప్రవేశపెట్టిన బాగుంటుందని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాము.

Sales Tax విషయంలో 1939వ సంవత్సరంలో మద్రాసు ప్రభుత్వం చేసిన చట్టానికి, మనకు డబ్బు కావలసినప్పుడల్లా; మాచికలు వేసుకొంటూ ఇంత వరకు అమలుజరుపుకొంటూ వస్తున్నాము మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఒక సమగ్రమైన బిల్లును తీసుకొని రావడానికి ఇంతవరకు ప్రయత్నం చేయలేదు. ఆంధ్రప్రభుత్వం ఇదివరలో ఒక విచారణ సంఘాన్ని వేసింది. కాని అధికపన్నుల వల్ల మన వ్యాపారం, మన పరిసర ప్రాంతాలయిన బొంబాయి మొదలయిన రాష్ట్రా లతో పోటీకి నిలువలేక దెబ్బతింటోంది. అందువల్ల ఒక విచారణ సంఘాన్ని వేసి, పరిసర ప్రాంతాలతో పోటీచేయడానికి వీలుగా, మన సరుకుల ధరలు హెచ్చిపోకుం డాను, మన ప్రజలకు తక్కువరేట్లకు లభించడానికి మార్గాలను అన్వేషించ వలసిం దిగా మంత్రిగారికి మనవిచేస్తూ, నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్య వాదాలు తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ గోపిడి గంగారెడ్డి (ముదుహోలు) : అధ్యక్షా : క్రొత్త సంవత్స రం ప్రారంభమైనప్పుడల్లా గ్రామాలలోకి సిద్ధాంతిగారు క్రొత్త పంచాంగం తీసు

కొనివచ్చి. సంవత్సర, మాసఫలితాలు చెబుతూ ఉంటారు. అదేమాదిరిగా క్రొత్త ఆర్థిక సంవత్సరం ప్రారంభం కాబోయేముందు, దామోదరరెడ్డిగారు రచించిన పంచాంగాన్ని, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారనే పురోహితునిచేత ఇక్కడ చదివి విని పిస్తున్నారు. ఇక్కడకూడా కార్యక్రమాలు ఏ మాసాల్లో ఏవిధంగా జరుగుతాయో చెబుతూ ఉంటారు. సంవత్సరంలో పన్నెండు మాసాలు ఏరకంగా ఉన్నాయో, అదే మాదిరిగా మనకు 12 మంది మంత్రులున్నారు. మనకు 13వ మంత్రి ఉన్నట్లుగానే, అదృష్టవశాత్తు ఈ సంవత్సరం అధికమాసంకూడా వచ్చింది. మాసఫలితాలు ఉన్నట్లే ఈ శాఖలకు సంబంధించిన న్యాయాన్యాయాలు జరుగుతూ ఉంటాయి. ఇదేరకంగా ఎప్పుడూ జరుగుతూ ఉంటాయి ప్రతి బడ్జెటు సమావేశంలోను మేము అనడం, ప్రభుత్వ పక్షం వినటం సాంప్రదాయమై పోయింది. పంచాంగంలో చెప్పినట్లుగానే ఫలితాలు జరుగుతూ ఉంటాయి. ఏ డిపార్టుమెంటులోనైన అన్యాయం జరుగుతున్న ట్లయితే, ఆ శాఖామాత్యులు దానికి బాధ్యతవహించాలి. మంత్రులు పర్యటనలు జరుపు తున్నారు. ఆ పర్యటనలు ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనకు అనుకూలంగా ఉండడంలేదు. ఒక తమాషాకు ఆ పర్యటనలు జరుపుతున్నట్లు కనుపిస్తున్నది. ఆకస్మిక పర్యటనలు జరిపినట్లయితే కొంత మేలు కనపడేదేమో ! కాని 15 రోజులకు మంత్రులు బయలు దేరుతారు అనగా 'టాం ! టాం' పత్రికలలో మ్రోగుతుంది, వస్తారు వెళ్ళిపోతారు ఒక మంత్రిగారే కాకుండా 5, 6 గురు మంత్రులు కలిసి పర్యటన చేస్తోంటారు. దీనివల్ల ఏమి ప్రయోజనం కలుగుటలేదు. మంత్రులు పర్యటనలకు వెళ్ళినప్పుడు, తన శాఖకు సంబంధించిన కేసులు ఏమైన ఉన్నట్లయితే అవి పరిష్కారం చేయాలి ప్రజలను పిలచి కష్టసుఖాలు తెలుసుకొని అవి పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అలా కాకుండా నైజాం ప్రభుత్వం కాలంలో జరిగినట్లుగానే మంత్రులు పర్యటనలకు వస్తున్నారంటే, పెద్దపెద్ద కమానులు, ఆర్చిలు వగైరాలు కట్టడం జరుగుతున్నది. దీనికి, దగ్గరలో ఉన్న అడవులలో కట్టెకొట్టడం, అనవసర వ్యయం జరుగుతూనే ఉన్నది. ప్రజాస్వామ్యంలోకూడ ఇంకా అవి ఎందుకని ప్రశ్నిస్తున్నాను. పై అధి కార్ల క్రిందివారికి ఆర్డర్లు యిస్తే పటేలు పట్వారీలు గ్రామప్రజలచేత యివన్నీ చేయిస్తారు. పోనీ ప్రజలు, మంత్రిగారిని, కలుసుకొని మాట్లాడుటకు వీలు ఉంటుందా అవి అంటె, వారెక్కడో బంగళాలో కూర్చుంటారు. ప్రజలకు వారి దర్శనమేలేదు. నేను యింతవరకు ఒకసారికూడ కలవలేక పోయినాను. కాని పర్యటనలు మాత్రం లక్షణంగానే సాగిపోతున్నాయి.

'సోషలిజాన్ని స్థాపిస్తాము' అంటున్నారు. కాని నాకుమాత్రం సోషలిజం కనపడకపోగా 'సోమరిజం' అంటే సోమరితనం మాత్రం కనపడుతున్నది. పేరు మాత్రం 'గంగామాయిగా' ఉన్నది కాని కళ్లు తుడుచుకోడానికి నీళ్లుకూడ దొరకవు. అటువంటప్పుడు గంగామాయి అంటేమాత్రం లాభం ఏమిటి? ఈ

విధంగా ప్రతిచోట కనపడుతున్నవి. ఇక విద్యుచ్ఛక్తి గురించి చూచినట్లయితే, చాలా జోరుదారుగా నడుస్తోంది. గ్రామాలందులు మెతుకులేకపోయిన మిసాంపు సంపంగినూనె అని పెద్దలు చెబుతుండేవారు. అలాగే తినడానికి తిండిలేకపోయిన గ్రామాలనిండ దీపాలుమాత్రం వెలుగుతున్నాయి. గ్రామాలలో ప్రజలు రాత్రి 9 గం॥లకే పండుకొని ఉదయం లేస్తారు. కాని రాత్రి తెల్లవార్లు ఈ దీపాలు వెలుగు తూనే ఉంటాయి ఈ దీపాలు ఎందుకోసము రాత్రి తెల్లవార్లు వెలుగుతున్నాయో అనే ప్రశ్న వస్తూంటుంది. ఇవి దొంగలకు మాత్రం బాగా ఉపయోగించేలాగ ఉన్నది. కడం, బెల్లంపల్లిలో చూచినట్లయితే ప్రతిచోట ఈ దీపాలు కనపడతాయి. ప్రతియింట దీపాలు ఉన్నాయి అక్కడ మన మంత్రిగారికి బంధువులు ఉన్నందున త్వరగా వచ్చిందని ప్రజలు అనుకొంటూ ఉన్నారు. 'వడ్డించేవాడు మనవాడైతే, ఎక్కడ కూర్చున్నా ఫరవాలేద'ని, చిన్నప్పుడు మావాళ్లు అంటూండేవారు. అధికారం చేతులో ఉన్నప్పుడు ఏమైన చేసుకోవచ్చు

ఇక నీటిపారుదల వసతులు చూచినట్లయితే పాతగోదావరి కాలువ ఒకటి ఉన్నది. అక్కడ నీరు లేకుండా పాడైపోతే, మంత్రిగారికి ఒక ఆయన వివరించు కోగా, ఆతురతతో విన్నట్టే విని, ఆయనపేరూ, ఊరూ వ్రాసుకొని, ఆయనను ఉద్యోగంనుంచి తీసివేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా ఎందుకు జరిగినదని ఆలో చిస్తే మంత్రిగారి బావమరది ఉండే మానాపురానికి నీళ్లు రాకపోతే క్రిందికి ఆ కాలువ పూడ్చినట్లు, ఆ విధంగా పూడ్చుతేగాని నీరురాదని తెలిసినది అలా పూడ్చకపోయి నట్లయితే మంత్రిగారి బావమరది ఉండే గ్రామానికి నీరురాదు అని తెలిసినది.

N. G. O ల గురించి చాలామంది మాట్లాడుతున్నారు. అసలు N G.O.ల కంటె జీవములేనివారు గ్రామాలలో ఉన్నారు. వారు సేతుసింధీలు అనేవారు. మనం 'పాన్‌బీడా'కు ఎంత ఖర్చుపెడతామో, అంతలో వాళ్ళ సంసారాలు వెళ్ళిపో తున్నాయి. వాళ్ళ నెలసరి జీతం ఆరు రూపాయలు. ఎంత తక్కువ జీతమో ఒక సారి ఆలోచించండి. వారినిగురించి యింతవరకు ఆలోచించినవారు ఒక్కరూలేరు. ఆంధ్రలో యిచ్చే, జీతం అయినా, వారికి యిచ్చినట్లయితే బాగుండేది. పటేలు పట్వారీల సంగతికూడా అంతే! ఈ పంచాయితి సమితులు వచ్చిన తరువాత వీరే మవుతారో తెలియదు. పోయిన ఎన్నికలలో ఈ పటేలు, పట్వారీలు పనిచేసిన పనికి, యింతవరకు వారికి భత్యము రాలేదు. తహశీల్దారు తీసుకున్నాడో మరి ఏమయినదో తెలియదు. ఇటువంటివి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొనివస్తే, 'ప్రతిపక్షము వారు కట్టి సాకులు చెబుతారు' అని అంటారు.

అబ్కారీ శాఖగురించి చూచినట్లయితే, మా రంగారెడ్డిగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు కట్టుదిట్టంగా ఉండేది ఖానాపురం తాలూకాలో నాలుగు సంవత్సరాల

ఎండు తాతచెట్లు కోస్తున్నారు కాని, వారికి డబ్బు యింతవరకు యివ్వరేము. సంపత్తి దానంలాగ ఉన్నది వినోబాజి చెప్పినారుకదా! లంచాలు పుచ్చుకుంటే అది తప్పు క్రిందికి రాదు సంపత్తిదానం క్రిందకు వస్తుంది పని చేయించుకొని డబ్బు యివ్వకపోతే శ్రమదానం అవవచ్చు. ఎందుచేతనంటే ఆయన యిచ్చిన మంత్రం ఉన్నదికదా! 4 సంవత్సరాలనుంచి గీసుతుంటున్నప్పటికి హక్కుమాలిక ముట్టలేదు. ఎందుచేతనయ్యా అని అంటే 'ఫారమ్సు లేవు' అంటారు 'అది అంతా ఒక ప్రొసీజరు ఆవిధంగా చేయాలి' అని అంటారు ఆ విషయంలో విచారణ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ విషయంలో ఏమైనదని అడుగుతే దరఖాస్తు పెట్టుకోమంటారు. తినడానికే లేకపోతే దరఖాస్తుకు 'టికెట్టు పైస' ఎక్కడనుంచి వస్తుంది?

ఇక పొదుపు ఉద్యమం సంగతి ఉన్నది కలెక్టరు హుకుం యిచ్చినట్లయితే, తహశీల్దారు క్రిందివానికి యిస్తారు హుకుం: 'తహశీల్ కె ఊపర్ కి వసూలు కియా జాయ్ తీన్ గుణయా, చార్ ఆణాకె ఇసాబ్' అని అంటారు. 2-8-0 చొప్పున వసూలు చేస్తారు దానికి రశీదు యివ్వమంటే 'మిగతా 2-8-0 కూడా యిస్తే 5/- రూ॥లకు యిస్తాము' అంటారు. నిర్మల్ తాలూకాలో వసూలు అయిన డబ్బుకు ఇంతవరకు సర్టిఫికెట్లు యివ్వలేదు. ఈ విధంగా జరిగిపోతున్నాయి ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు. మనకంటే గొల్లవాడె నయంగా కనుపిస్తున్నాడు. కాని మంత్రులు అనేవారికి తమ శాఖలో ఏమి అన్యాయం జరుగుతున్నదో లెక్కపత్రం లేకుండా ఉన్నారు. (నవ్వు) వేమన్న చెప్పినట్లు చదువుకున్న వాడికంటె చాకలి నయం అనిపిస్తున్నది ఎందుచేతనంటె, చదువురాకపోయినా చాకలి గుర్తుంచుకొని, ఎవరి బట్టలు వారికి యిస్తాడు. మంత్రులు, వారి శాఖలలో ఏమిజరుగుతున్నదో, అన్న సంగతే తెలియకుండా ఉన్నారు. దీనిని హాస్యంక్రింద తీసుకోకండి. చమత్కారంగా, కాక ఇందులో ఉన్న విషయాలు గ్రహించమని కోరుతున్నాను.

*శ్రీమతి సి. అమ్మన్నరాజా (అత్తిలి): మీరే నవ్వుతున్నారు.

*శ్రీ జి. గంగారెడ్డి: మా పనే నవ్వడం. ఇకనైన పాత ఆచారాలకు స్వస్తిచెప్పక పోయినట్లయితే అవి, వికారంగా తయారు అవుతాయి. అందులో వచ్చేది వికారినామ సంవత్సరంకూడాను ఎప్పుడో 60 ఏండ్లక్రిందట, వికారిలో పెద్ద కరువు వచ్చిందట. అందుచేత పాత వికారాలకు స్వస్తిచెప్పకపోతే అభివృద్ధి కాంచలేము. ఇక [illegible]మ్మారెడ్డిగారు ఏమిచేస్తారో చూడాలి. ఒకప్రక్క ధరలు పెరిగి పోతున్నాయి. 'ధరలు తక్కువ కావాలి, రైతు ఏమయిపోయినసరే' అనేవర్గం ఒకటి తయారు అవుతోన్నది.

కాని ఆ రైతు మాత్రం పాపం ఏమీ అనడంలేదు, రైతు అందరికంటె తెలివి తక్కువ వాడు అయిపోయినాడు పంట పండిస్తాడు కాని తన వస్తువుకు ధర చెప్పడు

ప్రభుత్వము. N.G.O ల దిక్కే చూస్తుందిగాని. రైతుల దిక్కు చూడడం లేదు తాను స్వయంగా పండిస్తాడుగాని తన గింజ ధర చెప్పదు తాను పండిస్తే బజార్లలో ధర చెప్పేవాడు ఇంకొకడు. ఏ మద్రాసులోనో, కలకత్తాలోనో ఎవరో ధర నిర్ణయిస్తాడు ఆ ధర నిర్ణయించేటటువంటి వారికి ధాన్యం ఎట్లుంటుందో తెలియదు, వాటిని చూచి ఉండదు, ఆ గడ్డి మీద ఉండదు. కాని ధర మాత్రము బాగా చెప్తాతాడు 20 రూపాయలు, 24 రూపాయలు, 25 రూపాయలని ఫిక్స్ చేస్తాడు. ఈ విధంగా ఉంది రైతు పరిస్థితి. రైతు తాను పండించే ధాన్యము ధర ఎప్పుడు చెప్పగలుగుతాడో, ఆనాడే ప్రపంచము. ఈ ప్రభుత్వము విధానం అవుతుంది. అంతవరకు విధానం కాదని నేను గట్టిగా నమ్ముతున్నాను.

* *Sri Mohd. Shahabuddin Ahmed Khan (Yakutpura):* Mr. Speaker, Sir. the financial position of our State as reflected in the Budget presented to us is a sound one. There is indeed a great improvement. It is comforting and relieving to know that the financial position of our State is sound. Our hon. Finance Minister has allocated large sums for development and constructional activity. He has rightly realised that no new or additional taxes can be imposed. As a matter of fact, we have reached the saturation point, and he was quick enough to realise that and appreciate that. For all that he richly deserves our congratulations. There are, however, some matters which require a little thought It is possible and probable that he is faced with difficulties because he has to synchronise with the Central economic and financial structure, and there are obviously limitations.

The Budget is a sound one, but we may say that it is not an inspiring one. The Budget is not an inspiring one in the sense that no new note has been struck in it. We all visualise a socialistic pattern of society. There are no indications of any short cuts. It is a routine budget.

Food and Unemployment are our pressing problems. As far as food is concerned, Napoleon is said to have remarked that the army marches on its stomach. I say that the Nation exists on its stomach. Philosophers have said: 'Beware of the hungry men'. I say, sir, that this Food Problem is a very serious problem that we are facing. We are told that we are the granary of the South. We are told that there is a bumper crop as far as rice is concerned. But we read surprisingly in the papers that the prices of rice are rising even in Vijayawada. The prices of food-

grains lie at the root Cheapen the food and you cheapen all the other commodities. Otherwise, we create a vicious circle If the food is dear, then nobody is happy The farmer may be getting a little more But for other requirements of life he has to pay a lot. Things become dearer and dearer and his life becomes dearer and every commodity in the market becomes dearer At the bottom lies the structure of food-grain price Once you cheapen that and you cheapen the others. Otherwise, even if the farmer gets a little more for his produce, he is not happy but the whole thing leaves him as poor as he was-if not poorer-because of the prices of all other commodities and necessities of life Therefore, it is necessary that we improve in the production of food a great deal.

As far as food production is concerned it is essential that we must have some land reforms These land reforms must be brought in relentlessly and sternly and it is really high time We should have already done that. We have ignored agriculture for centuries and now that matter brooks no delay. They must be there and other means of increasing food production must also be adopted. The hon. Finance Minister has allocated Rs. 25 lakhs for a fertilizer factory. But it is a token grant. I am afraid that it is time for some thing more than mere tokens. We must bring forth all that we have. All efforts must be brought towards more production of food That is the first and most important thing that we must attend to That is a fundamental matter and it must be attended to immediately.

There is, ofcourse, a lot of talk about over population and that we are suffering from hunger because there is overpopulation. With all due respect, I submit that this Malthusian theory has been exploded years ago by thinkers of both East and West. There is no scarcity in Nature. We all know that in this atomic age, even a pebble that lies on the road has atomic power. If the atom in the pebble is broken an energy can be released which can be unbarable for hundreds of miles together We know that this Earth is a great store-house of energy material and all power that we ever can require I say that the question of our overpopulation is a fallacy. There is this store-house containing every thing that the human race can ever need. It is because of our ignorance and

incapacity to utilise the bounties of Nature that there is scarcity Mr. Speaker. Sir, are we sure that we have done all that is necessary to produce more and more? Are we sure that we have done every thing to see that whatever is produced is fairly and equally distributed amongst the people? Certainly, not? Merely being complacent and saying that there is over population and that we are not able to provide food for people is not right. There is no room for complacency. We in fact place hindrances in the production of wealth We place hurdles in the natural flow of trade, perhaps, by our wrong taxation policy. We are, so to say, approaching the matter in this way that neither the producer, nor the tradesman, nor the businessman, nor the consumer is happy about it. It is a malady or so to say a disease which has to be cured and some thing must be done about it We have to have a fresh and careful approach and probably though we are moving and trying to improve things, we require fresh thought and fresh approach to this problem.

Now, Sir, I would refer to two or three important matters; they are small matters, but very important matters. One is the problem of N. G Os The Government also appears to have sympathy For the N. G. Os. to have this sort of agitational approach s not a healthy thing, not a proper thing; it is not advisable Let us sit together and talk together; that must be the attitude. I firmly believe that this agitational approach is not necessary in the present circumstances, when there is sympathy all round At the same time, I would request the Government and the hon. Finance Minister who is himself the Chairman of the Pay Committee, to examine the matter again In spite of our sympathy and in spite of the eminence and knowledge, it is possible that sometimes a lay man may not be able to understand the technical problems or appreciate them. It is probably also not possible to appreciate the gravity of their grievances So, I would suggest that with him he might take one or two financial or administrative experts so that they could sit together and revise the recommendations already made. I don't think it is a matter which should cause great anxiety or involve a question of prestige Ofcourse, it is rather difficult to understand their emoluments their scales, etc. which are all a complicated matter. I would therefore suggest that the hon. Finance Minister takes with himself in that Committee, one or two experts.

There is another small matter with regard to the Hyderabad Muncipal Corporation. It seems that the grant to the Hyderabad Muncipal Corporation has been stopped We all know that after the formation of Andhra Pradesh, there has been a considerable increase in the population and in the expenditure the Corporation has to bear. I am told that an officer was appointed to go into the question and suggest ways and means to augment the income of the corporation But before that report could reach the corporation and before the corporation could devise some means to fill up the gap, the grant has been stopped. Thus our corporation has been hard hit; and in the circumstances mentioned above it may appear to be a hit below the belt. They have not been given the time to fill up the gap I don't say it is a hit. But, it is not a thing which the corporation expected I would suggest that at least for this year, the hon. Finance Minister might reconsider the situation and give the grant.

As far as the city of Hyderabad is concerned, I have to bring to the notice of the Government one other important point. There is a great deal of unemployment and and hunger in this city. It is a great city; but amongst the great cities of our country, this city is the least industrialised Therefore we need industries and factories to give employment to the large number of people who are now unemployed; they are starving under our very noses and it is not a healthy thing and it must becured. With these words, I conclude. Thank you, Sir.

*శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి (రామన్నపేట): అధ్యక్షా: ఆర్థిక మంత్రిగారి బడ్జెటు ఉపన్యాసంలో, గత మూడు సంవత్సరములకన్న యిప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి చక్కబడిందని సెలవిచ్చారు. దానికి కారణం ఏమిటి? వివిధ రూపాలలో పన్నులు వేశారు ప్రభుత్వ పరిస్థితి ఆర్థికంగా చక్కబడిందిగాని ప్రజానీకం యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి ఏమైన చక్కబడిందా లేదా? అనేది వారు చెప్పలేదు. అనేక విధాల త్యాగాలు చేసి శ్రేయోరాజ్య నిర్మాణం కొరకు సహాయం చేయాలని యిందులో కోరారు. ప్రజలు నాటినుంచి నేటివరకు అనేక విధాల సహకారం చేస్తూనే ఉన్నారు. కాని ప్రభుత్వం ప్రజానీకం కొరకు ఏమి సహాయం చేస్తోంది? గత మూడు సంవత్సరాలనుంచిగాని, లేక 11 సంవత్సరాలనుంచిగాని చరిత్ర తీసుకుంటే, ప్రభుత్వ పరిపాలనలో మార్పు ప్రజానీకానికి [illegible] ఎంత వరకు చేయవలసి ఉంది?, చేయవలసి ఉండె ఎ. ముకు చేయలేకపోయాం? అందుకు

కారణాలుఏమిటి అనేది తెలుసుకోవాలి. మిత్రులం చెబుతారు-వీరికి వెలుతురు కనబడదని. వెలుతురు క్రింద చీకటి కూడ ఉంటుంది మేము పరిస్థితులు అర్థము చేసుకొనుటలేదని చెబుతున్నారు-మేము అర్థము చేసుకొంటున్నాము, ప్రజానీకము అర్థము చేసుకుంటూ ఉంది. మన దేశానికి ప్రధాన సమస్యలు-దారిద్ర్యం. దోపిడి, అజ్ఞానం. నిరుద్యోగం వీటిని ప్రభుత్వం ఎంతవరకు పర్చింది? ఇది మా కమ్యూనిస్టుపార్టీ సిద్ధాంత రీత్యా చెప్పుటలేదు. ముఖ్యంగా రాజ్యాంగ చట్టం దృష్ట్యా ఈ సమస్యల పరిష్కారానికి ఎంతవరకు కృషి చేశారు? ఎంతవరకు పరిష్కారం అయినాయి? కోటాను కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నామని చెబుతున్నారు. కాని ప్రజల ప్రధాన సమస్యలను ఎందుకు తీర్చలేకపోయారు? ఈనాడు భూసమస్య అతి ప్రధానమైనది మన దేశంలో దరిద్రదేవతను దూరము చేయాలంటే, భూసమస్యను పరిష్కారం చేయాలి. ఈ విషయమై ప్రభుత్వం ఎందుకు జాప్యం చేస్తోంది? వెనకటి హైదరాబాదు ప్రభుత్వం కొద్దోగొప్పో చేసింది. కౌల్దారీ చట్టం చేశారు భూసంస్కరణలలో రు 3,600 లు గరిష్ఠ పరిమితి నిర్ణయించి అమలులో పెట్టింది. కాని ఈ ప్రభుత్వం-కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అయినప్పటికీ-గరిష్ఠ పరిమితి రు 5400 అని బిల్లు తెచ్చారు. ఇంకా అదనంగా రు 1200 లు పచ్చికబీళ్లు అని తెచ్చారు. ఇది అంతా చూస్తే ఈ ప్రభుత్వ పాలసీ-భూసమస్యను పరిష్కారం చేయుటకనేది స్పష్టం కావడంలేదు పైగా ఢిల్లీ ఆదేశాలు కూడ ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి ఏమాత్రం పారవు. జమీందారీ విధానం ప్రకారం ఆలోచిస్తున్నారు. ఈసమస్య అదే విధంగా ఉన్నది. ఈనాడు జాగీర్దారీ గ్రామాలు సెటిల్‌మెంట్ కానివి ఉన్నవి. 400 పైన ఉన్నవి. విపరీతంగా పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు. ఖాల్సా గ్రామాల మాదిరి కూడ పన్నులు వసూలు చేయుటలేదు. ఈ విధంగా చాలా విషాదకరమైన పరిస్థితులున్నాయి. ఫ్యూడల్ పరిపాలన అవశేషమైన పటేల్ పట్వారీ పద్ధతి-వారసత్వపు హక్కు-ఉన్నది. దీని విషయమై లోగడ హైదరాబాదు గవర్నమెంటు కాంగ్రెసు లెజిస్లేచరు పార్టీలో ఒక బిల్లు తయారు చేసుకొన్నది. అసెంబ్లీలో ప్రవేశ పెట్టలేదు. ప్రవేశ పెడతామని చెప్పారు. ఆ ప్రభుత్వం కొంచెం మేలు చేయదలచిన దానిని, యీ ప్రభుత్వం నెట్టివేస్తోంది. మీ ప్రభుత్వం చేసిన దానినే అమలులో పెట్టుమని కోరుతున్నాము. మా కమ్యూనిస్టుపార్టీ సిద్ధాంతాల దృష్ట్యా యివి చేయాలని కోరుటలేదు. వెనకటి మీ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏవైతే చేయదలచినదో వాటిని ఈ ప్రభుత్వం అమలు పెట్టాలని చెబుతున్నాము. ఇక్కడ చేసే చట్టాలు గ్రామాలలో పటేల్ పట్వారీల ద్వారా అమలు జరుగుతాయి. కాని వారు చేసే అవకతవకలు అన్యాయాలు విపరీతంగా ఉన్నాయి. వారి వారసత్వపు హక్కును రద్దుచేయడానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు చర్య తీసుకొనుటలేదు? ఈ ఫ్యూడల్ అవశేషాలను ఎందుకు ఉంచుకుంటోంది? తమ కాంగ్రెసు ఆర్గనైజేషన్‌కు తోడ్పడడానికి అట్లానే అట్టి పెట్టుకొంటున్నదని అర్థము అవుతోంది.

మాకు అదే అనుమానం కలుగుతోంది. ఎందుకంటే ఈ సమస్యను ఏ విధంగా పరిష్కారం చేయాలో బడ్జెటు స్పీచ్‌లో చెప్పలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో శాంతిభద్రతలు చాలా అసంతృప్తికరంగా ఉన్నవి 1955 లో 772 హత్యలు జరుగగా, 583 కేసులు మాత్రమే పెట్టబడ్డాయి. 1956 లో 927 హత్యలు జరిగితే 608 కేసులు మాత్రమే పెట్టబడినవి. 1957 లో 902 హత్యలు జరిగాయి 700 కేసులు పెట్టారు. 1958 అక్టోబరు వరకు 664 హత్యలు జరిగితే 427 కేసులు పెట్టారు. మొత్తము యీవిధంగా 3265 హత్యలు జరిగితే 2219 కేసులు మాత్రమే పెట్టారు. అంటే, 1046 కేసులు పెట్టలేదు. ఆ కేసులు ఎందుకు పెట్టలేదు? సాక్ష్యం దొరకలేదా' లేక, ప్రభుత్వ పక్షంవారు అందులో జోక్యం కలిగించుకోవటం జరిగిందా? ప్రభుత్వ పక్షంవారు జోక్యం కలిగించుకోవటంవల్లనే, సాక్ష్యంలేదని చెప్పి కేసులు పెట్టకపోవటం జరిగింది ఈ విధముగా ప్రభుత్వ విధానము రాష్ట్రములో హత్యలు పెరుగుటకు వీలవుతున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ముఖ్యంగా, తెలంగాణా రాయలసీమ ప్రాంతాలలో హత్యలు విపరీతంగా జరుగుతున్నాయి. వీటిని చక్కచేయటానికి ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటో తెలియదు. పైగా హత్యలకు ప్రోత్సాహంకలిగించే విధంగా ప్రభుత్వ విధానము ఉన్నది కేసులు పెట్టిన సందర్భంలో కూడ, ఒక సెక్షన్‌కు బదులు ఇంకొక సెక్షన్‌క్రింద కేసులు పెట్టటం, వాటిని కొట్టివేయించటము జరుగుతున్నది. ఇది ప్రజాస్వామికానికి ప్రమాదకరమని చెబుతున్నాను. ఈమధ్య మంత్రివర్గం జిల్లాలలో పాదయాత్ర చేశారు. మా నల్లగొండ జిల్లాలో పాదయాత్ర చేసిన సందర్భంలో, వారు "కమ్యూనిస్టుపార్టీ యం.ఎల్.ఏ లు చెబితే ఏ పనీజరగదు, వారి చేతిలో ఏమీలేదు వారు ఉపన్యాసాలు చెప్పటంతప్పితే ఏమీ చేయలేరు; వారు చెబితే మేము పనులు చేయము" అని చెప్పటం జరిగింది. ఇది ప్రజాస్వామిక పద్ధతా అని మంత్రివర్గాన్ని అడుగుతున్నాను. మన రాజ్యాంగచట్టం రీత్యా మనకు కొన్ని ప్రాథమిక హక్కులు ఉన్నవి. మన ప్రాథమిక హక్కులకు భంగం కలిగేవిధంగా, మా కమ్యూనిస్టుపార్టీ సభ్యులు జరుపుకొనే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను సి.ఐ.డి వారు పోస్టు ఆఫీసులలో కవర్లు చింపి చూడటం, ఉత్తరాలను సెన్సార్ చేయటం జరుగుతున్నది మామూలు పౌరుడు వ్రాసుకొన్న ఉత్తరాలను కూడ సి.ఐ.డి వారు చింపిచూడటం జరుగుతున్నది. కాబట్టి మన ప్రాథమిక హక్కులు రక్షింపబడకపోతే, ప్రజాస్వామికం దెబ్బతినే అవకాశము ఉన్నది.

నల్లగొండజిల్లా దేవరకొండ ప్రాంతంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత కూడ వెట్టి చేయించుకోవటం విపరీతంగా జరుగుతున్నది. అడవి ప్రాంతాలలోని, గుట్టల ప్రదేశాలలోని గ్రామాలలో ప్రతి రైతు, ప్రతి కులస్థుడు జమీందార్లకు వెట్టి చేయవలసి వస్తున్నది. ఆ ప్రకారంగా, వెట్టికి వ్యతిరేకంగా ప్రజానీకం ఏకంఅయితే ఒక భూస్వామి తుపాకీ తీసుకొని తమ్మిటపల్లి గ్రామంలో పట్టపగలు, ఒక గొల్లవాణ్ణి

కాల్చేశాడు. అంతకుముందు ఆ గొల్లవాడు ప్రభుత్వానికి దరఖాస్తు పెట్టుకొన్నాడు. వెట్టిని రద్దుచేయవలసిందిగా దేవరకొండ ప్రజానీకం ప్రభుత్వానికి మంత్రివర్గానికి దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నా ప్రభుత్వం వినలేదు పైగా వెట్టిచేయించుకొనేవారిని ప్రోత్సహించేటట్లు, ప్రభుత్వము చేసే పనులు ఉన్నవి తత్ఫలితంగా అక్కడి భూస్వామి ఆ గొల్లవాణ్ణి తుపాకీతో కాల్చేశాడు అక్కడ, ఆరేడు గ్రామాలలో 107, 54, 110 సెక్షన్ల క్రింద నూరు మందిమీద కేసులు పెట్టారు నల్లగొండ తాలూకాలో చెరకు పల్లి గ్రామంలో 107వ సెక్షన్‌క్రింద 20 మంది మీద కేసులు పెట్టారు. మా నల్లగొండ జిల్లాలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ రైతు సంఘం ఉన్నది. దానిని ఏదోవిధంగా అణచటానికి లేనిపోని కేసులుపెట్టి వారిని విపరీతంగా రెచ్చగొడుతున్నారు. వారు రెచ్చిపోకుండా ఎంతో ఓపికతో ఉన్నప్పటికీ వారి మీద లేనిపోని కేసులు సృష్టించి బాధలు కల్పిస్తున్నారు. పోలీసులు అక్కడ ఉన్న భూస్వాములకు సహాయము చేస్తున్నారు ఈ విధంగా ప్రజలను రెచ్చగొట్టేవిధంగా ప్రభుత్వయంత్రం పనిచేస్తోంది. మనం ఇక్కడ చేసిన శాసనాలను ప్రభుత్వయంత్రం సక్రమంగా అమలు చేయటం లేదు. కాబట్టి, మనం చేసిన చట్టాల ఫలితాలు ప్రజలకు అందాలంటే, మొట్టమొదట ప్రభుత్వయంత్రాన్ని సంస్కరించవలసి ఉన్నది. కనుక, ప్రభుత్వయంత్రమును సంస్కరించుటకు ఒక కమిటీని వేయాలి. ఈనాడు అధికారవర్గము "ప్రజలకంటే మేము ఉన్నత వర్గానికి చెందినవారము;" అనే భావంతో, ప్రజలలోకి చొచ్చుకొని పోయి వారి సమస్యలను అర్థంచేసుకొని, శాసనాలను సక్రమంగా అమలు చేయటానికి ప్రయత్నం చేయటంలేదు. ప్రజలకు శాసనాలు ఉపయోగపడుటకు ఏమి చేయాలి, ప్రజల సమస్యలను పరిష్కరించుటకు ప్రభుత్వయంత్రాంగం ఎట్లా పని చేయాలి—యీ విషయాలన్నీ ఆలోచించుటకు, ప్రభుత్వ యంత్రమును సంస్కరించుటకు ఒక కమిటీని వేయాలని కోరుతున్నాను.

ఇదివరకు హైదరాబాదు ప్రభుత్వము రైతులకు మేలు కలిగించుటకు రైతాంగ ఋణ విమోచనచట్టమును పాస్ చేసింది. దానిని ప్రెసిడెంట్‌గారి ఆమోదమునకు పంపటం జరిగింది ఆ చట్టమును ఆచరణలో పెట్టుటకు యీ ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ప్రయత్నించలేదు. కొద్దోగొప్పో ప్రజానీకానికి మేలు కలిగించే చట్టాలను యీ ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేసి, వాటిని ప్రజానీకానికి ఉపయోగపడేటట్లు అమలు జరపటంలేదు. అలాంటి మంచి చట్టాలను అమలు జరపటానికి యీ ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయటంలేదు. అదేవిధంగా ఇదివరకు హైదరాబాదు ప్రభుత్వం నిర్బంధ విద్యావిధానం గురించి ఒక చట్టం చేసింది. దానిని కూడ యీ ప్రభుత్వం అమలులో పెట్టటంలేదు. కాబట్టి యీ ప్రభుత్వం ప్రజలకు మేలుచేసే ఆ చట్టాలన్నింటిని వెంటనే అమలులో పెట్టాలని కోరుతున్నాను. టైమ్ లేదుకాబట్టి ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ డి రామబ్రహ్మం (కుప్పం): అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు మనముందు పెట్టినటువంటి బడ్జెటును నేను పూర్తిగా ఆమోదిస్తున్నాను. ఈనాడు మనము యీ సర్‌ప్లస్ బడ్జెటును పాస్ చేసుకొనుటకు కారణమైనటువంటి, ఇదివరకు ఆర్థికమంత్రిగా ఉన్నటువంటి గోపాలరెడ్డిగారిని మనం అభినందించవలసి ఉన్నది. మనం ఎన్నిచెప్పినప్పటికీ, మన ఆంధ్రదేశపు ఆర్థిక పరిస్థితి బాగ లేదనే కారణంతో వారు "తమను పన్నులమంత్రి అని ప్రజలు అనుకొన్నప్పటికీ" నిర్బంధంగా యీ పన్నులను వేసి, యీనాటికి మనకు యీ సర్‌ప్లస్ బడ్జెటును చేసే అవకాశము కలిగించినందుకు వారిని, ప్రస్తుతము ఆర్థికమంత్రిగా ఉన్న బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని, ఉభయులను కూడ అభినందిస్తున్నాను. మన ఆంధ్రదేశంలో ఎన్నో అభివృద్ధికరమైన పనులు జరిగినప్పటికీ, ప్రతి పక్షంవారు "ఏమీ పనులు జరగలేదని" చెప్పటము చాలా ఆశ్చర్యకరమైన విషయము. ప్రతి పక్షంవారు భూసంస్కరణల గురించి ఆర్థికమంత్రిగారి ఉపన్యాసంలో ఏమీ లేదన్నారు ఇదివరకే భూసంస్కరణల బిల్లు యీ అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టబడింది. అది ఇప్పుడు సెలక్ట్ కమిటీ స్థాయిలో ఉన్నది. దానిని గురించి వారి ఉపన్యాసములో ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసినటువంటి పనిలేదు అనుకొని ఉంటారని అనుకొంటున్నాను రాబోయే Session లో భూసంస్కరణల బిల్లును ప్రవేశపెట్టేందుకు మనప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది భూమి శిస్తు విధానంలో కూడ ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుని అతి నిపుణులతో కూడినటువంటి అనంతరామన్ కమిటీని ఏర్పాటు చేసి అతి శీఘ్రకాలంలో ఆ report ను అసెంబ్లీ ముందు పెట్టడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. తెలంగాణాలో విద్యా శూన్యతను గుర్తించి నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యను ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నది. భూమి శిస్తు నుంచి కొంతనిధిని స్థానిక సంస్థలకు పంచిపెట్టాలనే ఉద్దేశ్యంతో కొన్ని సూచనలు కూడ చేసింది విద్య, వైద్య, నీటిపారుదల స్కీముల విషయంలో యితర రాష్ట్రాలలో కంటే మన రాష్ట్రంలో చాల చురుగ్గా పని జరుగుతోందని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు. N. G. O ల కొరకు 3 కోట్ల రూపాయలు బడ్జెటులో ప్రత్యేకించినప్పటికీ, ప్రభుత్వంపైన అనుమానంతో యితర పార్టీలవారు రెచ్చగొడుతుంటే, N. G. O లు వారి మాయమాటలకు లోబడి లేనిపోని విధానాలతో ప్రభుత్వాన్ని ప్రతిఘటించాలని ఏ రాష్ట్రంలో ఏనాడు కనివిని ఎరుగనటువంటి చర్యలకు ప్రభుత్వ సిబ్బంది పూనుకుంటుంటే ఆ చర్యలను ఖండించవలసిందేగాని, దానికి ప్రభుత్వం లొంగిపోకూడదని నా మనవి. వారిపైన sympathy లేక కాదు. sympathy ఉన్నదని మన ప్రభుత్వం ఎన్నిమార్లు చెప్పినప్పటికీ, ప్రభుత్వంపైన కసి తీర్చుకోడానికి కంకణం కట్టుకొని 27 వ తేదీ strike చేస్తున్నామనే బెదరింపు మాటలకు ప్రభుత్వం లొంగితే ప్రభుత్వం కార్యక్రమాలు సాగవు. ఇదివరకే మన ప్రభుత్వం మూడు కోట్ల రూపాయలను కేటాయించి, ప్రత్యేక వసతులు కలగ జేయాలని ప్రయ

త్నించింది Pay Committee బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి ఆధ్వర్యం క్రింద జరిగినప్పటికి అందులో అన్ని పక్షాల సభ్యులు ఉన్నారు. ప్రతిపక్షం సభ్యులు సుందరయ్య గారు కూడ ఉన్నారు వారందరిని ఆలోచించే ఈ report తయారు చేయబడింది దీనిలో ఏమైన లోపాలు ఉంటే చక్కజేసుకునే అవకాశం లేకపోలేదు అటువంటప్పుడు ప్రభుత్వానికి ప్రతిబంధకంగా ప్రభుత్వ సిబ్బంది ఈ విధంగా చేయడం మంచిది కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

Block areas ఉన్నాయి. ఆ areas లో సిబ్బంది కొరకే సగభాగం మనకు వస్తున్నటువంటి నిధులనుంచి కేటాయిస్తున్నాం. అందువలన ఈ N.E.S. Blocks లో ప్రత్యేక సిబ్బందిని పెట్టకుండా, Extension Officers ను పెట్టుకోకుండా అక్కడున్న గ్రామ సేవకులు గ్రామ సేవకులలో ఆ పని అంతా తాలూకా ఆఫీసర్లకే ఒప్పగించి కార్యక్రమాన్ని సాగిస్తే మనం అనుకున్న దానికంటే శీఘ్ర కాలంలో దేశవ్యాప్తంగా N.E.S. Blocks ఏర్పాటు కావడానికి అవకాశాలు ఉన్నాయి. జిల్లా పరిషత్తుల బిల్లును మనం ప్రచురణ చేశాము అది Select Committee లో ఉన్నది జిల్లా పరిషత్తులో 7 Standing Committees ఉన్నాయి. ఆ Standing Committees యొక్క చైర్మన్లు, జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్, వైస్ చైర్మన్ ఈ తొమ్మండుగురితో జిల్లా cabinet నొక దానిని ఏర్పాటు చేసి దానికి కొంతనిధిని కేటాయించి అన్ని శాఖలను వారికి అప్పజెప్పితే జిల్లా level లోనే జిల్లా కార్యక్రమాలన్నీ కొనసాగి, అలస్యం లేకుండా చురుగ్గా పని జరగడానికి అవకాశం ఉంటుందని నేను ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. Minor Irrigation విషయంలో జాప్యం జరగడమే కాకుండా, ఓవర్సీర్లు, Contrator లు ఏకమై పనికిరాని చెరువులకు మన్నుపోసే ప్రయత్నాలు చేస్తూ ఉంటారు. అందువలన Sub-Collector అధ్యక్షుడుగాను, తాసిల్దారు సెక్రటరీగాను, M. L. As తో Taluka Minor Irrigation Committee, అని ఒక non-official కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని నేను ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను.

పొదుపు ఉద్యమం—దేశానికి, Planning కు జాతీయ వికాసానికి ఈ ఉద్యమం మంచిదే. ఈ పొదుపు ఉద్యమంలో డబ్బు వసూలుచేసే సందర్భంలో ప్రభుత్వోద్యోగుల నిర్బంధాలకు ప్రజలు గురికావడం లేదని చెప్పడానికి ఎవరు సాహసించరు. జిల్లా కమిటీలు, తాలూకా కమిటీలు, గ్రామ కమిటీలు అని పెట్టి వాటిద్వారా పొదుపు ఉద్యమాన్ని సాగించడం మంచిదని నా అభిప్రాయం. పెద్ద నాయకుల దగ్గరనుంచి చిన్నవారి వరకు, వృధా ఖర్చులు చేయకుండా. అనవసరమైన ఖర్చులు తగ్గించి పొదుపు ఉద్యమాన్ని సాగించాలని ఉపన్యాసాలలో చెబుతూ ఉంటాం. దానికి మార్గదర్శకంగా మంత్రులు, శాసనసభ్యులు, ఇతర ఉద్యోగులు తమ జీతంలో 5% అయినా పొదుపు ఉద్యమానికి contribute చేయాలి.

ఊరికే voluntary గా ఇమ్మనడం కంటె ఒక శాసనం చేస్తే మంచిదని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను. సినిమా థియేటర్లు, హోటల్సుకోను వ్యాపారస్థులంతా తమ లాభాలనుంచి 10% అయినా పొదుపు ఉద్యమానికి ఇచ్చేటట్లుగా G. O. pass చేయడం మంచిదని నేను ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను. దాచుకున్నటువంటి మొత్తాలు దేశంలో చాల ఉన్నాయని నా అభిప్రాయం. వాటిని రాబట్టుకొనేందుకుగాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి 100 రూపాయల నోట్లు చెల్లవని సూచన చేసి వాటిని exchange చేసేటప్పుడు 100 రూపాయల నోట్లకు బదులు 50% చిల్లరనోట్లు ఇచ్చి మిగతా 50%కు small saving certificates ఇవ్వడం మంచిది. ఆ విధంగా చేసినట్లయితే దాచుకున్నటువంటి మొత్తాలన్నీ ప్రభుత్వానికి సులువుగా, సుఖంగా, వేరే ప్రయత్నాలు లేకుండా వచ్చేదానికి వీలు ఉంటుందని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను.

Small Scale Industries ను గురించి ఇదివరకే నాయక్‌గారు చెప్పారు. ఈ industries కు సహాయంచేసే సందర్భంలో ఎన్నో ఇబ్బందులున్నవి. Application పెట్టినప్పుడు 8 నెలలు, 10 నెలలు ఒక్కొక్కసారి సంవత్సరం, రెండు సంవత్సరములపాటు జరిగిపోతుంది. దానికి అనుభవజ్ఞులతో కూడిన ఒక కమిటీని వేసి సరైనటువంటి సహాయం Small Scale Industries కు లభించేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. మనది చాల బీదదేశం. జపాన్‌లో ఉన్నటువంటి పద్ధతి ప్రకారంగా మన దేశాన్ని పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చేయడం మంచిది. ఒక కమిషన్‌ను ఏర్పాటుచేసి కొంతమంది M.L.As. ను పారిశ్రామిక వేత్తలను, కొంతమంది టెక్నీషియన్లను జపాన్ పంపించి, అక్కడ గృహ పరిశ్రమలు ఏరీతిగా జరుగుతున్నాయో, ప్రభుత్వం వాటికి ఎటువంటి సహాయం చేస్తున్నారో, ఇతర దేశాలకు export చేసి, ఏవిధంగా market చూపుతున్నారో తెలుసుకొని ఆ విధంగా మన దేశంలోకూడ గృహ పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేయాలని నేను ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి వందనాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం (ఉయ్యూరు) : అధ్యక్షా : ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు ఏమాత్రము సంతృప్తికరముగా లేదని చెప్పుచున్నాను.

మన రాష్ట్రముయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుగానే వున్నదనే ధీమాలో మంత్రిగారు వున్నారు. ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పాటు చేసుకున్న నాటినుండి ఎన్ని పన్నులు ప్రజలమీద వేశామో, ఎంత ఋణమును పెంచామో ఒక్కసారి చూస్తుంటే మన పరిస్థితి అగమ్యగోచరంగా కనిపడక మానదు. క్రిందటిసారి "మనం ముఖారినుండి ఆనంద భైరవిలోకి వచ్చాము" అని మాజీ ఆర్థిక మంత్రి గోపాల

రెడ్డిగారు అన్నారు. ఇప్పటి ఆర్థిక శాఖామాత్యులు బ్రహ్మానందం అనుభవించుటూ యింకను మనను ఎచటికి తీసుకపోతారో తెలియదు. 1962వ సంవత్సరమునాటికి ఎన్నివందలకోట్ల రూపాయిలకు మన ఋణం పెరుగుతుందో ఒకసారి పరిశీలించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ నాడు 169 కోట్ల రూపాయలు ఋణంవుంది 1960 నాటికి ఆ మొత్తం 190 కోట్ల రూపాయలు అవుతుంది. 1962 నాటికి ఋణంకెంత అవుతుందో? ఈ ఋణాన్ని ఏవిధంగా తీర్చాలి, అనే ప్రశ్న మన ముందు వున్నది. ఈ సంవత్సరం ఆరుకోట్ల రూపాయిల పైవిలుకు మనం వడ్డీ క్రింద చెల్లించవలసి వచ్చింది. దీనిప్రకారం 1962 వరకు సంవత్సరానికి ఏ పది కోట్ల రూపాయిలో వడ్డీక్రింద మనం యిచ్చుకోవలసిన పరిస్థితిలోకి వస్తున్నాం. ఈ ఋణాన్ని శాసనసభ్యులుగాని, మంత్రులుగాని ఎవరూ యిచ్చుకోరు. దానిని ప్రజలపై వేస్తారు. వారు తీర్చుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఈ విధముగా వున్నాయి మన ప్రభుత్వం నడుపుతున్న వ్యవహారాలు.

బడ్జెటు ప్రసంగములో ఆర్థిక మంత్రిగారు క్రొత్త పన్నులేమీ వేయడం లేదని చెప్పారు. విన్నగాక మొన్న బస్సు ప్రయాణీకులపై ఛార్జీల భారాన్ని మరింత పెంచారు. రేపు అనంతరామన్ కమిటీవారు సూచించబోయే పన్నులన్నీ మనముందు వున్నవి.

ఈ సందర్భంలో కృష్ణా జిల్లాకు సంబంధించి రెండు మాటలు చెబుతాను. కృష్ణా జిల్లాలో ఫ్లడ్ బ్యాంకును, డైవర్షన్ కెనాల్‌ను ఏర్పాటు చేయవలయునవి మూడు సంవత్సరముల క్రిందట ప్రారంభించినారు. ఆ కార్యక్రమం యింతవరకు పూర్తికాలేదు. ఎప్పటికి పూర్తి అవుతుందో ఆ భగవంతునికే తెలియాలి. ఇంత ఆలస్యం ఎందుకు జరుగుతున్నదో-ఇరిగేషను మంత్రిగారుగాని, దీనికి సంబంధించిన యితరులుగాని ఎవ్వరూ వచ్చి ఒక్కసారికూడ పరిశీలన చేయలేదు. 'మేము డబ్బు శాంక్షను చేశాము' అని అంటే పనులు కావు. రేపు బుడమేరు పొంగి వరదవస్తే రైతులు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు నష్టపడతారు. ఈ కార్యక్రమం ఎంతకాలంలో పూర్తి అవుతుందో తెలియడములేదు. ఇదిగాక బుడమేరు రిజర్వాయరు కట్టాలా; లేదా? అనేది చర్చనీయాంశముగా వున్నది. రిజర్వాయరు కావాలని technicians అంటున్నారు. దాని పరిశీలన పూర్తిచేసి, ప్రారంభించి, పూర్తి చేసేప్పటికి ఎంతకాలం పడుతుందో ఆ భగవంతునికే తెలియాలి.

ఈ సందర్భంలో స్థానిక స్వపరిపాలనా శాఖను గురించికూడా కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు చెప్పవలసి వుంది. 1951-52 సంవత్సరంలో ప్రారంభించిన కొన్ని రోడ్లు, స్కూలు భవనాలు యింతవరకు పూర్తిచేయలేదు. అదే సంవత్సరంలో కొన్ని వంతెనలు కూడా ప్రారంభించుట జరిగింది.

ఈ నాటి స్థానిక స్వపరిపాలనా శాఖామంత్రిగారు ఏమిచేస్తున్నారో తెలియదు. దీనికి ఎవరు జవాబుదారీ ? ఆయా ప్రాంతాలన్నీ యింకా Special Officer పరిపాలనలోనే ఉన్నాయి. 1952 లో ప్రారంభించిన పనులను యిప్పటివరకు పూర్తి చేయకపోవడానికి కారణం ఏమిటి ? దీనికి, బాధ్యులెవరు ? ఆనేవిషయాలు ముందు తేలవలసివుంది. కృష్ణా జిల్లాయేగాక యితర జిల్లాల్లోకూడా జిల్లా బోర్డులకు సంబంధించిన వ్యవహారాలను ప్రభుత్వం ఏమాత్రం పట్టించుకొనుట లేదు. రోడ్లు స్కూలు భవనాలు, వంతెనలు వీటికి ప్రభుత్వం యిప్పుడు ప్రత్యేకంగా డబ్బు మంజూరు చేయవలసిన అవసరంలేదు. ఆయా ప్రాంతాలలోని జిల్లాబోర్డువారే యింతకుముందు డబ్బును మంజూరుచేసి వున్నారు. డబ్బు మంజూరు అయి వున్నప్పటికి వీటిని ఎందుకు పూర్తిచేయలేక పోతున్నారో తెలియదు. ప్రభుత్వమును నడుపుతున్న మంత్రులు వారిపై అజమాయిషి చూడవలసిన బాధ్యతకూడా వున్నది.

విద్యాశాఖా మంత్రిగారు విద్యావంతులు. ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పడిన తరువాత ఏ ఒకటి, ఒకటిన్నర సంవత్సరములో గోపాలరెడ్డిగారు వున్నారు తప్ప ఆ తరువాత శ్రీ పట్టాభిరామారావుగారే యీ శాఖను నిర్వహిస్తున్నారు. 1953 సంవత్సరంనుండి యీనాటివరకు పరిస్థితులలో కలిగిన మార్పుల నొకసారి తిలకిస్తే ఎలిమెంటరి మరియు సెకండరీ విద్యావిధానములో సగానికి సగంమంది విద్యార్థుల సంఖ్య తగ్గిపోయినది. దీనికి కారణం ఏమిటి ? 'విద్యకొరకు మేమెంతో ఖర్చు పెడుతున్నాం' అని చెబుతున్నారు. విద్యార్థుల సంఖ్య ఎందుకు యింత విపరీతముగా తగ్గిపోతున్నదో విద్యామంత్రిగారు ఎప్పుడైనా పరిశీలించారా ? ఒక్కసారి కూడా ఆలోచించలేదు. శాసనసభలోకి వచ్చి కూర్చొని 'మేము యింత ఖర్చు పెడుతున్నాము' అని చెప్పడంతప్ప గ్రామాలలో, జిల్లాలలో ఏమి జరుగుతున్నవో ఎవరూ పట్టించుకొనడంలేదు. దీనికి ఎవరు జవాబుదారీ ?

జగ్గయ్యపేట, బోనకల్లు మధ్య ఒక హైవేస్ రోడ్డు వుంది. ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మునియేరుపై వంతెనకు allotment చూపించారు. ఈనాటివరకు ఆ వంతెన పూర్తిచేయక పోవడమేగాక దరిమిలా బడ్జెటులో దీని స్వరూపమే కనపడకుండా చేశారు. దీనికి కారణమేమిటో మంత్రిగారు చెప్పాలి.

అంతేగాక యీనాడు Sugar factory areas లో టన్నుకు 5% చొప్పున పన్నుగా వసూలు చేస్తున్నారు. ఒక్క వుయ్యూరు షుగర్ ఫ్యాక్టరీలోనే 7, 8 లక్షల రూపాయలవరకు వసూలు చేస్తున్నారు. అక్కడి రోడ్డులో అన్నీ గోతులు పడి బళ్లు కదలలేక పోతున్నాయి. బళ్లు విరిగిపోతున్నాయి. ప్రజలు అనేకబాధలకు గురి అవుతున్నారు. అక్కడి రహదార్లకు ఒక్క కాపీ కూడా వినియోగించుటలేదు.

ఆదే విధముగ విద్యుచ్ఛక్తి శాఖా మంత్రిగారు కూడ — వారి గురించి యింక చెప్పనవసరమే లేదు. విద్యుచ్ఛక్తికి సంబంధించి 1956 సంవత్సరములోని proposals యింకను ప్రభుత్వం తమ వద్దనే పెట్టుకుని కూర్చున్నది. వాటిని గురించి అజాపజా లేదు. నూజివీడు తాలూకాలో రెండు గ్రామాలకు కలిపి ఎస్టిమేటు చేసి ప్రత్యేకంగా మధ్యనున్న ఒక గ్రామాన్ని వదిలిపెట్టి తమ బంధువున్న వేరొక ఊరికి యిచ్చారు. ఆ డిమాండు వచ్చినప్పుడు నేను యీ విషయాన్ని గురించి వివరంగా చెబుతాను.

ప్లానింగుకు సంబంధించి ఒక విషయం చెబుతాను. నందిగామ తాలూకా అప్–లాండ్ ఏరియా. అక్కడ block development గా ఎటువంటి సౌకర్యములు కలిగించలేదు. అన్ని వసతులు కలిగిన గుడివాడ తాలూకాకు బ్లాకు సౌకర్యములు కల్పించారు.

అదే విధముగ కో–ఆపరేటివ్ స్టోర్సు ఎన్నికల గురించి కూడ చెప్పవలసియున్నది. న్యాయంగా కో–ఆపరేటివ్ స్టోర్సుకు ప్రజా ప్రతినిధులు వచ్చుటకు ఎన్నికలు జరుపవలసియున్నది అలాగాకుండా నామినేషన్ పద్ధతిని శ్రీ సంజీవరెడ్డి ప్రభుత్వం అమలు జరుప ప్రయత్నిస్తున్నది. ఇది దారుణం. ఆయా డిమాండులు వచ్చినపుడు యీ విషయాలన్నీ సవివరంగా తెలుపుతానని మనవిజేస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ · రేపు ఉదయం 8–30 గంటలకు తిరిగి సమావేశమవుదాము.

The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Friday, the 27th February, 1959.